خدای

پاک ښه دی

--- او ښه په رښتیا هم ښه معنا لري.

خدای

پاک ښه دی

--- او ښه په رښتیا هم ښه معنا لري.

ډېني کنېډي

ریښتینې اړیکې خپرندویه اداره

خدای ښه دی۔ او ښه معنا ښه ده۔

د چاپ حق © ۲۰۱۲ د ډېني کنېډي له خوا۔

د پوښ ډیزاین: د ګینو مورو له خوا۔

د سپېڅلي کتاب ټول آیتونه، تر هغه چي بل ډول نه وي څرګند شوي، د سپېڅلي کتاب د کینګ جېمز له ژباړې څخه اخیستل شوي دي۔

هغه د سپېڅلي کتاب اقتباسونه چي په (این ای اېس بي) نښه شوي دي، د نیو امریکن سټنډرډ بایبل® څخه اخیستل شوي دي،

د چاپ حق © ۱۹۶۰، ۱۹۶۲، ۱۹۶۳، ۱۹۶۸، ۱۹۷۱، ۱۹۷۲، ۱۹۷۳، ۱۹۷۵، ۱۹۷۷، ۱۹۹۵۔

د لاکمن فاونډېشن له خوا۔ د اجازې سره کارول شوي دي۔

www.Lockman.org

هغه د سپېڅلي کتاب اقتباسونه چي په (د مېسج) نښه شوي دي، د د مېسج څخه اخیستل شوي دي۔

د چاپ حق © ۱۹۹۳، ۱۹۹۴، ۱۹۹۵، ۱۹۹۶، ۲۰۰۰، ۲۰۰۱، ۲۰۰۲۔

د ناوپرېس خپرندویې ډلې په اجازه کارول شوي دي۔

هغه د سپېڅلي کتاب اقتباسونه چي په (وای اېل ټي) نښه شوي دي، د سپېڅلي کتاب، ینګز لېټرل ټرانسلېشن څخه اخیستل شوي دي۔

هغه د سپېڅلي کتاب اقتباسونه چي په (این اېل ټي) نښه شوي دي، د سپېڅلي کتاب، نیو لېونګ ټرانسلېشن څخه اخیستل شوي دي۔

د چاپ حق © ۱۹۹۶، ۲۰۰۴، ۲۰۰۷ د ټنډېل هاوس فاونډېشن له خوا۔

د ټنډېل هاوس پبلشرز، اېنک.، کېرول ستریم، اېلېنوی ۶۰۱۸۸ په اجازه کارول شوي دي۔

ټول حقوق خوندي دي۔

هغه د سپېڅلي کتاب اقتباسونه چي په (ټي اېل بي) نښه شوي دي، د د لېونګ بایبل څخه اخیستل شوي دي،

د چاپ حق © ۱۹۷۱۔

د ټنډېل هاوس پبلشرز، اېنک.، کېرول ستریم، اېلېنوی ۶۰۱۸۸ په اجازه کارول شوي دي۔

ټول حقوق خوندي دي۔

هغه د سپېڅلي کتاب اقتباسونه چي په (این آی وي) نښه شوي دي، د سپېڅلي کتاب، نیو انټرنېشنل ورژن® (این آی وي®) څخه اخیستل شوي دي۔

د چاپ حق © ۱۹۷۳، ۱۹۷۸، ۱۹۸۴، ۲۰۱۱ د بیبلیکا، اېنک.™ له خوا۔

د زونډروان په اجازه کارول شوي دي۔

ټول حقوق په ټوله نړۍ کي خوندي دي۔

www.zondervan.com

هغه د سپېڅلي کتاب اقتباسونه چي په (ای اېم پي) نښه شوي دي، د امپلیفاید بایبل څخه اخیستل شوي دي،

د چاپ حق © ۱۹۵۴، ۱۹۵۸، ۱۹۶۲، ۱۹۶۴، ۱۹۶۵، ۱۹۸۷ د لاکمن فاونډېشن له خوا۔

د اجازې سره کارول شوي دي۔

هغه د سپېڅلي کتاب اقتباسونه چې په (جې۔ بي۔ فلېپس) نښه شوي دي، د سکريبنر، د سايمن اېنډ شوسټر، اېنک. د يوې څانګې، په اجازه بيا چاپ — شوي دي

د نوي لوظنامې په اوسنۍ انګليسي ژبه — بياکتل شوې نسخه

د جې۔ بي۔ فلېپس له خوا۔

د چاپ حق © ۱۹۵۸، ۱۹۶۰، ۱۹۷۲ د جې۔ بي۔ فلېپس له خوا۔

ټول حقوق خوندي دي۔

خپرندوی: ټروکنېکشنز پرېس

آی اېس بي اېن ۱۳: ۳-۰-۹۸۴۶۹۶۷-۰-۹۷۸

وقف

دا کتاب د «رېچز اِن کرایسټ» کورنۍ ته وقف شوی دی.

ستاسو له مینې، ملګرتیا، دعاګانو او ملاتړ پرته به دا کتاب ممکن نه وای.

له تاسو مننه.

دعا کوم چې موږ د خپل ژوند منده همداسې روانه وساتو، ترڅو خپل منزل په داسې ډول بشپړ کړو چې زموږ د ژوند له لارې خدای ته تر ټولو لوړه جلال ورکړل شي، او تر کومه چې د ډېرو خلکو لپاره ممکنه وي، هغوی تر ټولو زیاته ښېګڼه ترلاسه کړي.

فهرست

سریزه 9

لومړی باب   خدای ښه دی... او ښه په دې معنا چې ښه دی. 11

دوهم باب   عیسی موږ ته دا راښیي چې خدای ښه دی، او «ښه» په دې معنا چې ښه دی. 16

دریم باب   ازمېښتونه او ستونزې له کومه ځایه راځي؟ 19

څلورم باب   خدای ولې د غم او کړاوونو اجازه ورکوي؟ 23

پنځم باب   هو، خو د زړې لوظنامې په اړه څه؟ 32

شپږم باب   هو، خو د ایوب په اړه څه؟ 47

اووم باب   هو، خو د مسیحي کړاوونو په اړه څه؟ 76

اتم باب   هو، خو د تنبیه، روزنې یا سمونې په اړه څه؟ 94

نهم باب   هو، خو د خدای د ازمېښتونو په اړه څه؟ 101

لسم باب   د کړاو یوه بېلګه 108

پایله 112

یادښتونه 113

پېژندنه

«هڅه وکړه چې خپل ځان خدای ته داسې منل شوی خادم وښيې چې د شرمېدو اړتيا ونه لري، او د حقيقت کلام په سمه توګه وکاروي.» (د دوهم تيموتاوس دوهم باب ۱۵ آيت)

زه د ډېني کنيډي د بيانولو لپاره له دې ښه بله غوره لاره نه شم موندلی، پرته له دې چې د پورته ورکړل شوي سپېڅلي کتاب له وينا څخه کار واخلم. ما د دې کتاب د پېژندنې د ليکلو لپاره ځکه موافقه وکړه چې ډېني د خدای د کلام له هغو تر ټولو ژمنو او مسح شويو ښوونکو څخه يوه ده چې ما د خپلې له ډېرشو کلونو څخه د زياتې خدمتګزارۍ په موده کې پېژندلې ده. د خدای د کلام د مطالعې او د هغه د سمې برخې کولو په اړه د هغې لېوالتيا تل په څرګند ډول ليدل شوې ده. کله چې زه پوه شوم چې ډېني دا کتاب ليکي، نو پوه شوم چې دا به د مسيح د بدن لپاره ډېر ګټور وي. «خدای ښه دی... او ښه په دې معنا چې ښه دی» به ستاسو سترګې هغو روحاني حقيقتونو ته پرانيزي چې ستاسو پر ژوند او خدمتګزارۍ به اغېز وکړي.

ما له ډېني سره لومړی ځل شل کاله مخکې هغه وخت وليدل، کله چې هغه زموږ په کليسا، «ټرينټي»، کې د يکشنبې په غونډه کې د ګډون لپاره راغلې وه. زما مېرمن او زه تل هغو خلکو ته پام کوو چې په ژوند کې يې ځانګړې بلنه وي. له ډېني سره زموږ له لومړۍ خبرې څخه لا موږ پوه شو چې هغه له همدغو خلکو څخه يوه ده.

په تېرو شلو کلونو کې، ډېني زموږ په کليسا او د سېنټ لوئيس په سيمه کې په ډېرو نورو کليساوو کې هم ډېر ځله تبليغ کړی دی. هغه زموږ او د ډېرو نورو خلکو لپاره د کنفرانس ويناواله هم پاتې شوې ده. موږ تل دې خبرې حيران کړي يو چې هغه څنګه د خدای کلام ترلاسه کوي، هغه په سمه توګه وېشي، او بيا يې د يوې ښوونکې او يوې بااستعداده پيغام رسوونکې په توګه په اغېزمن ډول وړاندې کوي. هغه په خپله خدمتګزارۍ «رېچېز اِن کرايسټ» کې د ۱۹۹۲ کال د مارچ له شپږمې نېټې راهيسې هره جمعه ماښام په ټرينټي کې تبليغ کوي.

هغه ځای چې ښايي د ډېني استعداد پکې تر ټولو زيات ځلېږي، زموږ د «سِټي بايبل انسټيټيوټ، سي بي آی» کې د يوې له مهمو استادانو څخه د هغې خدمت دی. زما لپاره دا ډېره مهمه ده چې زموږ زده کوونکي تر ټولو غوره زده کړه ترلاسه کړي. زموږ زده کوونکي د هغې د تدريس طرز او د هغې د درس منځپانګه دواړه ډېر خوښوي. دا کتاب د هغې د ښوونې پراختيا ده چې هغې د سي بي آی په درسي نصاب کې، د «خدای ځانګړنې» په نوم مضمون کې تدريس کړې وه.

نو د برکت تر لاسه کولو لپاره ځان چمتو کړئ. «خدای ښه دی... او ښه په دې معنا چې ښه دی» هغه کتاب دی چې د لوستلو، مطالعې کولو او له نورو سره د شریکولو وړ دی.

ریورینډ ډاکټر جوئل اې اولیور

مشر پادري، د خدای د ټرینټي اسمبلی کلیسا

رئیس، سټي بایبل انسټیټیوټ

پېژندنه

ستونزې، ازمېښتونه، امتحانونه، کړاوونه او غمونه د خدای له خوا نه راځي. زه څنګه کولای شم چې داسې زړوره خبره وکړم؟ ځکه چې عیسی په دې ځمکه کې د اوسېدو پر مهال همدا خبره کړې وه: «غله، یعنې شیطان، یوازې د دې لپاره راځي چې غلا وکړي، ووژني او تباه کړي؛ خو زه، عیسی، د دې لپاره راغلی یم چې هغوی، یعنې زما خلک، ژوند ولري، او هغه ژوند په بشپړ ډول ولري» (د یوحنا لسم باب ۱۰ آیت).

د عیسی په وینا، نېکي د خدای له خوا راځي او بدي د شیطان له خوا راځي.

که ستاسو په ژوند کې داسې څه وي چې بد وي، نو هغه د خدای له خوا نه دي راغلي. زه پوهېږم چې دا خبره ډېر خلک له ځان سره موافق نه کوي، او موږ پوښتنه کوو: «هو، خو څنګه؟ او د ایوب په اړه څه؟» دا پوښتنې راپورته کوي. خو د خدای د حاکمیت په اړه څه؟ هو، خو د زړې لوظنامې په اړه څه؟ د دې ټولو پوښتنو ځوابونه د سپېڅلي کتاب له لارې ورکول کېدای شي. موږ به په راتلونکو پاڼو کې له دغو او نورو پوښتنو سره مخ شو او هغوی ته به ځوابونه ووایو.

ولې موږ اړتیا لرو چې د دې موضوع په اړه خبرې وکړو؟

• کله چې موږ په دې ډاډه نه یو چې زموږ ستونزې د خدای له خوا راغلي دي او که د شیطان له خوا، نو موږ د ژوند له ننګونو سره په ناڅرګندتیا کې مخامخ کېږو: «خدایه، که دا ازمېښت ستاسو له خوا وي، نو زه یې منم او خپل ځان هغه څه ته سپارم چې تاسو غواړئ ماته یې زده کړئ. شیطانه، که دا ستا له خوا وي، نو زه د عیسی په نوم ستا مخالفت کوم.» دا د ځواک حالت نه، بلکې د کمزورۍ حالت دی.

• کله چې خلک باور ولري چې د دوی د ستونزو لپاره په یوه یا بله بڼه خدای مسؤل دی، نو ډېر ځله پر خدای غوسه کېږي.

• د مسیحیانو په توګه، موږ ته بلنه راکړل شوې چې په ایمان سره ژوند وکړو او په ایمان کې قدم ووهو.

په ایمان سره د ژوند کولو یوه برخه پر خدای باور کول دي. تاسو پر داسې چا بشپړ باور نه شئ کولای چې تاسو فکر کوئ هغه تاسو ته زیان رسولی دی، یا په هره توګه تاسو ته زیان رسولای شي. دا هغه حالت دی چې زموږ ډېری کسان پکې دي، یعنې له داسې موجود څخه د بشپړ باور کولو لپاره مبارزه کوو چې موږ پرې ډاډه نه یو چې په بشپړ ډول پرې تکیه کولای شو.

په زبور ۹:۱۰ کې ویل شوي دي: «او هغه کسان چې ستا نوم پېژني، پر تا به باور وکړي.»
دلته د «نوم» کلمه د خوی او شخصیت معنا لري. هغه خلک چې د خدای شخصیت پېژني، هغه خلک چې پوهېږي هغه په حقیقت کې څنګه دی، پر هماغه به باور وکړي.

د خدای د شخصیت سمه پوهه به ستاسو په زړه کې د خدای په وړاندې نه ماتېدونکی باور پیدا کړي. د دې کتاب له لارې، د خدای په فضل سره، تاسو به زده کړئ چې سپېڅلی کتاب په څرګنده توګه دا تعلیم ورکوي چې خدای ښه دی... او د ښه معنا په رښتیا هم ښه ده.

1

خدای ښه دی... او ښه په دې معنا چې ښه دی.

ډېری مسیحیان به ووايي چې هغوی باور لري چې خدای ښه دی.

کله چې مبشران وايي، «خدای یو ښه خدای دی»، نو موږ ټول د موافقې په توګه خپل سرونه ښوروو او «آمین!» وایو. خو په بله شېبه کې موږ اورو چې خلک وايي خدای د دوی د ملګري د موټر د ټکر اجازه ځکه ورکړه چې هغه ته یو درس ورکړي، یا یې د دوی پر یوه عزیزه ناروغي راوسته ترڅو هغه کس عاجز شي.

له ځانه وپوښتئ: «ایا د موټر ټکر ښه دی؟»

«ایا ناروغي ښه ده؟»

کله چې په ورځنیو خبرو کې د «ښه» کلمه کارول کېږي، نو د داسې تجربې معنا لري چې ګټوره، مرسته کوونکې یا د خوښۍ وړ وي. خو کله چې د «ښه» کلمه د خدای په اړه کارول کېږي، نو زموږ فکر ډېر ځله بدلېږي. یو بد شی پېښېږي او موږ وایو چې دا ښه دی، ځکه موږ باور لرو چې خدای د دې اجازه ورکړې، هغه یې منلې ده، یا په یوه نه یوه توګه د دې تر شا دی. که څه هم موږ خپله حالت ښه نه ګڼو، موږ استدلال کوو چې ځکه دا حالت د خدای له لاسه راغلی دی، نو خامخا ښه دی، ځکه هغه تر ټولو ښه پوهېږي.

خو دلته هغه پوښتنه ده چې موږ باید ورته ځواب پیدا کړو: کله چې سپېڅلی کتاب وايي چې خدای ښه دی، د دې خبرې معنا څه ده؟ څو کاله مخکې ما پرېکړه وکړه چې دا معلومه کړم. په سپېڅلي کتاب کې د «ښه» کلمه په ۶۵۵ آیتونو کې راځي. ما هر آیت ولوست او یوه حیرانوونکې موندنه مې وکړه. هر ځل چې په سپېڅلي کتاب کې د «ښه» کلمه کارول شوې ده، معنا یې په ربښتیا هم ښه ده. هماغه معنا لري چې ته او زه یې هغه وخت پوهېږو کله چې دا کلمه په خپلو ورځنیو خبرو کې کاروو.

ولې موږ مغشوش شوي يو؟

د خدای او د «ښه» کلمې په اړه زموږ ډېری باورونه د خپلو تجربو یا د نورو خلکو د تجربو له لیدلو څخه راځي، او بیا موږ هڅه کوو چې پوه شو ولې دا پېښې وشوې. د بېلګې په توګه، د مېړمنې مېړي د ترور موټر ټکر کوي او خلک داسې فکر کوي چې خدای دا ټکر ځکه پرېښود چې مېړي وکولای شي په لاره کې د امبولانس کارکوونکو ته انجیل ورسوي. نو ځکه د موټر ټکر ښه ګڼل کېږي. خو که په ځمکه کې یو پلار د خپل ماشوم د موټر د بریک تار پرې کړي ترڅو هغه د بېړنیو طبي مرستندویانو لپاره تبلیغ وکړي، موږ به هغه بد وبولو، او موږ به سم وو. بیا هم، خلک په منظم ډول منفي او ویجاړوونکي حالتونه یو ښه خدای ته منسوبوي.

نور خلک ښايي د مېړي د ترور د موټر ټکر ته «پټ برکت» ووايي، ځکه چې له دې څخه یو څه ښه راووتل، یعنې د بېړنیو طبي مرستندویانو له ډلې یوه کس مسیح ومانه. خو خدای بدۍ نه پیدا کوي ترڅو له هغې څخه نېکي راووځي. کله چې عیسی یو ړوند او ګونګ سړی روغ کړ او له هغه څخه یې شیطان وایست، فریسیانو پر عیسی تور ولګاوه چې هغه د شیطان په ځواک شیطانان وباسي. د عیسی ځواب دا و چې که شیطان شیطان وباسي، نو د هغه پاچاهي به په خپل منځ کې وېشل شوې وي (د متی دولسم باب له ۲۴ څخه تر ۲۶ آیتونو پورې). د عیسی په وینا، شیطان د خپل ځان پر ضد کار نه کوي. همدارنګه خدای هم داسې نه کوي. خدای یوازې زموږ ستونزې نه پیدا کوي ترڅو بیا د هغو د لرې کولو فرصت پیدا کړي.

په حقیقت کې، سپېڅلی کتاب وايي چې خدای زموږ په ستونزو کې موږ ته تسلي راکوي.

«هماغه موږ ته زموږ په ټولو ستونزو کې تسلي راکوي، ترڅو موږ هم نورو خلکو ته په هره ستونزه کې هماغه تسلي ورکړو چې موږ له خدای څخه ترلاسه کړې ده» (د دوهم کورنتیانو لومړی باب ۴ آیت).

سپېڅلی کتاب دا هم وايي چې خدای موږ له ټولو مصیبتونو څخه ژغوري.

«د عادل لپاره ډېر مصیبتونه دي؛ خو څښتن هغه له ټولو څخه ژغوري» (د زبور ۳۴ باب ۱۹ آیت).

که خدای یوازې د دې لپاره زموږ په ژوند کې مصیبتونه راولېږي چې موږ د هغو په منځ کې تسلي ومومو، یا که هغه یوازې د دې لپاره موږ ته کړاو راکوي چې بیا مو وژغوري، نو د هغه کور وېشل شوی دی او هغه د خپل ځان پر ضد کار کوي.

که څه هم خدای زموږ په ژوند کې بد حالتونه نه راولي، سپېڅلی کتاب دا تعلیم ورکوي چې هغه کولای شي له حقیقي بدۍ څخه حقیقي نېکي راوباسي.

د رومیانو ۸:۲۸ وایي: «او موږ پوهېږو چې خدای ټول شیان د هغو کسانو لپاره په ګډه د نېکۍ لپاره کاروي چې له خدای سره مینه لري، یعنې د هغو کسانو لپاره چې د هغه د مقصد له مخې رابلل شوي دي».

همدا خبره د مېږي د ترور په اړه وشوه. خدای د هغې د موټر ټکر رامنځته نه کړ، خو هغه د مېږي د ترور په ستونزه کې له حقیقي بدۍ څخه حقیقي نېکي راوویسته.

تاسو باید دا په خپل متن او تړاو کې ولولئ

د خدای او د «ښه» کلمې په اړه ډېرې غلطې مفکورې له هغو د سپېڅلي کتاب له آیتونو او جملو څخه راولاړېږي چې له خپل اصلي تړاو څخه جلا اخیستل شوي وي.

فرض کړئ چې تاسو ماته یو لیک ولیکئ او زه د ټول لیک د لوستلو پر ځای یوازې یوه کرښه یا یوه جمله ولولم. زه په اسانۍ سره ستاسو د خبرې په معنا کې تېروتنه کولای شم، ځکه چې ما ستاسو خبرې له هغه تړاو څخه جلا اخیستې دي چې تاسو پکې لیکلې وې. همداسې، موږ نه شو کولای چې له سپېڅلي کتاب څخه یوازې یوه کرښه یا یوه جمله راوباسو او هغه په خپلو شخصي حالاتو تطبیق کړو. موږ باید زده کړو چې سپېڅلی کتاب د هغه په خپل تړاو کې ولولو.

کله چې زموږ سره کوم بد شی پېښېږي، موږ ډېر ځله هڅه کوو چې د هغه لامل پیدا کړو. کېدای شي موږ ته په یاد وي چې موږ اورېدلي دي چې خدای خلک تنبیه کوي.

«ځکه چې څښتن هغه څوک تنبیه کوي چې مینه ورسره لري، او هر زوی چې هغه یې مني، اصلاح کوي» (د عبرانیانو ۱۲ باب ۶ آیت).

نو موږ پرېکړه کوو چې زموږ ستونزمن حالت زموږ په وړاندې د خدای د تنبیه کولو یوه لاره ده. خو که موږ د عبرانیانو ۱۲:۶ په خپل تړاو کې ولولو، نو پوهېږو چې څښتن موږ د خپلې وینا، یعنې د خپل کلام، له لارې تنبیه کوي، نه د ستونزو او ازمېښتونو له لارې.

موږ به په راتلونکي باب کې د دې آیت په اړه په لا ډېر تفصیل خبرې وکړو.

کېدای شي تاسو دا خبره اورېدلې وي: «دا پر عادلانو او ظالمانو دواړو ورېږي». کله چې خلک دا جمله کاروي، معمولاً د دوی مطلب دا وي چې خدای د ټولو خلکو په ژوند کې، د ښو او بدو خلکو په ژوند کې په یو ډول باران، یا بد شیان، راولي. خو دا خبرې په هغه آیت کې موندل کېږي چې د خدای له خوا د خلکو په ژوند کې د بدو شیانو له راوړلو یا د هغو له

اجازه ورکولو سره هېڅ تړاو نه لري: «خو زه تاسو ته وایم، له خپلو دښمنانو سره مینه وکړئ، هغو کسانو ته برکت ورکړئ چې پر تاسو لعنت وایي، له هغو سره نېکي وکړئ چې له تاسو څخه کرکه کوي، او د هغو کسانو لپاره دعا وکړئ چې پر تاسو ظلم کوي او ځوروي مو؛ ترڅو تاسو په اسمان کې د خپل پلار اولاد شئ، ځکه چې هغه خپل لمر پر بدو او ښو دواړو راخېژوي، او پر عادلانو او ظالمانو دواړو باران ورولي» (د متی پنځم باب له ۴۴ څخه تر ۴۵ آیتونو پورې).

د دې آیت اصلي موخه دا ده چې له هغو خلکو سره مهرباني وکړو چې زموږ سره ظلم کوي، ځکه چې زموږ آسماني پلار همداسې چلند کوي. هغه له بدو او ښو دواړو سره مهرباني کوي. خدای دواړو ته لمر او باران ورکوي، ترڅو هغوی وکولای شي هغه فصلونه وکري چې د خپل ژوند د اړتیاوو لپاره ورته اړتیا لري. دا آیت د خلکو په ژوند کې د بدو شیانو راوړلو له موضوع سره هېڅ تړاو نه لري. په حقیقت کې، د دې معنا بالکل برعکس ده.

کله چې ستونزه راشي، ډېر ځله خلک ویل کېږي چې اورو: «خدای به تاسو له هغه څه څخه زیات نه درکوي چې تاسو یې توان ولرئ». خو دا فکر هم د یوه آیت د یوې برخې پر بنسټ ولاړ دی چې له خپل تړاو څخه جلا اخیستل شوې ده: «او خدای وفادار دی؛ هغه به تاسو له هغه څه څخه زیات په ازمېښت کې پرېنږدي چې تاسو یې زغملای شئ. خو کله چې تاسو په ازمېښت کې ولوېږئ، هغه به د وتلو لاره هم برابره کړي، ترڅو تاسو وکولای شئ هغه وزغمئ» (د لومړي کورنتیانو لسم باب ۱۳ آیت).

د دې آیت پام په ګناه باندې دی، نه په هغو ازمېښتونو باندې چې د خدای له خوا راځي. راځئ چې دې موضوع ته له نږدې وګورو.

د لومړي کورنتیانو لسم باب له ۷ څخه تر ۱۱ آیتونو پورې، رسول پولوس هغه څلور اساسي ګناهونه بیان کړي دي چې بنی اسرائیلو د مصر پرېښودلو پر مهال ترسره کړي وو: بت پرستي، زنا، د مسیح پارول، او شکایت کول. پولوس کورنتیانو ته خبرداری ورکوي چې پام وکړي، ترڅو هغوی هماغه ګناهونه ونه کړي (د لومړي کورنتیانو لسم باب ۱۲ آیت). هغه بیا وایي چې موږ ټول د همدې ډول شیانو له لارې ازمېیل کېږو (د لومړي کورنتیانو لسم باب ۱۳ آیت).

پولوس غواړي دا څرګنده کړي چې خدای هېڅکله موږ له هغه څه څخه زیات په ازمېښت کې نه اچوي چې موږ یې زغملای شو، ځکه که موږ وغواړو، هغه تل موږ ته له ګناه څخه د ژغورل کېدو لاره برابروي. دا آیت زموږ په ژوند کې د خدای له خوا د راوړل شوو ازمېښتونو او کړاوونو په اړه نه دی. دا له دې خبرې سره هېڅ تړاو نه لري چې خدای «موږ ته زموږ له زغم څخه زیاتې ستونزې نه راکوي».

خدای یو ښه خدای دی. پوښتنه دا ده: د «ښه» کلمې معنا څه ده؟

په سپېڅلي کتاب کې هر ځل چې د «ښه» کلمه کارول شوې ده، معنا یې هماغه ده چې ته او زه یې پرې پوهېږو. موږ باید پرېږدو چې سپېڅلی کتاب موږ ته د خدای په اړه د «ښه» کلمې معنا وښاکي، نه دا چې خپله معنا د خپلو تجربو، د بل چا د تجربو، یا د هغو آیتونو د برخو پر بنسټ وښاکو چې له خپل اصلي تړاو څخه جلا اخیستل شوې وي.

2

عیسی موږ ته دا راښیي چې خدای ښه دی، او «ښه» په دې معنا چې ښه دی. ...

د خدای د روښانه لیدلو او د هغه د شخصیت د یوې سمې انځوریزې پوهې د ترلاسه کولو لپاره، موږ باید یوه شو چې سپېڅلی کتاب څنګه ولوستل شي. هر هغه څه چې سپېڅلی کتاب موږ ته د خدای په اړه وایي، باید د عیسی په رڼا کې ولوستل شي او پوه پرې شو. موږ خپله مطالعه له دې ځایه نه پیلوو چې خدای له خلکو سره څنګه چلند کوي، لکه له ایوب سره، یا د نوح د سیلاب په اړه، یا له هغې ښځې سره چې مړه شوه، په داسې حال کې چې ټولې کلیسا د هغې د روغېدو لپاره دعا کړې وه. موږ خپله مطالعه له عیسی څخه پیلوو. د عبرانیانو لومړی باب له ۱ څخه تر ۲ آیتونو پورې وایي چې «په پخوانیو وختونو کې خدای له پلرونو سره د پیغمبرانو له لارې او په ډېرو طریقو خبرې وکړې، خو په دې وروستیو ورځو کې یې له موږ سره د زوی له لارې خبرې کړې دي». عیسی، چې کلام په جسم بدل شوی، هغه پیغام دی چې خدای موږ ته راکړی دی.

کله چې د شاګردانو له ډلې یوه کس له عیسی څخه وغوښتل چې پلار ورته وښیي، عیسی ځواب ورکړ: «چا چې زه لیدلی یم، پلار یې لیدلی دی» (د یوحنا څوارلسم باب ۹ آیت). عیسی هغوی ته پلار وښود، نه ځکه چې عیسی پخپله پلار دی، بلکې ځکه چې هغه د خپل پلار خبرې کولې او په خپل دننه کې یې د خپل پلار په ځواک سره د خپل پلار کارونه ترسره کول. په حقیقت کې، عیسی وویل چې هغه یوازې هغه څه کوي چې خپل پلار یې لیدلی چې ترسره کوي. «زه تاسو ته په رښتیا، په رښتیا وایم، زوی له خپل ځانه هېڅ نه شي کولای؛ هغه هماغه څه کوي چې خپل پلار یې کوي، ځکه هر څه چې پلار یې کوي، زوی یې هم هماغه کوي» (د یوحنا پنځم باب ۱۹ آیت). که تاسو غواړئ پوه شئ چې خدای څنګه دی، خدای څه کوي، او هغه له خلکو سره څنګه چلند کوي، نو تاسو باید عیسی او هغه څه ته وګورئ چې عیسی موږ ته د خدای په اړه راښیي.

ډېر خلک باور لري چې خدای موږ ته د زده کړې، پاکولو، کامل کولو، ازمېښت کولو او تنبیه کولو لپاره ستونزې او کړاوونه راولي یا د هغو د پېښېدو اجازه ورکوي. خو که د خدای په اړه زموږ د پوهې یوازینۍ سرچینه هماغه څه وي چې عیسی موږ ته د پلار په اړه رابښيي، نو موږ هېڅکله دې پایلې ته نه شو رسېدلای چې د ژوند د ستونزو تر شا د خدای لاس دی. فکر وکړئ چې عیسی په دې ځمکه کې د اوسېدو پر مهال څه وکړل. هغه خلک روغ کړل. هغه خلک له بندونو څخه آزاد کړل. هغه خلکو ته د خدای کلام ور زده کړ. هغه ناپاک روحونه وایستل. هغه خلک له مړو څخه راژوندي کړل. هغه خلکو ته خواړه ورکړل. هغه د خلکو اړتیاوې پوره کړې. هغه خلک وهڅول او هغوی ته یې تسلي ورکړه. هغه پر خلکو رحم وکړ.

پام وکړئ چې عیسی څه ونه کړل. هغه هېڅوک ناروغ نه کړل او نه یې د داسې چا له روغولو څخه انکار وکړ چې هغه ته ورغلی و. هغه د خلکو د ازمېښت لپاره حالات نه جوړول. هغه خلکو ته د زده کړې لپاره ازمېښتونه نه رالېږل. هغه توپانونه نه رالېږل، بلکې هغه یې درول. هغه د حیواناتو د ګاډو ټکرونه نه رامنځته کول او نه یې کوم پټ برکت رالېږه. عیسی هېڅکله هغه کارونه ونه کړل چې خلک یې ډېر ځله خدای ته منسوبوي.

موږ په تېر باب کې دا پوښتنه کړې وه: کله چې په سپېڅلي کتاب کې د «نېک» کلمه د خدای په اړه کارول کېږي، د هغې معنا څه ده؟ د «نېک» تعریف هماغه ډول کارونه دي چې عیسی هغه وخت ترسره کول کله چې په ځمکه کې و. د رسولانو اعمالو لسم باب ۳۸ آیت وایي: «څنګه خدای عیسی ناصري په روح القدس او ځواک مسح کړ، او هغه د نېکۍ کولو او د ټولو هغو کسانو د روغولو په حال کې ګرځېده چې د شیطان له خوا ځورول شوي وو، ځکه چې خدای له هغه سره و».

عیسی د خپلو تعلیماتو له لارې موږ ته اجازه راکړه چې خدای د یوه نېک ځمکني پلار په توګه درک کړو. «ستاسو په منځ کې کوم داسې انسان شته چې که زوی یې ترې ډوډۍ وغواړي، هغه به ورته ډبره ورکړي؟ یا که ماهي وغواړي، هغه به ورته مار ورکړي؟ نو که تاسو، سره له دې چې بد یاست، خپلو ماشومانو ته د ښو شیانو ورکول پېژنئ، نو ستاسو آسماني پلار به هغو کسانو ته چې ترې غوښتنه کوي، ښه شیان ولې ورنه کړي؟» (د متی اووم باب له ۹ څخه تر ۱۱ آیتونو پورې). عیسی وایي چې زموږ آسماني پلار تر ټولو ښه ځمکني پلار څخه هم غوره دی. کوم نېک ځمکنی پلار به خپل ماشوم ته د نظم د زده کړې لپاره ناروغي ورکړي؟ کوم نېک ځمکنی پلار به د خپل زوی کور د دې لپاره پرېږدي چې وسوځي، ترڅو هغه ته یو درس ورکړي؟ د هغه څه پر بنسټ چې عیسی موږ ته د خدای په اړه رابښيي او وایي، موږ په ډاډ سره ویلای شو چې که تاسو د خپل ماشوم په ژوند کې، یا د داسې چا په ژوند کې چې تاسو ورسره مینه لرئ، مصیبت نه راوړئ، نو خدای به هم پر تاسو ستونزې نه راولي.

عیسی وویل چې هغه یوازې هماغه څه کوي چې خپل پلار یې په کولو لیدلی دی. د دې معنا دا ده چې که عیسی کوم کار کوي، نو پلار هماغه کار کوي. او دا هم معنا لري چې که عیسی کوم کار نه کوي، نو خدای هم هغه کار نه کوي. عیسی موږ ته راښيي او راته وايي چې د ژوند ازمېښتونه او ستونزې د خدای له خوا نه راځي، ځکه چې خدای ښه دی... او ښه په رښتیا هم ښه دی.

3

ازمېښتونه او ستونزې له کومه ځایه راځي؟

مخکې له دې چې موږ له هغو ډېرو «هو، خو...؟» پوښتنو سره مخ شو چې د ژوند د ازمېښتونو او ننګونو په اړه د خبرو پر مهال ډېر ځله راپورته کېږي، موږ باید لومړی دا وڅېړو چې ولې په ځمکه کې کړاوونه او مصیبتونه شته.

په ګناه لعنت شوې ځمکه کې ژوند

کله چې خدای خپل د پیدایښت کار بشپړ کړ، نو هغه یې وکوت او ویې ویل چې ډېر ښه دی. «او خدای ولیدل چې هر څه چې هغه جوړ کړي وو، ډېر ښه وو» (د پیدایښت لومړی باب ۳۱ آیت). په یاد ولرئ چې د «ښه» کلمې معنا څه ده. معنا یې ښه ده. د خدای په اصلي پیدایښت کې هېڅ ناروغي او مرګ نه وو، هېڅ ویجاړوونکی توپان نه وو، هېڅ فساد نه وو، په سوریو کې هېڅ زهر نه وو، هېڅ زلزله او د ویجاړۍ بل هېڅ ډول نه وو. هر څه ډېر ښه وو.

کله چې آدم او حوا د عدن په باغ کې د خدای نافرماني وکړه، نو د هغوی ګناه د خدای پر پیدایښت، یعنې هم پر انسانانو او هم پر ځمکه، ژوره اغېزه وکړه. د آدم له لارې ګناه نړۍ ته راغله او مرګ هم ورسره راغی: «لکه څنګه چې آدم ګناه وکړه، همداسې ګناه په ټول بشریت کې داخل شوه. د هغه ګناه په ټوله نړۍ کې مرګ خپور کړ، چې له امله یې هر څه زړېدل او مړه کېدل پیل کړل» (د رومیانو پنځم باب ۱۲ آیت). د آدم د ګناه له امله پر ځمکه لعنت راغی. «ستا له امله ځمکه لعنت شوې ده؛ د خپل ژوند په ټولو ورځو کې به ته د هغې له سخت کار څخه خواړه خورې» (د پیدایښت درېیم باب ۱۷ آیت). «هغه به ستا لپاره اغزي او اغزي لرونکي بوټي راشنه کړي، او ته به د ځمکې وابښه خورې. د خپل ټول ژوند په اوږدو کې به د هغې د ګټلو لپاره په خولو کې ستړی کېږې، تر هغې چې د مرګ ورځ دې راورسي. بیا به هغه ځمکې ته ستنېږې چې له هغې څخه اخیستل شوی وې» (د پیدایښت درېیم باب له ۱۸ څخه تر ۱۹ آیتونو پورې).

نن ورځ په ځمکه کې کار کوونکي طبيعي قوانين تر ډېره د آدم د ګناه او پر پيدايښت باندې د هغې د اغېز پايله ده. عيسی دا خبره داسې بيان کړه: «د ځان لپاره پر ځمکه خزانې مه زېرموئ، چېرته چې پتنګ او زنګ يې له منځه وړي، او چېرته چې غله ورننوزي او غلا کوي» (د متی شپږم باب ۱۹ آيت). اوس موږ په داسې ځمکه کې ژوند کوو چې پتنګان په جامو کې سوريان جوړوي او زنګ فلزات خوري. که تاسو د پخلنځي پر مېز رومي بانجان کېږدئ او هماغلته يې پرېږدئ، نو هغه به خراب شي. دا ځکه نه چې خدای رومي بانجان د خرابېدو لپاره جوړ کړي دي، بلکې ځکه چې مرګ او فساد د آدم د ګناه له لارې نړۍ ته داخل شول او په ځمکه کې کار کوي.

هره ورځ موږ بايد د ګناه له پايلو او پر ځمکه او بشريت باندې د هغې له اغېزو سره مخ شو. د دې معنا دا ده چې ويجاړوونکي توپانونه، وابښه خوړونکي حشرات، زنګ، زوال او مرګ اوس د ځمکې د جوړښت برخه دي. زموږ بدنونه هم داسې دي چې مړه کېدونکي دي او د ناروغۍ، زړښت او مرګ تابع دي. موږ بايد له هغو خلکو سره هم اړيکې ولرو چې ناپوهانه او ګناهکارې پرېکړې کوي، او کېدای شي په مستقيم ډول زموږ پر ژوند اغېز وکړي. او موږ يو دښمن هم لرو، شيطان، چې هڅه کوي موږ له منځه يوسي. دا ټول عناصر يو ځای هغه د ژوند ستونزې او سختۍ رامنځته کوي چې موږ ورسره مخ کېږو. هو، په دې نړۍ کې کړاو شته، خو هغه د خدای له خوا نه راځي. دا په هغې ځمکه کې د ژوند کولو پايله ده چې ګناه په بشپړ ډول بدله کړې ده.

شيطان او خدای... ملګري؟

ځيني خلک وايي: «سمه ده، خدای له خلکو سره بد نه کوي، خو هغه شيطان ته د دې اجازه ورکوي چې دا کار وکړي. په پای کې خو شيطان د خدای شيطان دی، او ښښتن کله ناکله هغه ته اجازه ورکوي چې موږ وځوروي، ترڅو موږ وازمېيي، موږ ته تعليم راکړي او موږ کامل کړي.» خدای او شيطان په يوه خوا کې نه دي. هغوی يو ځای کار نه کوي. سپېڅلی کتاب هېڅکله شيطان د خدای ملګری، د خدای وسيله، يا د خدای د تعليم وسيله نه بولي. شيطان ته «دښمن» يا «مخالف» ويل شوي دي. د شيطان د نوم معنا «مخالف» ده. د سترانګ په همغږۍ کې هغه «د نېکۍ ستر دښمن» بلل شوی دی.

د يعقوب څلورم باب ۷ آيت وايي: «نو خپل ځانونه خدای ته تابع کړئ. د شيطان مخالفت وکړئ، او هغه به له تاسو څخه وتښتي.» که خدای شيطان د دې لپاره رالېږي چې تاسو ته تعليم درکړي او تاسو تنبيه کړي، نو بيا تاسو څنګه کولای شئ د دې وينا له مخې د شيطان مخالفت وکړئ، او په عين وخت کې د شيطان له لارې له خدای څخه تعليم، تنبيه او پاکوالی ترلاسه کړئ؟ تاسو يې نه شئ کولای. ځيني خلک به ووايي: «هو، خو د ايوب په اړه څه؟ ايا خدای شيطان پر ايوب نه و خوشې کړی؟» نه، خدای شيطان پر ايوب نه و خوشې کړی. موږ به د ايوب د کيسې په اړه په يوه راتلونکي باب کې خبرې وکړو.

ازمېښتونه، مصيبتونه، ځوروني، کړاوونه، ستونزې او غمونه د خدای له خوا نه راځي. عيسی د بزګر د مثال کيسه وکړه، په کومه کې چې هغه د کلام د کرلو په اړه خبرې وکړې، او ويې ويل چې شيطان ازمېښتونه، کړاوونه او ځوروني راولي ترڅو د خلکو له زړونو څخه د خدای کلام غلا کړي: «بزګر کلام کري. او دا هغه کسان دي چې د لارې په غاړه کرل شوي دي؛ کله چې هغوی کلام واوري، سمدستي شيطان راځي او هغه کلام چې د هغوی په زړونو کې کرل شوی و، وړي. او دا هم هغه کسان دي چې په ډبرينه ځمکه کې کرل شوي دي؛ کله چې کلام واوري، سمدستي يې په خوښۍ مني؛ خو په خپل ځان کې ريښه نه لري، نو يوازې د لږ وخت لپاره پاتې کېږي؛ وروسته، کله چې د کلام له امله کړاو يا ځورونه راشي، نو سمدستي ټکول کېږي» (د مرقس څلورم باب له ۱۴ څخه تر ۱۷ آيتونو پورې). د متی د انجيل په بيان کې داسې ويل شوي دي: «خو په خپل ځان کې ريښه نه لري، بلکې يوازې د لږ وخت لپاره پاتې کېږي؛ ځکه کله چې د کلام له امله مصيبت يا ځورونه راشي، نو سمدستي ټکول کېږي» (د متی ديارلسم باب ۲۱ آيت).

شيطان هڅه کوي چې د ژوند د ستونزو له لارې زموږ له زړونو څخه د خدای کلام غلا کړي. دا په دې ډول پېښېږي. موږ ټولو داسې حالتونه تجربه کړي دي چې داسې ښکاري لکه خدای چې موږ هېر کړي يو، يا دا چې هغه له موږ سره مينه نه لري. موږ ټولو له داسې شرايطو سره مخ شوي يو چې هڅه کوي موږ دې باور ته ورسوي چې موږ به بريالي نه شو. خو د خدای په وينا، هغه موږ نه دي هېر کړي. هغه له موږ سره مينه لري او ژمنه کوي چې تر هغې چې موږ وباسي، هغه به موږ ته لاره راښيي. په سختو وختونو کې موږ له داسې وعدې سره مخ کېږو چې د دې پر ځای چې په سپېڅلي کتاب کې د خدای د خبرې مطابق ژوند وکړو، بايد له هغه څه سره موافق شو چې موږ يې وينو او احساس کوو. شيطان ته د وسوسه ورکوونکي په نوم ويل شوي دي (د لومړي تسالونيکيانو درېيم باب ۵ آيت)، او زموږ د مصيبتونو په منځ کې، د شک او نااميدۍ د فکرونو له لارې، هغه پر موږ فشار راوړي چې د خدای کلام پرېږدو. که موږ هغه فکرونه ومنو چې موږ ته وايي خدای له موږ سره مينه نه لري، هغه موږ هېر کړي يو، او موږ به بريالي نه شو، نو موږ د خدای کلام پرېښی دی. شيطان په برياليتوب سره زموږ له زړه څخه کلام غلا کړی دی.

کله چې تاسو د ژوند له ستونزو سره مخ کېږئ، نو دا مهمه ده چې پوه شئ چې ستاسو ستونزې د خدای له خوا نه راځي. سختۍ، مصيبتونه، ستونزې او ازمېښتونه په هغې ځمکه

کې د ژوند یوه برخه ده چې د ګناه له امله لعنت شوې ده. بد شیان ځکه پېښېږي چې په داسې ځمکه کې د ژوند حقیقت همدا دی چې د ګناه له امله لعنت شوې ده. که تاسو غواړئ د ژوند په ننګونو کې بریالي شئ، نو تاسو باید پوه شئ چې خدای په هېڅ ډول ستاسو د ستونزو لامل نه دی.

4

خدای ولې د غم او کړاوونو اجازه ورکوي؟

که څه هم موږ دا حقیقت ومنو چې په ځمکه کې کړاو د آدم او حوا د نافرمانی له امله راغلی، بیا هم ډېر خلک فکر کوي چې یو نېک خدای ولې کړاو ته د دوام اجازه ورکوي. موږ باید په دې اړه روښانه واوسو چې د «اجازه ورکول» له کلمې څخه زموږ مطلب څه دی. کله چې خلک د «خدای اجازه ورکوي» کلمې کاروي، نو معمولاً په دې کې داسې معنا پټه وي چې د سپېڅلي کتاب له تعلیم څخه زیاته ده. هغوی ډېری وخت داسې اشاره کوي چې خدای زموږ په ژوند کې د هر ډول حالت، که ښه وي او که بد، د رامنځته کېدو پلوی دی، ځکه چې هغه یې د رامنځته کېدو اجازه ورکړې ده. زموږ په ذهن کې موږ داسې انګیرو چې زموږ په ژوند کې هره پېښه باید د خدای منظوري ولري، ځکه که خدای نه غوښتل چې دا پېښه رامنځته شي، نو هغه به یې مخه نیولې وای. خو د سپېڅلي کتاب څخه دا خبره څرګنده ده چې خدای د شیانو د رامنځته کېدو مخه نه نیسي، که څه هم هغه د هغو شیانو پلوی نه وي. خدای خلکو ته د ګناه کولو «اجازه» ورکوي، که څه هم هغه له ګناه څخه کرکه لري. هغه خلکو ته د دوزخ پر لور د تلو «اجازه» ورکوي، که څه هم د دوهم پطروس درېیم باب ۹ آیت وایي چې خدای نه غواړي چې هېڅوک هلاک شي، بلکې غواړي چې ټول په مسیح ایمان راوړي.

د مسیحیانو ترمنځ دا یو عام باور دی چې هر څه د کوم دلیل له امله پېښیږي. په دې فکر کې دا خبره نغښتې ده چې خدای په پای کې د هر هغه څه تر شا دی چې پېښیږي. خو په دې ژوند کې ډېر داسې شیان پېښیږي چې د خدای اراده نه ده. عیسی وویل چې ځینې شیان ځکه پېښیږي چې شیطان هڅه کوي له تاسو څخه غلا وکړي، تاسو ووژني او تاسو له منځه یوسي. په نړۍ کې ډېری بدۍ د انسانانو د ګناهګارو پرېکړو پایله ده، چې ریښه یې تر آدم پورې رسېږي. زه دا نه وایم چې ستاسو اوسنی ازمېښت ستاسو د ګناه پایله ده. کېدای شي داسې وي،

خو ډېر احتمال شته چې دا یوازې په هغې ځمکه کې د ژوند کولو پایله وي چې د ګناه له امله لعنت شوې ده.

کېدای شي تاسو له داسې فکرونو سره مبارزه کړې وي:

«یو نېک خدای څنګه کولای شي چې یو ماشوم ته د ناوړه چلند کېدو اجازه ورکړي او مداخله ونه کړي؟»

«یو نېک خدای څنګه کولای شي چې بې ګناه خلک په کړاو کې پرېږدي او هېڅ ونه کړي؟»

حقیقت دا دی چې د کړاو په اړه ډېر رازونه شته، او زموږ د دې موجودیت په اوسني پړاو کې، زموږ له ډلې هېڅوک په بشپړ ډول نه شي پوهېدلای چې د کړاو هره قضیه ولې پېښېږي. خو موږ باید اجازه ورنه کړو چې هغه څه چې تر اوسه مو نه دي درک کړي، هغه څه کمزوري کړي چې سپېڅلی کتاب موږ ته په روښانه توګه د خدای او د هغه د نېکۍ په اړه بیانوي.

راځئ چې په دې اړه فکر وکړو چې موږ د یو نېک خدای او کړاو په اړه څه پوهېږو:

- کړاو د ګناه له امله دلته شته، خو د تل لپاره به پاتې نه شي. کله چې عیسی ځمکې ته بېرته راشي، نو ټول درد او کړاو به په پای کې او د تل لپاره ختم شي (د مکاشفې یوویشتم باب ۴ آیت).
- د بشریت د تاریخ له ۶۰۰۰ څخه تر ۱۰۰۰۰ کلونو پورې موده او ټول هغه کړاو چې بشریت زغملی دی، د ابدیت په پرتله ډېره لنډه ده. نن په آسمان کې هېڅوک د هغه ژوند د سختیو له امله نه ژاړي چې هغوی تجربه کړې وې. زه په هېڅ ډول نه غواړم هغه کړاو کم وښیم چې خلکو زغملی دی. خو د ابدیت په اړه سمه لیدلوری کولای شي د ژوند د سختیو بار سپک کړي (د دوهم کورنتیانو څلورم باب له ۱۷ څخه تر ۱۸ آیتونو پورې).
- کله چې په دې ګناهګارې ځمکه کې د بشریت تاریخ په پای کې بشپړ شي، نو دا به د ابد لپاره یو یادګار وي چې هغه وخت څه پېښېږي کله چې انسانان له خدای څخه خپلواکي غوره کوي (د پیدایښت دوهم باب ۱۷ آیت؛ د رومیانو شپږم باب ۲۳ آیت).
- خدای، چې ټول پوه دی، یعنې په هر څه پوهېږي، او ټول توانمن دی، یعنې هر څه کولای شي، د دې توان لري چې بدۍ او کړاو د خپلو ابدي موخو په خدمت کې وکاروي او له هغو څخه ستره نېکي راوباسي (د رومیانو اتم باب ۲۸ آیت؛ د افسیانو لومړی باب ۱۱ آیت).

خدای تر ټولو لوړ حاکم دی.

د دې په اړه ډېرې غلطې مفکورې چې خدای څنګه دی او له خلکو سره څنګه چلند کوي، د خدای د لوړ حاکمیت له ناسم پوهاوي څخه راولاړېږي. کله چې خلک د ژوند د ازمېښتونو په اړه وايي چې «خدای تر ټولو لوړ حاکم دی»، نو ډېری وخت یې مطلب دا وي: «دا کړاو ورکوونکی حالت د خدای له لاسه راغلی دی او هغه کولای شي هر څه چې وغواړي ترسره کړي، ځکه چې هغه تر ټولو ښه پوهېږي.» دا عامه خبره نه ده چې خلک ووايي خدای کولای شي خلک ناروغ کړي، د چا له روغولو څخه انکار وکړي، یا زموږ د کوم عزیز ژوند واخلي، ځکه چې هغه تر ټولو لوړ حاکم دی. خو د تر ټولو لوړ حاکم معنا یوازې دا نه ده. په قاموس کې «تر ټولو لوړ حاکم» د «تر ټولو لوړې یا لوړې تر ټولو ځواک او واک» په توګه تعریف شوی دی. دا ویل چې «خدای تر ټولو لوړ حاکم دی» معنا یې دا ده چې هغه په کایناتو کې تر ټولو لوړ ځواک لري. خدای «اومني» دی، چې معنا یې «ټول» ده. خدای ټول توانمن دی. خدای ټول پوه دی. خدای هر ځای حاضر دی، یعنې په ټولو ځایونو کې په یو وخت کې حاضر دی.

ځکه چې خدای ټول توانمن دی او په کایناتو کې تر ټولو لوړ واک لري، هغه کولای شي هر څه، که ښه وي او که بد، د خپلو موخو په خدمت کې راولي. د افسیانو لومړی باب ۱۱ آیت د خدای په اړه وايي: «هغه چې هر څه د خپلې ارادې د مقصد له مخې ترسره کوي». خدای کړاو ورکوونکي حالات نه اداره کوي، خو هغه له هغو څخه استفاده کوي. د هغه له خوا د کړاو او بدۍ کارول په حقیقت کې د هغه د لوړ حاکمیت څرګندونه ده. خدای دومره ځواکمن دی چې هغه کولای شي په دې نړۍ کې هغه حقیقي بدۍ چې د ګناه او شیطان له امله شتون لري واخلي او له هغې څخه حقیقي نېکي راوباسي.

خدای د هر هغه څه لامل نه دی چې پېښېږي او هغه هر هغه کار نه کوي چې خلک یې پر هغه تپي. ځینو خلکو له ما څخه پوښتنه کړې ده: «دا څنګه کېدای شي چې رښتیا وي؟ که خدای تر ټولو لوړ حاکم او ټول توانمن وي، نو ایا هغه د هر هغه څه مسؤل نه دی چې پېښېږي؟» سپېڅلی کتاب وايي چې ځینې داسې شیان شته چې خدای یې نه کوي، او ځینې داسې شیان شته چې هغه یې نه شي کولای.

خدای نه بدلېږي.

د ملاکي درېیم باب ۶ آیت وايي: «ځکه چې زه څښتن یم، زه نه بدلېږم.» د یعقوب د لیک لومړی باب ۱۷ آیت وايي: «هره ښه او کامله ډالۍ له پورته څخه راځي، د آسماني رڼاګانو له پلار څخه، چې د سیورو په څېر نه بدلېږي.» هر څه چې د خدای له لاسه راځي، ښه دي، او دا هېڅکله نه بدلېږي. «تر ټولو لوړ حاکم» په دې معنا نه دی چې هغه بدلېدونکی وي.

خدای د انسانانو د آزادې ارادې سرغړونه نه کوي. دا د خدای اراده نه ده چې یو څوک مړ شي او د تل لپاره په دوزخ کې له هغه څخه جلا پاتې شي. خو بیا هم، خلک په پرلهپسې ډول

له خدای څخه خپلواکي غوره کوي، د هغه حاکميت ردوي، او خدای د هغوی د انتخاب سرغړونه نه کوي. عيسی، چې د خپل پلار زړه يې څرګند کړ، هغه مهال چې په دې ځمکه کې و، غوښتل چې اسرائيل خپل ځان ته راټول کړي، خو هغوی د خپلې ارادې په يوه انتخاب سره دا رد کړل. «اې اورشليم، اورشليم، ته چې پېغمبران وژنې او هغه کسان په کاڼو ولې چې تا ته رالېږل شوي دي، ما څو ځله غوښتل چې ستا ماشومان راټول کړم، لکه څنګه چې چرګه خپل چرګوړي د خپلو وزرو لاندې راټولوي، خو تاسو تيار نه وئ» (د متی درويشتم باب ۳۷ آيت). عيسی، چې خدای دی او موږ ته خدای راښيي، د هغوی د هغه انتخاب پر وړاندې چې هغه يې رد کړ، سرغړونه ونه کړه. خو کله چې موږ سپېڅلی کتاب مطالعه کوو، وينو چې ځکه چې خدای تر ټولو لوړ حاکم دی، هغه وتوانېد چې د اسرائيلو له خوا د عيسی ردول د خپلو موخو په خدمت کې وکاروي. د مسيح د ردولو له لارې، په مسيح باندې د ايمان په وسيله د نجات زيری ټولې نړۍ ته ورسېد.

خدای دروغ نه شي ويلی.

هغه نه شي کولای چې د خپل حقيقت له کلام سره په مخالفت کې عمل وکړي (د عبرانيانو شپږم باب ۱۸ آيت؛ د طيطوس لومړی باب ۲ آيت؛ د يوحنا اوولسم باب ۱۷ آيت). خدای نه شي کولای چې خپل ځان رد کړي. د دوهم تيموتاوس دوهم باب ۱۳ آيت وايي: «هغه نه شي کولای چې خپل طبيعت رد کړي» او «هغه نه شي کولای چې له خپل ځان سره دروغجن وي». د دې حقيقت معنا دا ده چې خدای نه شي کولای د خپل طبيعت پر خلاف عمل وکړي. او د خپل طبيعت له مخې، خدای ښه دی، چې معنا يې دا ده چې هغه نه شي کولای د خپلې نېکۍ پر خلاف عمل وکړي. تر ټولو لوړ حاکم په دې معنا نه دی چې «خپلسری» يا «بېکرکټره» او تل بدلېدونکی وي.

خدای هغه څه کولای شي چې غواړي يې

زموږ ډېرو به ښايي د خپل ژوند په کوم وخت کې دا خبره اورېدلې وي چې خدای هر هغه څه کولای شي چې وغواړي، ځکه چې هغه تر ټولو لوړ حاکم دی. راځئ چې د يوې شېبې لپاره د دې خبرې په اړه فکر وکړو.

که خدای تر ټولو لوړ حاکم دی او هر هغه څه کولای شي چې وغواړي، نو يوه طبيعي پوښتنه پيدا کېږي: «هغه په حقيقت کې څه غواړي؟» کله چې موږ انجيل مطالعه کوو، وينو چې خدای يوه کورنۍ غواړي. حتی د ځمکې له پيدا کېدو څخه مخکې، د خدای پلان او موخه دا وه او اوس هم دا ده چې هغه داسې د زامنو او لوڼو يوه کورنۍ ولري چې د عيسی مسيح له انځور سره سمون ولري (د افسيانو لومړی باب ۴ او ۵ آيتونه؛ د روميانو اتم باب ۲۹ آيت). سپېڅلی کتاب موږ ته د خپلې کورنۍ لپاره د خدای د غوښتنې کيسه بيانوي او دا هم بيانوي

چې هغه تر کومه حده لاړ، ترڅو خپله کورنۍ د عیسی مسیح د مرګ، ښخېدو او بیا راژوندي کېدو له لارې ترلاسه کړي.

له سپېڅلي کتاب څخه په څرګنده معلومېږي چې خدای له انسان سره اړیکه غواړي. موږ دا موضوع د پیدایښت له کتاب څخه تر مکاشفې پورې وینو. خدای انسان په خپل انځور کې پیدا کړ، تر هغې اندازې چې یو مخلوق له خپل خالق سره ورته کېدای شي. ولې؟ د دې لپاره چې اړیکه ممکنه شي. کله چې خدای آدم پیدا کړ، هغه یې یو زوی پیدا کړ (د لوقا درېیم باب ۳۸ آیت). کله چې آدم او حوا په بڼ کې ګناه وکړه، خدای هغوی ولټول، نه په قهر کې، بلکې د دې غوښتنې سره چې له هغوی سره مرسته وکړي. هغه د هغوی د ګناه د پټولو لپاره د لنډمهالې مرستې په توګه د څرمنو جامې برابرې کړې (د پیدایښت درېیم باب ۲۱ آیت) او هغه د تلپاتې مرستې وړاندیز هم وکړ ــــد یوه ژغورونکي وعده یې ورکړه چې یوه ورځ به د هغوی ګناه لرې کړي (د پیدایښت درېیم باب ۱۵ آیت).

لکه څنګه چې موږ زوړ عهد لولو، موږ د انسان سره د اړیکې لپاره د خدای د غوښتنې نښې وینو: حنوخ داسې یو سړی و چې له خدای سره یې داسې ژوند کاوه چې خدای ترې ډېر خوښ و، نو ځکه خدای هغه آسمان ته پورته کړ، پرته له دې چې هغه فزیکي مرګ تجربه کړي (د پیدایښت پنځم باب له ۲۱ څخه تر ۲۴ آیتونو پورې؛ د عبرانیانو یوولسم باب ۵ آیت). خدای ابراهیم ته راغی، ترڅو د سدوم او عمورې په اړه له هغه سره خبرې وکړي (د پیدایښت اتلسم باب ۱۷ آیت). په سپېڅلي کتاب کې په درېیو ځایونو کې ابراهیم ته «د خدای ملګری» ویل شوي دي (د یعقوب د لیک دوهم باب ۲۳ آیت؛ د دوهم تواریخ شلم باب ۷ آیت؛ د اشعیا یو څلوېښتم باب ۸ آیت). خدای له موسی سره هم هماغسې خبرې کولې لکه څنګه چې یو انسان له خپل ملګري سره خبرې کوي (د خروج درې دېرشم باب ۱۱ آیت).

په نوي عهد کې، عیسی ــ چې خدای دی او موږ ته خدای راښیي ــ خپلو شاګردانو ته وویل: «تاسو زما ملګري یاست، که تاسو هغه ټول کارونه کوئ چې زه یې تاسو ته حکم کوم» (د یوحنا پنځلسم باب ۱۴ آیت). هغه دا هم وویل: «هر هغه څوک چې په آسمان کې زما د پلار اراده ترسره کوي، هغه زما ورور، خور او مور ده» (د متی دولسم باب ۵۰ آیت).

سپېڅلی کتاب وایي چې کله عیسی بېرته دې ځمکې ته راشي او ګناه او د هغې اغېزې د خدای له مخلوق څخه لرې شي، نو بیا به هم موږ د خدای او انسان ترمنځ په اړیکه کې پاتې شو. «بیا ما یو نوی آسمان او نوې ځمکه ولیدله، ځکه چې پخوانۍ ځمکه او پخوانی آسمان تېر شوي وو. او ما، یوحنا، سپېڅلی ښار، نوی اورشلیم، ولید چې د خدای له خوا له آسمانه راکوزېده. دا یوه ډېره ښکلې منظره وه، لکه ناوې چې ښکلې وي. ما د تخت څخه یو لوړ غږ واورېد چې ویل یې: «وګوره، اوس د خدای کور د انسانانو په منځ کې دی، او هغه به له هغوی سره اوسېږي او هغوی به د هغه خلک وي؛ هو، خدای به پخپله د هغوی په منځ کې وي. هغه به د هغوی ټولې اوښکې پاکې کړي، او هلته به نور مرګ نه وي، نه به غم وي، نه

ژړا، او نه درد. دا ټول د تل لپاره پای ته رسېدلي دي.» او هغه کس چې پر تخت ناست و، وويل: «هر هغه څوک چې بريالی شي، د دې ټولو برکتونو وارث به شي، او زه به د هغه خدای يم او هغه به زما زوی وي» (د مکاشفې يوويشتم باب له ۱ څخه تر ۵ او ۷ آيتونو پورې).

پيغمبر اشعيا هم په خپلو ليکنو کې د دې وخت بيان کړی دی. د اشعيا له نبوت څخه موږ وينو چې خدای له خپلو زامنو او لوڼو سره د يوې مېلمستيا پر لور کار کوي. «دلته د اورشليم د صهيون په غره کې، د لښکرو څښتن به د هر قوم د خلکو لپاره يوه عجيبه مېلمستيا برابره کړي، يوه داسې مېلمستيا چې له غوره خوړو څخه ډکه وي. په هغه وخت کې به هغه هغه تياره او د مرګ هغه وربځ لرې کړي چې پر ځمکه سيوری اچوي؛ هغه به مرګ د تل لپاره له منځه يوسي. څښتن خدای به ټولې اوښکې پاکې کړي او د خپلې نړۍ او خپلو خلکو پر وړاندې به ټول سپکاوی او ملنډې د تل لپاره پای ته ورسوي. څښتن ويلي دي، هغه به خامخا دا کار وکړي!» (د اشعيا پنځه ويشتم باب له ۶ څخه تر ۸ آيتونو پورې).

خدای غواړي چې ټول انسانان د هغه پر لور راجذب شي، ترڅو هغه يوه کورنۍ ولري. خدای د خپلې پوهې، ځواک او مهربانۍ د ښکندولو په توګه عيسی راولېږه، ترڅو زموږ د ګناهونو لپاره مړ شي. خدای په خپل تر ټولو لوړ حاکميت کې د بشريت له تر ټولو سترې اړتيا، زموږ له ګناهونو څخه د نجات، سره د عيسی مسيح د مرګ، ښخېدو او بيا راژوندي کېدو له لارې مرسته وکړه. «خو زموږ سره د خپلې سترې مينې له امله، خدای چې په رحم کې ډېر بډای دی، موږ يې له مسيح سره ژوندي کړل، کله چې موږ په خپلو تېروتنو کې مړه وو؛ تاسو په فضل سره نجات موندلی دی. او خدای موږ له مسيح سره راپاڅولي يو او موږ يې په مسيح عيسی کې په آسماني ځايونو کې کښېنولي يو، ترڅو په راتلونکو زمانو کې هغه د خپل قيمتي فضل د شتمنۍ پراخوالی ښکاره کړي، هغه فضل چې په مسيح عيسی کې يې زموږ په وړاندې په خپل رحم کې ښکاره کړی دی» (د افسيانو دوهم باب له ۴ څخه تر ۷ آيتونو پورې).

خدای له انسان سره اړيکه غواړي او د ځان لپاره يوه کورنۍ جوړوي. ځکه چې هغه تر ټولو لوړ حاکم دی، هغه کولای شي هر څه د دې موخې په خدمت کې راولي، حتی هغه شيان چې د هغوی مسؤل نه دی. د مسيح په وسيله د ايمان له لارې موږ خپل زامن ګرځولو په اړه، د افسيانو لومړی باب له ۹ څخه تر ۱۱ آيتونو پورې وايي: «ځکه چې خدای موږ ته اجازه راکړې ده چې د خپل پلان په راز پوه شو، او دا راز دا دی: هغه ډېر پخوا په خپله تر ټولو لوړه اراده کې دا پرېکړه کړې وه چې د بشريت ټول تاريخ به په مسيح کې خپل بشپړوالی ومومي؛ دا چې هر څه چې په آسمان او ځمکه کې شته، په مسيح کې به خپل بشپړوالی او پوره کېدل ومومي. په مسيح کې موږ ته ميراث راکړل شوی دی، ځکه چې موږ د دې لپاره ټاکل شوي وو، د هغه له خوا چې خپلې ټولې طرحې د خپلې ارادې له مخې بشپړوي».

صلیب د خدای د تر ټولو لوړ حاکمیت یو ستر څرګندونه وه. خدای، په خپل ټول پوهېدلو کې، یعنې په دې توان کې چې په هر څه پوهېږي، پوهېده چې شیطان به بدکار خلک وهڅوي ترڅو هغوی د خدای بېګناه زوی په صلیب وځړوي (د لوقا دوه ویشتم باب ۳ آیت؛ د رسولانو د اعمالو دوهم باب ۲۳ آیت). خدای د هغوی له ناوړه عمل څخه استفاده وکړه، ترڅو د کایناتو په تاریخ کې تر ټولو ستره نېکي ترلاسه کړي. عیسی د انسانانو ګناهونه پر ځان واخیستل او د بشریت لپاره یې نجات واخیست. د مسیح د صلیب له لارې، خدای خپله کورنۍ ترلاسه کړه. د لومړي کورنتیانو دوهم باب ۸ آیت وایي چې که شیطان پوه شوی وای چې خدای به د صلیب له لارې څه ترسره کوي، نو هېڅکله به یې د جلال څښتن په صلیب نه وای وژلی.

صلیب یوازې د خدای د ټول پوهېدلو څرګندونه نه وه، بلکې دا د هغه د ټول ځواک، یعنې د هغه د ځواک، یوه ستره څرګندونه هم وه. د عیسی د بیا راژوندي کېدو مخالفت د تیارو ټولو ځواکونو وکړ. د دې سخت مخالفت له امله، د عیسی بیا راژوندي کېدل تر هغه وخته پورې د خدای د ځواک تر ټولو ستره څرګندونه وه، ځکه چې خدای پر ګناه، شیطان او مرګ بری وموند (د افسیانو لومړی باب ۱۹ آیت؛ د کولسیانو دوهم باب ۱۵ آیت). خدای شیطان په خپله لوبه کې مات کړ، ځکه چې خدای تر ټولو لوړ حاکم دی.

ځینې خلک وایي چې ځکه چې خدای تر ټولو لوړ حاکم دی، نو هغه کولای شي له خلکو سره بد وکړي، ځکه چې په اوږده موده کې هغه ته دا تر ټولو غوره ښکاري. خو حقیقت د دې برعکس دی. خدای خپل تر ټولو لوړ حاکمیت د خلکو د برکت او له هغوی سره د مهربانۍ لپاره کاروي، نه د هغوی د زیان رسولو لپاره. هغه خپل تر ټولو لوړ حاکمیت د دې لپاره کاروي چې د بشریت په وړاندې خپل فضل او نېکي څرګنده کړي. د سپېڅلي کتاب له مخې، خدای چې د کایناتو تر ټولو لوړ څښتن دی، حق لري چې خپل رحم په هغه ډول څرګند کړي چې خپله یې غواړي. «ځکه چې خدای موسی ته وویل: که زه وغواړم چې له چا سره مهرباني وکړم، نو دا به وکړم. او پر هغه چا چې زه رحم کول غواړم، رحم به وکړم» (د رومیانو نهم باب ۱۵ آیت). په دې وخت کې، خدای چې ټول توانمن او تر ټولو لوړ واکمن دی، هر څه، چې د انسانانو انتخابونه هم پکې شامل دي، د خپلو موخو په خدمت کې راولي، ترڅو خپل ځان ته تر ټولو زیات جلال ورکړي او تر ټولو زیاته نېکي تر ډېرو خلکو پورې ورسوي، کله چې خپله کورنۍ راټولوي.

خدای کوزه‌ګر دی.

د ستونزو د سرچینې په اړه د ګډوډۍ یو لامل دا دی چې خلک د خدای د تر ټولو لوړ حاکمیت په اړه د سپېڅلي کتاب آیتونه په ناسم ډول کاروي. د دې یوه مهمه بېلګه د رومیانو په نهم باب له ۲۰ څخه تر ۲۲ آیتونو پورې موندل کېږي:

«خو اې انسانه، ته څوک يې چې له خدای سره بحث وکړې؟ ايا هغه څه چې جوړ شوي دي، له خپل جوړوونکي څخه دا پوښتنه نه شي کولای چې: "تا زه ولې داسې جوړ کړم؟" ايا کوزه‌گر دا واک نه لري چې له همدې ختې څخه ځينې لوښي د درنو او غوره موخو لپاره او ځينې د عادي استعمال لپاره جوړ کړي؟ او که خدای وغواړي چې خپل قهر وښيي او خپل ځواک څرگند کړي، نو ايا هغه د خپل قهر پر هغو شيانو چې د تباهۍ لپاره تيار شوي وو، په ډېر صبر سره زغم نه دی کړی؟»

د دې آيتونو پر بنسټ، خلک ډېری وخت داسې خبرې کوي: «خدای کولای شي موږ ته پېښه يا سرطان راولي، ترڅو موږ وروزي او زموږ بڼه بدله کړي. موږ حق نه لرو چې د هغه د تر ټولو لوړ حاکميت په اړه پوښتنه وکړو، ځکه چې هغه کوزه‌گر دی او موږ خټه يو. هغه هر هغه څه کولای شي چې وغواړي.» د روميانو د نهم باب له دغو آيتونو څخه دا پايله اخيستل په مستقيم ډول د دې پايله ده چې سپېڅلی کتاب د سپېڅلي کتاب په وسيله نه تشريح کېږي. د دې آيتونو د دقيقې مانا د معلومولو لپاره، موږ بايد دا وټاکو چې کله رسول پولس خدای کوزه‌گر وباله، د هغه مطلب څه و.

په سپېڅلي کتاب کې يوازې په څو ځايونو کې خدای د کوزه‌گر په توگه ياد شوی دی (د اشعيا نهه ويشتم باب ۱۵ او ۱۶ آيتونه؛ د اشعيا پنځه څلوېښتم باب ۹ آيت؛ د اشعيا څلور شپېتم باب ۸ آيت؛ د يرميا اتلسم باب له ۱ څخه تر ۱۰ آيتونو پورې). په هره بېلگه کې، خدای له قومونو سره خبرې کوي، نه له افرادو سره. په دغو آيتونو کې خدای د کوزه‌گر په توگه بيان شوی، ترڅو دا وښيي چې کله د اسرائيلو قوم د هغه پر وړاندې بغاوت کاوه او د دروغجنو خدايانو عبادت يې کاوه، خدای له هغوی سره څنگه چلند کاوه. دا آيتونه د خدای د ردولو په پايله کې د اسرائيلو قوم د برخليک په اړه وضاحت ورکوي او څرگندوي چې خدای، د کوزه‌گر په توگه، دا واک درلود چې که اسرائيل په بت‌پرستۍ کې ټينگ پاتې شي، نو د هغوی دښمنانو ته اجازه ورکړي چې پر هغوی بريالي شي. دا آيتونه د دې په اړه نه خبرې کوي چې افراد د هغو نامعلومو لاملونو له امله له سختۍ، زيان يا ناروغۍ سره مخ کېږي چې يوازې تر ټولو لوړ حاکم خدای پرې پوهېږي.

خدای ته د کوزه‌گر په توگه اشاره کوونکې يوازې يوه آيت په نوي عهد کې، د روميانو په نهم باب له ۲۰ څخه تر ۲۲ آيتونو پورې موندل کېږي، او دا په حقيقت کې د يرميا له اتلسم باب څخه اخيستل شوی دی. پولس له دې اقتباس څخه د دې خبرې د ملاتړ لپاره کار اخلي چې د مسيح د خپل مسيحا په توگه د اسرائيلو د قوم د ردولو په رڼا کې، خدای له قومونو سره د انجيل په رسولو کې بې‌انصافي نه ده کړې.

په روميانو نهم باب کې د بحث موضوع له اسرائيلو قوم سره د خدای چلند دی، نه د افرادو د ورځني ژوند سره په انفرادي توگه د هغه چلند. دا آيتونه زموږ په شخصي ژوند کې د بدۍ او کړاو وضاحت نه کوي. په متن کې، د خدای هغه انځور چې د کوزه‌گر په توگه وړاندې شوی

او له ختې څخه لوښي جوړوي، په زوړ عهد کې د اسرائیلو د خپل ځانګړي قوم په توګه د خدای د انتخاب او په نوي عهد کې د کلیسا د انتخاب په اړه دی. د پولس استدلال دا دی چې د اسرائیلو او کلیسا انتخاب عادلانه او سم دی، ځکه چې خدای د تر ټولو لوړ حاکم په توګه دا حق لري چې پر هر چا چې وغواړي خپل رحم څرګند کړي (د رومیانو نهم باب ۱۵ آیت).

ایا دا ویل غلط دي چې خدای کوزه‌ګر دی او موږ خټه یو؟ نه، په دې شرط چې تاسو دا مهم ټکي درک کړئ. هو، خدای کوزه‌ګر دی او موږ خټه یو، خو لکه څنګه چې موږ ولیدل، د دې معنا دا نه ده چې خدای د خپل تر ټولو لوړ حاکمیت له امله له تاسو سره بد کولای شي یا به بد وکړي. خدای په حقیقت کې موږ ته ښه راکوي. خو هغه موږ له دننه څخه د خپل کلام او خپل روح په وسیله جوړوي. «او موږ ټول، په داسې مخونو سره چې پرده پرې نه ده، ځکه چې موږ د خدای په کلام کې لکه په هنداره کې د ښښتن جلال وینو، په پرله‌پسې توګه د هغه په خپل انځور کې له یوه جلال څخه بل جلال ته بدلېږو او په زیاتېدونکي شان کې وده کوو؛ ځکه چې دا د ښښتن له خوا راځي، چې روح دی» (د دوهم کورنتیانو درېیم باب ۱۸ آیت). هغه خدای چې کوزه‌ګر دی، ستاسو پلار هم دی، او هغه به تاسو د یوه پلار په څېر، په مینه سره، جوړوي او ستاسو ښه به بدلوي. «خو اوس، اې ښښتنه، ته زموږ پلار یې؛ موږ خټه یو او ته زموږ کوزه‌ګر یې؛ او موږ ټول ستا د لاس کار یو» (د اشعیا څلور شپېتم باب ۸ آیت).

بدۍ او کړاو په دې نړۍ کې د ګناه له امله شتون لري، چې پیل یې د آدم له ګناه څخه وشو. خو دا به د تل لپاره پاتې نه شي. خدای په خپل تر ټولو لوړ حاکمیت کې توان لري چې له حقیقي بدۍ څخه حقیقي نېکي راوباسي. هغه په خپله پوهه او ځواک سره کولای شي شیطان په خپله لوبه کې مات کړي او هر څه د خپلو موخو په خدمت کې راولي. د خدای اراده دا ده چې کله خپله کورنۍ راټولوي، خپل ځان ته تر ټولو زیات جلال او تر ډېرو خلکو پورې تر ټولو زیاته نېکي ورسوي.

اوس چې موږ د دې حقیقت لپاره یو پیاوړی بنسټ کېښود چې خدای ښه دی او ښه په دې معنا چې ښه دی، راځئ چې د ځینو عامو «هو، خو... د دې او هغه په اړه څه؟» پوښتنو په اړه خبرې وکړو.

5

هو، خو د زړې لوظنامې په اړه څه؟

تر اوسه چې ما څه ویلي دي، د هغې په ځواب کې د خلکو له خوا له مطرح شوو لومړنیو پوښتنو څخه یوه دا ده: «که خدای ښه دی او ښه په دې معنا چې ښه دی، نو تاسو په زوړ عهد کې د خدای کړنې څنګه تشریح کوئ؟ د هغو ټولو ځایونو په اړه څه وایئ چېرته چې خدای خلک وژلي، هغوی یې ناروغ کړي او د تباهۍ له لارې یې سزا ورکړې ده؟» موږ په دې کوچني کتاب کې نه شو کولای چې د زوړ عهد هره پېښه وڅېړو، خو موږ کولای شو ځیني اصول بیان کړو چې زموږ د لومړۍ «هو، خو... د دې او هغه په اړه څه؟» پوښتنې ته ځواب ورکوي او موږ ته د زوړ عهد د لوستلو پر مهال د لارښوونې لپاره بنسټ برابروي.

د خدای نېکي، رحم او مینه په ټول زوړ عهد کې موندل کېږي. د «رحم» کلمه د پاچا جېمز په انجیل کې ۲۶۱ ځله راغلې ده. له دغو مواردو څخه ۷۲ سلنه په زوړ عهد کې موندل کېږي. د «مینې» کلمه د پاچا جېمز په انجیل کې ۳۲۲ ځله راغلې ده او له دې څخه نږدې نیمایي موارد په زوړ عهد کې دي. خو په زوړ عهد کې د خدای د رحم او مینې د لیدلو لپاره موږ باید لږ ژور وګورو. سپېڅلی کتاب د تدریجي څرګندونې کتاب دی، یعنې خدای په تدریجي ډول د سپېڅلي کتاب د پاڼو له لارې خپل ځان بشریت ته څرګند کړی دی. په زوړ عهد کې ډېر شیان په بشپړه توګه روښانه نه دي. د خدای نېکي، رحم او مینه په زوړ عهد کې تل هغومره په څرګنده نه ښکاري لکه څنګه چې په نوي عهد کې ښکاري.

په زوړ عهد کې موږ لا تر اوسه هغه بشپړ انځور نه لرو چې په نوي عهد کې د عیسی مسیح له لارې موږ ته څرګند شوی دی. د عبرانیانو لومړی باب ۳ آیت وایي چې عیسی د خدای څرګند انځور دی. د «څرګند» کلمه له داسې یوې کلمې څخه اخیستل شوې ده چې معنا یې «د مهر یا ټاپې په وسیله جوړ شوی نښان» ده. عیسی د پلار دقیق استازی دی. لکه څنګه چې ما مخکې یادونه کړې، که غواړئ پوه شئ چې خدای له خلکو سره څنګه چلند کوي، نو عیسی ته وګورئ. موږ د خدای مطالعه له زوړ عهد څخه نه پیلوو. موږ له نوي عهد څخه پیل کوو.

موږ له هغه څه څخه پیل کوو چې عیسی موږ ته د خدای په اړه راښیي. کله چې موږ په نوي عهد کې په عیسی کې د خدای څرګند شوی روښانه انځور ترلاسه کړو، بیا زوړ عهد د همدې انځور له لارې درک کوو.

د نوي عهد له لارې د زوړ عهد پوهېدل دوه مهمې معناوې لري. لومړی، د دې معنا دا ده چې که تاسو په نوي عهد کې لس آیتونه ولرئ چې د کومې مفکورې یا موضوع څرګند ملاتړ کوي، او په زوړ عهد کې یو آیت داسې ښکاري چې د دغو لسو آیتونو خلاف وي، نو تاسو هغه لس نوي عهدي آیتونه نه ردوئ. سپېڅلی کتاب له خپل ځان سره مخالفت نه کوي. دا حقیقت چې یو آیت د نورو آیتونو خلاف ښکاري، معنا یې دا ده چې تاسو تر اوسه د هغه آیت په بشپړه معنا نه یاست پوه شوي. هغه آیت تر هغه وخته یوې خوا ته کېږدئ، ترڅو یې په ښه توګه درک کړئ. دوهم، د نوي عهد له لارې د زوړ عهد پوهېدل په دې معنا دي چې موږ باید معلومه کړو چې په نوي عهد کې د زوړ عهد د ځانګړو پېښو په اړه څه ویل شوي دي. د بېلګې په توګه، د ایوب کتاب ډېر خلک وېروي. خو په نوي عهد کې موږ ته ویل شوي چې د ایوب کتاب له لوستلو څخه باید څه زده کړو. د یعقوب د لیک پنځم باب ۱۱ آیت له مخې، ایوب موږ ته ښیي چې خدای مهربان دی او خپل خلک له بند څخه آزادوي. که تاسو د ایوب له کتاب څخه د خدای دا انځور نه ترلاسه کوئ، نو تاسو دا کتاب په خپل سم متن او تړاو کې نه دی لوستی. موږ به په راتلونکي فصل کې د ایوب کتاب لا ډېر وڅېړو.

د زوړ عهد د لوستلو کلی

د متن د تړاو پوهېدل

د زوړ عهد د سم پوهېدو لپاره، موږ باید زده کړو چې هغه د خپل متن او تړاو په رڼا کې ولولو. په سپېڅلي کتاب کې هر څه د یو چا له خوا، د چا لپاره او د یوې موضوع په اړه لیکل شوي دي. هر کله چې موږ سپېڅلی کتاب لولو، باید معلومه کړو چې څوک خبرې کوي، پیغام چا ته ورکول کېږي او د بحث موضوع څه ده، ترڅو د یوه آیت معنا په سمه توګه درک کړو. دا چې وایو سپېڅلی کتاب د یو چا له خوا، د چا لپاره او د یوې موضوع په اړه لیکل شوی دی، د دې معنا نه لري چې سپېڅلی کتاب د خدای د کلام پر ځای د انسانانو کلام دی. یوازې دومره معنا لري چې خدای ځینې سړي الهام کړل، ترڅو نورو سړو ته د ځانګړو موضوعاتو په اړه ولیکي. د بېلګې په توګه، خدای د رسول پولس له لارې تیموتاوس په نوم یو سړي ته دوه لیکونه ولیکل، ترڅو تیموتاوس ته دا زده کړي چې څنګه د هغو کلیساوو مشري وکړي چې د هغه تر څارنې لاندې وې. د دې لپاره چې تاسو د دغو دوو لیکونو بشپړه معنا درک کړئ، د دې معلوماتو پوهېدل اړین دي.

د زوړ عهد د لوستلو بله مهمه کلی دا ده چې د هغه تاریخي او کلتوري تړاو درک کړو چې په هغه کې لیکل شوی و. زوړ عهد تر ډېره د اسرائیلو له تاریخ سره تړاو لري. د دې قوم تاریخ

ډېر ځله له غم او تیارې ډک دی، ځکه چې اسرائیلیانو په پرلهپسې ډول د خپل شاوخوا اوسېدونکو قومونو بتان او دروغجن خدایان عبادت کړل او د هغوی غیر اخلاقي ژوند او دودونه یې خپل کړل. د اسرائیلو د تاریخ په بېلابېلو وختونو کې، عبراني خلکو ډېرې جدي ګناهونه وکړل. هغوی په اورشلیم کې د خدای په معبد کې د بتانو عبادت وکړ (د حزقیال اتم باب)؛ خپل زامن او لونې یې د بتانو لپاره د قربانۍ په توګه وسوځول (د زبور سل او شپږم زبور له ۳۷ او ۳۸ آیتونو سره)؛ او د خپل خالق په توګه یې د خدای پر ځای د لرګیو او ډبرو بتان ومنل (د یرمیا دوهم باب ۲۷ آیت). خدای اسرائیلو ته پېغمبران ولېږل او عبراني خلکو ته یې خبرداری ورکړ چې که هغوی توبه ونه باسي، نو د خپلو دښمنانو له لاسه به له راتلونکې تباهۍ سره مخ شي. اسرائیلو د خدای خبرداری رد کړ او د دې په پایله کې یې د خپلو وحشتناکو ګناهونو پایلې وزغملې.

د متن د تړاو د نشتوالي له امله، خلک ډېری وخت د زوړ عهد هغه آیتونه چې د بتپرست قوم لپاره لیکل شوي وو، پر ننني ایماندارانو تطبیقوي، کوم چې کله ناکله د ژوند له ورځنیو ستونزو سره د مخامخ کېدو پر مهال تېروځي. د دې په پایله کې، ډېر مسیحیان د داسې آیتونو د ناسم استعمال پر بنسټ د خدای له سزا څخه په غیر ضروري وېره کې ژوند کوي.

د ژبې پوهېدل

موږ باید دا هم درک کړو چې کله په زوړ عهد کې ویل کېږي چې «خدای په خلکو کې ناروغي راوسته»، نو د اصلي لوستونکو لپاره یې معنا هغه نه وه چې نن یې موږ درک کوو. زوړ عهد په اصل کې په عبراني ژبه لیکل شوی و. په عبراني ژبه کې دا عامه وه چې کله د یو کار د اجازه ورکولو معنا موجوده وه، نو د علت څرګندونکې فعلي بڼه به کارول کېده. ویل کېدل چې خدای دا کار وکړ، په داسې حال کې چې په حقیقت کې هغه یوازې اجازه ورکړې وه. که څه هم متن په لفظي ډول وایي: «خدای په خلکو کې ناروغي ولېږله»، د اسرائیلیانو لپاره یې معنا دا وه چې «خدای په خلکو کې د ناروغۍ راتلو ته اجازه ورکړه».

که موږ په عبراني ژبه نه پوهېږو، نو څنګه معلومولای شو چې د زوړ عهد په یوه آیت کې «خدای وکړل» معنا لري، که «خدای اجازه ورکړه»؟ کله ناکله معنا پخپله له باب څخه څرګندېږي. د لومړي تواریخ لسم باب ۱۴ آیت وایي چې څښتن پاچا شاول وواژه. خو که موږ ټول باب ولولو، نو وینو چې شاول خپل زغروال ته وویل چې هغه ووژني. کله چې هغه سړي انکار وکړ، شاول پر خپله توره ولوېد او خپل ځان یې وواژه. څښتن شاول ونه واژه. څښتن شاول ته اجازه ورکړه چې خپل ځان ووژني.

د خروج پنځلسم باب ۲۶ آیت کې خدای اسرائیلو ته وویل چې که هغوی د هغه فرمانونه ومني: «زه به پر تاسو هېڅ هغه ناروغي را نه ولم چې ما پر مصریانو راوستې وه، ځکه چې زه ستاسو څښتن یم چې تاسو روغوم.» د دې آیت سمه معنا به دا وي: «زه به د مصر هېڅ

ناروغۍ ته اجازه ورنه کړم چې پر تاسو راشي.» «ستاسو روغوونکی څښتن» په عبراني ژبه کې «یهوه رافا» دی، چې معنا یې «څښتن، ستاسو ډاکټر» ده. خدای یوازې د دې لپاره خلک نه ناروغوي چې بیا یې روغ کړي. دا به د یوې وېشل شوې کورنۍ په څېر وي. په یاد ولرئ چې عیسی د متی په دولسم باب له ۲۴ څخه تر ۲۶ آیتونو پورې د وېشل شوي کور په اړه څه ویلي دي.

کله چې موږ له متن څخه پخپله دا نه شو معلومولای چې خدای «کړل» که خدای «اجازه ورکړه»، نو موږ باید هغه آیت د نوي عهد په تړاو کې وڅېړو. که هغه آیت چې وایي خدای «کړل»، د خدای د هغې څرګندونې خلاف وي چې په نوي عهد کې د عیسی مسیح له لارې راکړل شوې ده، نو موږ پوهېږو چې د هغه آیت معنا باید دا وي چې خدای «اجازه ورکړه».

یو خدای، ټول توانمن خدای

کله چې خدای د موسیٰ په مشرۍ اسرائیل د مصر له غلامۍ څخه راوویستل، په هغه وخت کې ټوله نړۍ د څو خدایانو په عبادت اخته وه. یوازې اسرائیل د یوه خدای عبادت کاوه، او هغه هم په ډېرې سختۍ سره. په مصر کې ډېر عبراني خلک په بت‌پرستۍ کې ښکېل شوي وو، او وروسته کله چې هغوی د ژمنه شوې ځمکې پر لور په دښته کې روان وو، بېرته په بت‌پرستۍ کې ورګډ شول (د حزقیال شلم باب له ۶ څخه تر ۱۰ آیتونو پورې؛ د خروج دوه دېرشم باب له ۱ څخه تر ۶ آیتونو پورې). کله چې اسرائیل په پای کې د کنعان ځمکې ته ورسېدل، هغوی به بیا بیا د دروغجنو خدایانو عبادت ته ستنېدل.

د اسرائیلو په شاوخوا کې ډېرو قومونو د رڼا لپاره یو خدای، د تیارې لپاره یو خدای، د ورځې لپاره یو خدای، د شپې لپاره یو خدای، د نېکۍ لپاره یو خدای او د بدۍ لپاره یو خدای درلود، او ډېر نور خدایان یې هم لرل. په زوړ عهد کې د خدای له مهمو موخو څخه یوه دا وه چې خپل ځان خپلو خلکو او د اسرائیلو شاوخوا قومونو ته د ټول توانمن خدای، یعنې د یوازیني او ټول توانمن خدای په توګه څرګند کړي. همدا یو لامل دی چې موږ په زوړ عهد کې د هغه د ځواک دومره سترې او وېروونکې څرګندونې وینو.

د زوړ عهد لیکوالانو، د روح القدس تر الهام لاندې، ډېرې ویجاړوونکې پېښې له خدای سره تړلې دي. هغوی دا کار ځکه نه دی کړی چې ګواکې د ویجاړۍ تر شا خدای و، بلکې د دې لپاره چې اسرائیل پوه شي چې مصیبت ځکه راغلی و، نه دا چې د اور خدای په قهر و یا د حاصلاتو خدای ته د آرامولو اړتیا وه، بلکې ځکه چې هغوی د بت‌پرستۍ له امله له ټول توانمن خدای سره په سمه اړیکه کې نه وو. د خدای موخه دا وه چې د انسانانو په فکر کې دا حقیقت ټینګ کړي چې د هغه خلک باید له ټول توانمن او یوازیني خدای سره په سمه اړیکه کې ژوند وکړي؛ په لومړي سر کې د شریعت او د هغې د قربانیو له لارې، او په پای کې د عیسی مسیح له لارې.

سپېڅلی کتاب وايي چې خدای ښه دی او خدای مينه ده.

خو دا موضوعات په زوړ عهد کې هغومره څرګند او مهم ځای نه لري. که خدای په داسې نړۍ کې چې د ډېرو خدايانو عبادت يې کاوه، خپل ځان په څرګنده توګه د يوه مينه ناک پلار په توګه څرګند کړی وای، نو اسرائيلو او شاوخوا قومونو به ښايي خدای د «مينه ناک خدای» په توګه غلط درک کړی وای، يعنې د ډېرو خدايانو په منځ کې به يې يوازې يو بل خدای ګڼلی وای. همدا لامل دی چې په زوړ عهد کې د تثليثي خدای، يعنې د پلار، زوی او روح القدس، يادونه ډېره کمه ده.

· ➛➛➛ · ➛➛➛ ·

راځئ چې ځينې بېلګې وڅېړو چې څنګه د زوړ عهد تاريخي شاليد درک کول له موږ سره مرسته کوي، ترڅو د هغو آيتونو سمه معنا او تشريح ومومو چې په ظاهري توګه داسې ښکاري لکه ګواکې بدۍ يا شر خدای ته منسوبوي.

د خروج په شلمه باب ۵ آيت کې خدای وايي:

«ته به هغوی ته سجده نه کوې او نه به د هغوی عبادت کوې؛ ځکه چې زه، ستا خدای څښتن، غيرت لرونکی خدای يم، او د هغو کسانو د پلرونو ګناه چې له ما څخه کرکه کوي، پر خپلو زامنو، لمسيانو او کړوسيانو تر درېيمې او څلورمې نسل پورې سزا کوم.»

ډېرو خلکو دا آيت زما په وړاندې د دې ثبوت په توګه وړاندې کړی چې خدای له خلکو سره بد کوي. هغوی وايي: «بالاخره، خدای خو د پلرونو ګناهونه پر زامنو اچوي.»

خو موږ بايد تل په ياد ولرو چې سپېڅلی کتاب بايد د خپل متن او تړاو په رڼا کې ولوستل شي.

خدای دا خبرې موسیٰ ته هغه وخت وکړې چې اسرائيل د ژمنه شوې ځمکې پر لور روان وو. خدای يوازې د موسیٰ له لارې لسو حکمونو لومړۍ برخه ورکړې وه: اسرائيل بايد بل خدای نه منلی او نه يې بايد کوم بت جوړ کړی وای او نه يې ورته سجده کړې وای. له دې خبرې سمدستي وروسته، خدای د پلرونو د ګناهونو له امله د ماشومانو د سزا په اړه خبرې وکړې.

مخکې له دې چې اسرائیل په رښتیا د کنعان ځمکې ته ننوځي، خدای هغوی ته خبرداری ورکړ چې که هغوی د کنعانیانو د خدایانو عبادت وکړي، نو هغه به د هغوی دښمنانو ته اجازه ورکړي چې هغوی مات کړي او له هغې ځمکې څخه یې وباسي (د تثنیې څلورم باب له ۲۵ څخه تر ۲۸ آیتونو پورې).

اسرائیلو د خدای فرمان ونه مانه. هغوی بیا بیا د خپل شاوخوا قومونو د خدایانو عبادت ته ستانه شول، او لکه څنګه چې خدای له مخکې خبرداری ورکړی و، هغوی د خپلو دښمنانو له خوا تر پښو لاندې او خواره واره شول، لومړی د آشوریانو له خوا او بیا د بابلیانو له خوا.

په ۵۸۶ کال له میلاد څخه مخکې، بابلیانو اسرائیل اسیر کړل او بابل ته یې یووړل، چېرته چې هغوی اویا کاله پاتې شول. هغه څه چې خدای د خروج په شلمه باب ۵ آیت کې ویلي وو، پوره شول. اسرائیل د خپلو پلرونو د ګناهونو، یعنې د هغوی د بیا بیا بت‌پرستۍ، له امله بابل ته یووړل شول. د دې په پایله کې، د هغوی ماشومان په بابل کې وزېږېدل او هغوی اړ شول چې اویا کاله په بندګۍ کې ژوند وکړي، تر درېیمې او څلورمې نسل پورې، یعنې د لمسیانو او کړوسیانو تر وخته پورې.

د خروج په شلمه باب ۵ آیت کې د خدای خبره دا اعلان نه و چې هغه پلان لري خلک د هغوی د ګناهونو له امله د هغوی اولادونو ته تر څلورمې نسل پورې سزا ورکړي. بلکې دا د اسرائیلو لپاره یو خبرداری و چې که هغوی په ژمنه شوې ځمکه کې د بتانو عبادت وکړي، نو باید د خپلو کړنو پایلې وزغمي.

د اشعیا په پنځه څلوېښتم باب ۷ آیت کې خدای وایي:

«زه د رڼا پیدا کوونکی یم او د تیارې جوړوونکی هم یم؛ زه سوله رامنځته کوم او مصیبت پیدا کوم؛ زه، څښتن، دا ټول کارونه کوم.»

ډېر خلک چې دا آیت لولي، فکر کوي: «وګوره! خدای له خلکو سره بدۍ هم کوي. بالاخره، هغه مطلق واکمن دی او هغه تر ټولو ښه پوهېږي.»

یو ځل بیا، د دې لپاره چې پوه شو په دې آیت کې خدای څه وایي، د تاریخي شالید پوهېدل خورا اړین دي.

په ۵۳۹ کال له میلاد څخه مخکې، د ستر پاچا کوروش تر واکمنۍ لاندې فارس د بابل امپراتوري فتح کړه. په راتلونکي کال کې، پاچا کوروش هغو عبراني خلکو ته چې له اویا کلونو راهیسې په بابل کې اسیر وو، اجازه ورکړه چې خپل هېواد ته بېرته ستانه شي. د کوروش واک ته رسېدل او اسرائیلو ته کنعان ته د بېرته ستنېدو اجازه ورکول، د هغې نبوت پوره کېدل وو چې د اشعیا په کتاب کې لیکل شوی و.

د پیغمبر اشعیا له لارې، د کوروش له زیږېدو شاوخوا یو نیم سل کاله مخکې، خدای هغه پاچا په نوم یاد کړی و او هغه یې د هغې وسیلې په توګه ټاکلی و چې د هغه له لارې به خپل خلک بېرته ژمنه شوې ځمکې ته ستانه کړي (د اشعیا څلور څلوېښتم باب ۲۸ آیت؛ د اشعیا پنځه څلوېښتم باب ۴ آیت).

له دې نبوت وروسته یوه اوږده برخه راځي چې په هغې کې خدای په څرګنده اعلان کوي چې له هغه پرته بل هېڅ خدای نشته. خدای له پاچا کوروش سره په خبرو کې وايي:

«زه څښتن یم او له ما پرته بل هېڅوک نشته؛ بل هېڅ خدای نشته. که څه هم ته ما نه پېژنې، خو ما تا په ځواک سمبال کړی دی، ترڅو د لمر له راختلو څخه تر لوېدو پورې ټوله ځمکه پوه شي چې له ما پرته بل هېڅ خدای نشته. زه څښتن یم او بل هېڅوک نشته» (د اشعیا پنځه څلوېښتم باب له ۵ څخه تر ۶ آیتونو پورې).

له دې وروسته په ۷ آیت کې دا خبره راځي:

«زه رڼا پیدا کوم او تیاره رامنځته کوم؛ زه سوله جوړوم او مصیبت رامنځته کوم؛ زه، څښتن، دا ټول کارونه کوم.»

دلته هم خدای له پاچا کوروش سره خبرې کوي. کوروش او فارس خلکو باور درلود چې یو د نېکۍ خدای شته او یو د بدۍ خدای. د هغوی په باور، د نېکۍ خدای د رڼا خدای و او د بدۍ خدای د تیارې خدای و. خدای په ۷ آیت کې د خپلې خبرې له لارې کوروش ته په څرګنده توګه دا بیانوي:

«د رڼا او تیارې، نېکۍ او بدۍ لپاره جلا جلا خدایان نشته. په پای کې پر هر څه زما واک دی، پر رڼا هم، پر تیارې هم، پر نېکۍ هم، پر بدۍ هم، او پر تا هم، ځکه چې زه ټول توانمن خدای یم. له ما پرته بل هېڅ خدای نشته.»

دا حقیقت چې خدای په پای کې پر هر څه واک لري، د دې معنا نه لري چې هغه پخپله هره پېښېدونکې خبره کوي یا هر څه ته اجازه ورکوي. معنا یې دا ده چې هېڅ شی هغه حیرانولای نه شي، او داسې هېڅ څه نه پېښېږي چې هغه یې د خپلو موخو د پوره کولو لپاره ونه شي کارولای.

په دې برخه کې خدای دا نه وايي چې هغه له خلکو سره بد کوي. هغه کوروش او فارسیانو ته خپل ټول توانمن حاکمیت اعلانوي، ترڅو هغوی له خپلو دروغجنو خدایانو څخه راوګرځي او هغه د یوازیني ریښتیني خدای په توګه ومني.

په همدې باب کې څو آیتونه وروسته خدای وايي:

«له ما پرته بل هېڅ خدای نشته، يو عادل خدای او ژغورونکی؛ له ما پرته بل هېڅوک نشته. اې د ځمکې ټولو څنډو، زما پر لور راوګرځئ او نجات وموم‍ئ؛ ځکه چې زه خدای يم او بل هېڅوک نشته» (د اشعيا پنځه څلوېښتم باب له ۲۱ څخه تر ۲۲ آيتونو پورې).

کله چې موږ د اشعيا پنځه څلوېښتم باب ۷ آيت د هغه په تاريخي شاليد کې درک کوو، نو وينو چې دا د دې اعلان نه دی چې خدای د کومې پټې يا نړيوالې موخې له امله ستاسو په ژوند کې د مصيبت راوستلو اراده لري. بلکې دا د خدای د نېکۍ يوه څرګندونه ده، چې له مخې يې هغه غواړي کوروش او فارسيان خپل لوري ته راجذب کړي، او هغوی ته وښيي چې يوازې هغه خدای دی.

يو ښه خدای او وبايي ناروغۍ

بله عامه پوښتنه چې زه يې ډېری وخت اورم، دا ده:

«يو ښه خدای څنګه کولای شي پر مصريانو وبايي ناروغۍ راولېږي؟»

د مصر هېواد اسرائيل څلور سوه کاله په غلامۍ کې ساتلی و. د دې بندګۍ د دورې په پای کې، موسیٰ په نوم يو سړی د خدای په حکم فرعون ته د څښتن دا پيغام يووړ:

«زما خلک پرېږده چې لاړ شي، ترڅو زما عبادت وکړي.»

فرعون انکار وکړ، او د دې په پايله کې پر مصريانو يو په بل پسې ګڼې وبايي ناروغۍ راغلې، چې د خدای له خوا رالېږل شوې بلل شوې دي.

په حقيقت کې، هره وبا د خدای د ځواک يوه څرګندونه او د مصر د خدايانو پر وړاندې يوه ښکاره ننګونه وه.

د بېلګې په توګه، مصريانو د نيل سيند د خپل ژوند سرچينه ګڼله. هر کال به هغوی د نيل سيند د خوشحالولو لپاره يو هلک او يوه نجلۍ قرباني کول. کله چې خدای د نيل سيند اوبه په وينو بدلې کړې، نو هغه څرګنده کړه چې دی له نيل څخه لوی دی؛ هماغه د ژوند ريښتينې سرچينه ده، هماغه نيل پيدا کړی دی، او هماغه پر نيل واک لري.

د مصر الهه هيکت د چونګښې په بڼه انځورېدله. د چونګښو د وبا له لارې خدای مصريانو ته وښودله چې چونګښې خدايان نه دي. هغه په څرګنده توګه وښودله چې هماغه، يوازينی او ټول توانمن خدای، پر چونګښو هم واک لري.

د دغو وبایي ناروغیو موخه دا وه چې وښیي د مصریانو بتان په حقیقت کې خدایان نه وو. موخه دا وه چې څرګنده کړي چې خدای ریښتینی خدای دی، هغه یوازینی خدای دی، ترڅو مصریان پر هغه ایمان راوړي.

دا وبایي ناروغۍ د شاوخوا نهو میاشتو په موده کې رامنځته شوې. تر وروستۍ وبا پورې، دا افتونه یوازې ځورونکي وو، وژونکي نه وو. په ټوله کې، که فرعون اسرائیل له غلامۍ څخه آزاد کړي وای، مصریان به له دغو ځواکمنو څرګندونو څخه ژغورل شوي وای. او په انفرادي توګه، مصریانو هم کولای شول چې له اسرائیلو سره یوځای شي او له دغو افتونو څخه وژغورل شي، ځکه چې اسرائیل، چې د یوازیني او ټول توانمن خدای خلک وو، له دغو وبایي ناروغیو څخه اغېزمن نه شول (د خروج اتم باب ۲۲ او ۲۳ آیتونه؛ د خروج نهم باب له ۴ څخه تر ۲۶ آیتونو پورې).

د دغو ځواکمنو څرګندونو هغه اغېز رامنځته کړ چې تمه ترې کېده. د وبایي ناروغیو له لارې، ډېرو مصریانو دا ومنله چې د عبرانیانو خدای، څښتن، هماغه یوازینی ریښتینی خدای دی (د خروج اتم باب ۱۹ آیت؛ د خروج نهم باب له ۱۹ څخه تر ۲۱ آیتونو پورې). سپېڅلی کتاب موږ ته وایي چې کله اسرائیل په پای کې له مصر څخه ووتل، نو له هغوی سره یوه «ګډه ډله» هم روانه شوه (د خروج دولسم باب ۳۸ آیت). په دې ډله کې مصریان هم وو چې پر خدای یې ایمان راوړل پیل کړي وو.

اوس د وروستۍ وبا په اړه څه ویل کېدای شي، یعنې د مصریانو د لومړنیو زامنو مرګ، چې انسانان او حیوانات دواړه پکې شامل وو؟

د خروج دولسم باب ۱۲ آیت وایي:

«ځکه چې زه به په دې شپه د مصر له ځمکې څخه تېر شم او د مصر په ځمکه کې به ټول لومړي زامن، که انسانان وي او که حیوانات، ووژنم؛ او د مصر د ټولو خدایانو پر وړاندې به سزا ورکړم؛ زه څښتن یم.»

یو ښه خدای څنګه دا کار کولای شي؟

دې خبرو ته پام وکړئ:

په هغه شپه چې د مرګ دا سزاوې په یقین سره پېښېدونکې وې، خدای خپلو خلکو ته وویل چې د یوه وري د وینې څخه د خپلو کورونو د دروازو پر چوکاټونو وینه ولګوي، او هغوی به خوندي وي.

«ځکه چې څښتن به د مصریانو د وژلو لپاره تېرېږي؛ او کله چې هغه وینه پر چوکاټ او د دروازې پر دواړو غاړو ویني، نو څښتن به له هغه دروازې تېر شي او ویجاړوونکي ته به

اجازه ورنه کړي چې ستاسو کورونو ته دننه شي او تاسو ووژني» (د خروج دولسم باب ۲۳ آیت).

خدای مصریان ونه وژل. موږ دا څنګه پوهېږو؟

لومړی، داسې عمل به د هغه څه سره په بشپړه توګه په ټکر کې وای چې د عیسی مسیح له لارې خدای موږ ته خپل ځان راښودلی دی. د عیسی په ژوند او تعلیماتو کې موږ د خدای طبیعت په څرګنده توګه وینو، داسې خدای چې ژوند ورکوي، نجات ورکوي او تباه نه کوي.

دوهم، پخپله د خروج دولسم باب ۲۳ آیت په څرګنده توګه بیانوي چې دا ویجاړونه د «ویجاړوونکي» له خوا ترسره کېدل. عیسی شیطان د هغه چا په توګه پېژندلی چې وژني او تباه کوي. نوي عهد موږ ته وایي چې د مرګ واک له شیطان سره دی:

«هغه چې د مرګ واک یې درلود، یعنې شیطان» (د عبرانیانو دوهم باب ۱۴ آیت).

په دې توګه، سپېڅلی کتاب په څرګنده توګه ښیي چې په هغه شپه رامنځته شوی مرګ د خدای مستقیم عمل نه و، بلکې د هغه ویجاړوونکي له خوا رامنځته شو، او خدای خپل خلک د وینې په وسیله له هغه څخه خوندي کړل.

تر دې مخکې، خدای فرعون ته ویلي وو چې د هغه د ټولیز رحم او نېکۍ له امله فرعون او مصریان په تېرو وختونو کې د ویجاړوونکي له خوا له منځه نه وو وړل شوي.

«تر اوسه پورې به ما خپل لاس اوږد کړی وای او تا او ستا خلک به مې په وبا وژلي وای، او ته به د ځمکې له مخه له منځه تللی وای. خو ما تا ځکه ژوندی پرېښود چې خپل ځواک په تا کې وښیم او زما نوم په ټوله ځمکه کې مشهور شي» (د خروج نهم باب ۱۵ او ۱۶ آیتونه).

دلته په اصلي عبراني ژبه کې «ما تا ژوندی پرېښود» داسې معنا لري:

«ما تا ودرېدلو ته پرېښود» یا «ما تا پاتې کېدو ته پرېښود».

تر دې وخته پورې، خدای مصریان له دې څخه ساتلي وو چې د تېرو افتونو له امله له منځه ولاړ شي، ترڅو هغوی ته بیا بیا دا وښیي چې هماغه، یعنې څښتن، یوازینی ریښتینی خدای دی. خو د خپل ځواک د دغو ټولو څرګندونو په ټوله موده کې، مصر بیا بیا د خدای نېکي او رحم رد کړ.

په پای کې، په هغه شپه خدای مصریانو ته اجازه ورکړه چې د هغه پر وړاندې د خپل ردولو پایله وزغمي، او ویجاړوونکي د هغوی ټول لومړي زامن له منځه یوړل.

کله چې موسیٰ د لومړي ځل لپاره له فرعون سره خبرې کړې وې، هغه لا له هماغه وخته فرعون ته خبرداری ورکړی و چې که هغه اسرائیل آزاد نه کړي، نو د مصر لومړي زامن به مړه شي (د خروج څلورم باب ۲۲ او ۲۳ آیتونه). د راتلونکو نهو میاشتو په اوږدو کې، هر څه چې موسیٰ ویلي وو، یو په بل پسې پوره شول. فرعون ته بشپړ وخت ورکړل شوی و چې د موسیٰ لومړني خبرداری ته پام وکړي؛ حتی د وروستی وبا له رارسېدو لږ مخکې، موسیٰ یو ځل بیا د وروستي خبرداري سره هغه ته ورغی (د خروج یوولسم باب له ۴ څخه تر ۷ آیتونو پورې).

په هغه شپه هېڅوک د مړینې اړتیا نه لرله.

د خدای موخې د نجات موخې دي.

د خدای موخې تل د نجات موخې وي.

د دې معنا دا ده چې د هغه هدف د امکان تر حده د ډېرو خلکو ژغورل دي، نه دا چې د امکان تر حده ډېر خلک له منځه یوسي.

راځئ چې د نوح او د لوی سیلاب په اړه د خدای د نجات ورکوونکي طبیعت ته وګورو. په هغه وخت کې چې نوح ژوند کاوه، په ځمکه کې ډېره زیاته بدۍ خپره شوې وه. سپېڅلی کتاب وایي چې په هغه وخت کې یوازې نوح داسې سړی و چې د څښتن خدمت یې کاوه. د دې په ځواب کې، خدای پرېکړه وکړه چې د ځمکې ټول نفوس له منځه یوسي. دا پوښتنه طبیعي ده: یو ښه خدای څنګه دا کار کولای شي؟

د دې پوښتنې د ځواب موندلو لپاره، موږ باید د عدن بڼ ته بېرته لاړ شو، چېرته چې د آدم او حوا له ګناه کولو لږ وروسته یوه پېښه رامنځته شوه. په هغه وخت کې خدای له هغوی سره دا وعده کړې وه چې هغه به عیسی راولېږي، ترڅو هغه زیان چې د هغوی د ګناه له امله رامنځته شوی و، بېرته سم کړي. خدای مار، یعنې شیطان، ته وویل:

«او زه به ستا او د ښځې ترمنځ، او ستا د نسل او د هغې د نسل، یعنې عیسی، ترمنځ دښمني پیدا کړم؛ هغه به ستا سر وځپي، او ته به د هغه پونده وچیچې» (د پیدایښت دریم باب ۱۵ آیت).

دا په سپېڅلي کتاب کې د څښتن عیسی مسیح او د هغه د صلیب پر سر د مرګ لومړنۍ نښه ده. پام وکړئ چې خدای د هغې ښځې یادونه وکړه چې د هغې له لارې به هغه نسل راشي، یعنې مریم. خدای له مخکې هغه کورنی نسل ټاکلی و چې په پای کې به د هغه له لارې د بشریت ژغورونکی وزېږي. د لوقا دریم باب ۳۸ آیت موږ ته وایي چې هغه عادل نسل، چې عیسی به ترې راځي، د آدم او حوا د دریم زوی شېث له لارې به مخته ځي.

د نوح تر وخت پورې، د شېث اولادونه د ګناه له امله د له منځه تلو تر پولې رسېدلي وو. هغوی د قاین له اولادونو سره ودونه کول او د هغوی له خوا فاسدېدل. قاین د آدم لومړی زوی و، چې خپل ورور هابیل، چې د آدم دوهم زوی و، وژلی و. یوازې نوح، چې د شېث له اولاد څخه و، او د هغه کورنۍ د خدای خدمت ته پاتې شول.

که د شېث ټوله کورنۍ او نسل د ګناه او فساد له امله له منځه تللی وای، نو د خدای هغه وعده چې یو نسل، یعنې عیسی مسیح، به راشي او د مار سر، یعنې د هغه ځواک، به مات کړي، نه شوه پوره کېدای. نو د خدای لپاره اړینه وه چې هغه عادل نسل خوندي وساتي چې ژغورونکی به ترې راځي. د دې معنا دا وه چې هغه باید له ځمکې څخه هغه فساد لرې کړي چې په پای کې به پر نوح، چې د شېث په نسل کې پاتې یوازینی عادل سړی و، هم اغېز کړی وای.

ډېر خلک چې د لوی سیلاب کیسه لولي، د دوی په ذهن کې د یوه قهرجن او بې‌ثباته خدای انځور جوړېږي، چې ګواکې په خپګان او غوسه کې یې پرېکړه وکړه چې بشریت له منځه یوسي. خو حقیقت دا دی چې خدای د دې حالت له امله غمجن شوی و. هغه انسان د دې بدمرغه حالت لپاره نه و پیدا کړی.

«کله چې څښتن ولیدل چې د انسانانو بدۍ پر ځمکه ډېرې شوې دي او د هغوی د زړونو د فکرونو تمایل تل یوازې د بدۍ پر لور دی، نو څښتن پښېمانه شو چې انسان یې پر ځمکه پیدا کړی و، او زړه یې ډېر دردمن شو» (د پیدایښت شپږم باب ۵ او ۶ آیتونه).

کله چې موږ د لوی سیلاب کیسه په غور سره ګورو، نو د خدای لوی صبر وینو. هغه د ټولې ځمکې خلکو ته ۱۲۰ کاله وخت ورکړ چې بېرته هغه ته راوګرځي.

«زما روح به د تل لپاره له انسان سره مبارزه نه کوي، ځکه چې هغه یوازې بدن دی؛ زه به هغه ته ۱۲۰ کاله وخت ورکړم» (د پیدایښت شپږم باب ۳ آیت).

په هغه موده کې، خدای خلک د توبې پر لور د راګرځولو لپاره پیغمبران ولېږل، چې هغوی ته یې زاری کولې او خبرداری یې ورکاوه چې له ګناه څخه راوګرځي او د هغه لوري ته بېرته ستانه شي. یو پیغمبر، حنوخ، په همدې دوره کې پر ځمکه د څښتن د راتګ او د ګناه سره د هغه د چلند په اړه تبلیغ کاوه (د یهودا لیک ۱۴ آیت). حنوخ خپل زوی ته متوشالح نوم ورکړ، چې معنا یې ده: «له هغه وروسته به سیلاب راشي»؛ دا د راتلونکې تباهۍ په اړه یو بل خبرداری و، که خلک توبه ونه باسي.

متوشالح ۹۶۹ کاله ژوند وکړ، چې په سپېڅلي کتاب کې د هر انسان له عمر څخه ډېر دی. دا ښيي چې خدای څومره ډېر غوښتل چې خلکو ته له بدۍ څخه د راګرځېدو او د هغه لوري ته د راتلو لپاره پراخ فرصت ورکړي.

خلکو نوح ۱۲۰ کاله ولید چې کښتۍ یې جوړوله، او په ټوله دې موده کې نوح هغوی ته تبلیغ کاوه چې له خدای سره سمې اړیکې ته راشي (د دوهم پطروس دوهم باب ۵ آیت). د نوح د ژوند په موده کې پر ځمکه داسې خلک هم وو چې آدم او حوا یې په رښتیا پېژندل. د نوح نیکه متوشالح د آدم د ژوند تر وروستیو ۲۴۳ کلونو پورې ژوندی و. د نوح پلار لمک د آدم د ژوند تر وروستیو ۵۰ کلونو پورې ژوندی و. د آدم لمسی انوش هغه وخت مړ شو چې نوح ۹۸ کلن و.

دا ټولو خلکو ته له آدم څخه په خپله د خدای او د عدن د باغ په اړه خبرې اوریدلې وې. د دې معنا دا ده چې د لوی سیلاب څخه مخکې اوسېدونکو خلکو د هغو دوو انسانانو، آدم او حوا، ژوندۍ شاهدي لرله، چې په رښتیا یې پر ځمکه له خدای سره ملګرتیا کړې وه.

د لوی سیلاب په اړه له احتیاط سره مطالعه کول موږ ته ښیي چې د خدای موخې د نجات موخې وې. خدای هڅه وکړه چې تر ټولو زیات شمېر خلک، تر کومه چې ممکنه وه، وژغوري.

د راحاب نجات

راځئ اوس د خدای د نجاتي موخو یو بل حیرانوونکی مثال وګورو، دا ځل د اریحا ښار د ویجاړۍ په منځ کې. اریحا هغه لومړی ښار و چې بنی اسرائیلو هغه مهال ورسېدل کله چې ژمنه شوې ځمکې ته ننوتل. مخکې له دې چې اسرائیلو پر اریحا برید وکړي، د عبرانیانو نوي مشر یوشع دوه جاسوسان ښار ته ولېږل، ترڅو د هېواد وضعیت معلوم کړي. یو چا د اریحا پاچا ته خبر ورکړ چې دغه کسان ښار ته راغلي دي.

خدای له یوې بتپرستې فاحشې، راحاب، څخه کار واخیست، ترڅو هغه جاسوسان پټ کړي او هغوی سره مرسته وکړي چې په خوندي توګه ووځي.

کله چې عبراني جاسوسانو له راحاب سره خبرې وکړې، هغې ورته وویل چې ولې د هغوی مرستې ته چمتو شوې وه. هغې وویل:

«زه پوهېږم چې څښتن دا ځمکه تاسو ته درکړې ده، او ستاسو وېره پر موږ داسې خپره شوې ده چې د دې هېواد ټول اوسېدونکي ستاسو له امله لړزېږي. موږ اورېدلي دي چې کله تاسو له مصر څخه وتلئ، څښتن ستاسو لپاره د سرې بحیرې اوبه څنګه وچې کړې وې... کله چې موږ دا واورېدل، زموږ زړونه ویلې شول او په هېچا کې هم زړورتیا پاتې نه شوه؛ ځکه چې څښتن، ستاسو خدای، په اسمان کې پورته او پر ځمکه لاندې خدای دی» (د یوشع دوهم باب له ۹ څخه تر ۱۱ آیتونو پورې).

راحاب دا خبرې هغه مهال وکړې چې خدای اسرائیل د مصر له غلامۍ څخه د ژغورلو څخه بشپړ څلوېښت کاله تېر شوي وو، هغه مهال چې هغه د سره سمندر اوبه بېلې کړې وې او هغوی ته یې د تېښتې لاره جوړه کړې وه.

لکه څنګه چې تاسو به په یاد ولرئ، هغه نسل چې مخکې له مصر څخه وتلی و، ژمنه شوې ځمکې ته له ننوتلو څخه انکار کړی و، او هغوی څلوېښت کاله په دښته کې سرګردانه ګرځېدل. د دې وخت په پای کې، یوشع د اسرائیلو راتلونکی نسل ژمنه شوې ځمکې ته داخل کړ. که څه هم څلوېښت کاله تېر شوي وو، خلک لا هم په دې اړه خبرې کولې چې خدای له مصر سره څه کړي وو، او د راحاب په څېر خلکو دا منله چې همدا څښتن ټول توانمن خدای دی.

په مصر کې د خدای د قدرت څرګندونو هماغه اغېز رامنځته کړ چې د هغه موخه وه. دغو پېښو د نورو قومونو نړۍ ته وښودله چې همدا یو او یوازینی خدای دی.

راحاب له جاسوسانو څخه د رحم غوښتنه وکړه. هغوی موافق شول چې هغه به خوندي ساتي او هغې ته یې یوه سره رسۍ ورکړه چې باید د خپلې کړکۍ سره یې تړلې وای. جاسوسانو له راحاب سره وعده وکړه چې کله اسرائیلیان اریحا ونیسي، نو د هغې کور او هر هغه څوک چې له هغې سره په کور کې اوسي، ټول به وژغورل شي. د خپلې وعدې مطابق، اسرائیلیانو راحاب او د هغې کورنۍ وژغورله (د یوشع دوهم باب ۱۸ او ۲۱ آیتونه، شپږم باب ۲۲ او ۲۳ آیتونه).

تاسو ښایي دا پوښتنه وکړئ: «ولې یوازې راحاب او د هغې کورنۍ وژغورل شول؟ د اریحا د ښار د نورو خلکو سره څه وشول؟»

دې خبرې ته پام وکړئ: د اریحا له ویجاړېدو مخکې، اسرائیلیان اووه ورځې د ښار شاوخوا ګرځېدل. هر څوک کولی شوای له ښاره بهر راووځي او له څښتن څخه د رحم غوښتنه وکړي. حتی د ښار دننه اوسېدونکي هم کولی شول له هغه څخه د رحم غوښتنه وکړي. خدای تل هغه کسان مني چې په رښتینې توبه او ایمان سره هغه ته راځي.

یو وروستی فکر

لکه څنګه چې ما د دې څېرکي په پیل کې وویل، موږ په دې کوچني کتاب کې نه شو کولای چې د زړې لوظنامې د هرې یوې پېښې په اړه په تفصیل سره خبرې وکړو.

خو موږ حتماً ځینو مهمو اصولو ته پام کړی دی، چې له تاسو سره به مرسته وکړي ترڅو زوړ لوظنامه لا روښانه، په ژوره توګه او له سم لیدلوري څخه درک کړئ:

• د سم درک لپاره متن او تاریخي شالید خورا اړین دي.

• کله چې په کوم آیت کې لیکل شوي وي چې «خدای وکړل»، نو د هغه وخت اصلي لوستونکو به دا په دې معنا درک کول چې «خدای اجازه ورکړه».

• په زړې لوظنامې کې د خدای له مهمو موخو څخه یوه دا وه چې بت‌پرسته نړۍ ته وښیي چې همدا یو او یوازینی خدای دی، یعنې ټول توانمن خدای.

که تاسو په زړې لوظنامې کې له داسې کومې پېښې سره مخ کېږئ چې تاسو اندېښمنوي، نو هغه څه چې تاسو د عیسی له لارې د خدای د نېکۍ په اړه پوهېږئ، په یوه شېبه کې مه پرېږدئ. غوره ده چې دا ومنئ چې ښایي تاسو تر اوسه د زړې لوظنامې هغه ځانګړې پېښه په بشپړه توګه نه وي درک کړې. له روح القدس څخه دعا وکړئ چې هغه له تاسو سره مرسته وکړي ترڅو هغه برخه د ټول سپېڅلي کتاب په رڼا کې او د خدای د نېکۍ په رڼا کې درک کړئ.

د خدای موخې تل د نجات موخې وې. هغه خدای چې په زړې لوظنامې کې موږ ته راڅرګند شوی دی، هماغه خدای په نوې لوظنامې کې هم موږ ته راڅرګند شوی دی. په دې کې هېڅ ډول تضاد نشته. دا یوازې د دې موضوع ده چې موږ باید زده کړو چې زوړ لوظنامه څنګه ولولو او څنګه يې درک کړو.

خدای ښه دی... او د ښه معنا په ربښتیا هماغه ښه ده... هم په زړې لوظنامې کې او هم په نوې لوظنامې کې.

6

هو، خو د ایوب په اړه څه؟

«هو، خو ایوب څه؟»

دا یوه بله عامه پوښتنه ده چې خلک یې هغه وخت له ما څخه کوي کله چې هغوی واوري چې خدای خپلو اولادونو ته زیان نه رسوي. خلک غواړي پوه شي:

«که خدای ښه وي او د ښه معنا په رښتیا هماغه ښه وي، نو بیا د ایوب سره چې څه وشول، هغه څنګه تشریح کېدای شي؟»

هغوی نور هم وایي:

«کېدای شي خدای په مستقیم ډول ایوب ته لاس نه وي وروړی، خو دا خو څرګنده ده چې هغه شیطان ته اجازه ورکړه چې پر ایوب برید وکړي. خو د ایوب کتاب دا هم نه شي ویلای چې خدای په مستقیم یا غیر مستقیم ډول ایوب ته کړاو ورکړ، ځکه چې دا له هغې طریقې سره په ټکر کې ده چې عیسی د ځمکې پر مخ د اوسېدو پر مهال له انسانانو سره چلند کاوه. نو بیا موږ دا ظاهراً متضاد حالت څنګه حل کولی شو؟»

ځکه چې د ایوب کتاب په زړې لوظنامې کې دی، نو موږ باید هغه ځینې اصول چې په تېر څپرکي کې مو بیان کړل، دلته هم وکاروو. موږ باید ایوب د نوې لوظنامې په رڼا کې او د هغه څه په رڼا کې ولولو چې عیسی موږ ته د خدای په اړه راښیي. موږ باید دې ته هم پام وکړو چې د ایوب کتاب چا لیکلی، لیکوال ولې دا کتاب لیکلی، او دا کتاب د چا لپاره لیکل شوی و.

که موږ دغه اصول وکاروو، نو په څرګنده توګه به ووینو چې د ایوب کتاب د دې حقیقت مخالفت نه کوي چې خدای ښه دی او د ښه معنا هماغه ښه ده. په حقیقت کې، دا کتاب د خدای نېکي په څرګنده توګه راښيي.

راځئ چې په لنډه توګه د ایوب کیسې ته وګورو.

د کتاب په پیل کې ایوب د یوه کامل او ربښتیني انسان په توګه راپېژندل شوی دی، چې له خدای څخه وېرېده او له بدۍ څخه یې ځان ساته. هغه یوه لویه کورنۍ لرله او ډېر زیات مادي شتمنۍ یې درلودې. د ایوب او د هغه د اولادونو له لنډې پېژندنې وروسته، سپېڅلی کتاب د خدای او شیطان ترمنځ د ایوب په اړه دوه خبرې ثبتوي.

له دغو خبرو وروسته، شیطان د ایوب شتمني له منځه یووړه، د هغه اولادونه یې ووژل او هغه یې په یوې سختې او وېرونکې جلدي ناروغۍ اخته کړ. متن موږ ته وایي چې د شیطان موخه دا وه چې دا ثابته کړي چې ایوب یوازې ځکه د خدای خدمت کوي چې په ژوند کې یې هر څه ښه دي، او که له هغه څخه دغه ښېګڼې واخیستل شي، نو هغه به خدای پرېږدي.

د ایوب درې ملګري د هغه د تسلیت لپاره راغلل. د کتاب ډېره برخه د ایوب او د هغه د ملګرو ترمنځ په خبرو ډکه ده، چې هغوی پکې هڅه کوي پوه شي چې ولې پر ایوب دومره لوی مصیبت راغلی دی. د هغه ملګرو باور درلود چې ایوب به خامخا کومه ډېره بده ګناه کړې وي، ځکه نو داسې کړاو پرې راغلی دی. خو ایوب پر دې خبره ټینګ پاتې شو چې هغه داسې هېڅ کار نه دی کړی چې د دې غمیزو مستحق وګرځي.

په پای کې، د الیهو په نوم یو سړی راڅرګندېږي او د خدای د عدالت او د هغه د رحم په اړه خبرې کوي. له دې وروسته، خدای په خپله له توپان څخه ایوب ته خبرې کوي او ایوب او د هغه ملګرو ته ملامتي کوي.

په پای کې، ایوب د هغو خبرو لپاره توبه وباسله چې هغه بې له پوهېدو کړې وې. هغه د خپلو ملګرو لپاره دعا وکړه، او خدای هغه ته هر هغه څه بېرته ورکړل، بلکې دوه برابره، چې د هغه د کړاوونو له پیل څخه مخکې یې درلودل.

د ایوب موخه

خلک د ایوب د کتاب په موخه په سمه توګه نه پوهېږي، او له همدې امله د ایوب د کیسې ناسم تعبیر کوي. د ایوب د کتاب عام تعبیر دا دی چې ګواکې دا د دې لپاره لیکل شوی و چې تشریح کړي چې ولې په ژوند کې دومره ډېر ناحقه یا د بې‌ګناه خلکو کړاوونه رامنځته کېږي. خلک دې پایلې ته رسېږي چې د پردې تر شا خدای او شیطان دواړه کار کوي، یعنې کله

ناکله خدای د خپلو تر ټولو لوړو موخو لپاره شیطان ته اجازه ورکوي چې انسانانو ته کړاو ورکړي، او موږ باید یوازې د هغه په حکمت باور وکړو.

خو د ایوب کتاب د دې لپاره نه و لیکل شوی چې د خلکو د کړاوونو لامل تشریح کړي.

ایوب او د هغه درې واړو ملګرو په پرلهپسې توګه اټکل کاوه چې ولې ایوب باید دومره لوی کړاو وزغمي. خپله ایوب لږ تر لږه شل ځله د «ولې» پوښتنه وکړه. د ټولو هغو سړیو پایلې ناسمې وې، او خدای هغوی ټولو ته ملامتي وکړه. دا کتاب نه تشریح کوي چې ولې د ایوب په ژوند کې کړکېچونه راغلل، پرته له دې عمومي معلوماتو څخه چې د هغه د کړاوونو سرچینه شیطان و.

نو بیا د ایوب د کتاب موخه څه ده؟

د دې پوښتنې د ځواب لپاره، موږ باید پوه شو چې د ایوب د کیسې معنا د هغو خلکو لپاره څه وه چې دا کیسه په لومړي ځل ورته لیکل شوې وه. په یاد ولرئ، په سپېڅلي کتاب کې هر څه د چا له خوا، د چا لپاره او د کومې موضوع په اړه لیکل شوي دي. د ایوب د کتاب لپاره داسې معنا زموږ لپاره نه شي کېدای چې هغو خلکو ته بېمعنا وه چې لومړی ځل یې دا خبرې واورېدلې.

د سپېڅلي کتاب ډېری پوهان باور لري چې ایوب د سپېڅلي کتاب تر ټولو لومړنی لیکل شوی کتاب دی. دا کتاب موسی په هغو څلوېښتو کلونو کې ولیکه چې هغه د مدیان په دښتو کې اوسېده، هغه ځای ته چې د مصر څخه د تېښتې وروسته تللی و، کله چې هغه د اسرائیلو له مصر څخه د ایستلو څخه مخکې یو مصری وژلی و. مدیان د عوص هېواد ته نږدې و، چې ایوب پکې اوسېده.

که څه هم د ایوب د کیسې پېښې د موسی له ژوند څخه ډېرې مخکې رامنځته شوې وې، چې ښایي د ابراهیم په زمانه کې وې، خو موسی د ایوب کیسه واورېدله او د روح القدس په الهام یې هغه په لیکلې بڼه ثبت کړه. کله چې موسی د ایوب کتاب ولیکه، په هغه وخت کې اسرائیلیان په مصر کې غلامان وو، له څلورو سوو کلونو څخه زیات وخت یې په بندګۍ کې تېر کړی و، او د وتلو هېڅ لاره یې نه لیدله.

موسی د ایوب کیسه د دې لپاره ولیکله چې اسرائیلو ته امید ورکړي، ترڅو هغوی ته دا هڅونه ورسېږي چې خدای هغه خلک ژغوري چې په دردناکه غلامۍ کې تر فشار لاندې دي.

دا تعبیر له نوې لوظنامې سره په بشپړه توګه سمون لري.

د رومیانو د پنځلسم باب د ۴ آیت له مخې، زوړ لوظنامه تر یوې اندازې د دې لپاره لیکل شوې وه چې انسانانو ته امید ورکړي، یعنې د راتلونکو ښو شیانو د تمې امید.

«ځکه هر څه چې مخکې لیکل شوي وو، زموږ د زده کړې لپاره لیکل شوي وو، ترڅو موږ د زغم او د هغه تسلۍ له لارې چې له سپیڅلي کتاب څخه ترلاسه کیږي، امید ولرو».

د یعقوب د پنځم باب ۱۱ آیت، چې په نوي لوظنامه کې یوازینی آیت دی چې په مستقیم ډول ایوب یادوي، د ایوب د زغم ستاینه کوي او زموږ پام د هغه د کیسې پایلې ته اړوي:

«تاسو د ایوب د زغم په اړه اوریدلي دي او دا مو هم لیدلي دي چې څښتن په پای کې له هغه سره څه وکړل؛ او له دې څخه تاسو پوه شوي یاست چې څښتن ډېر مهربان او له رحم څخه ډک دی».

موږ د ایوب کتاب لولو او پوښتنه کوو: «دا ولې وشول؟»

خو روح القدس د یعقوب له لارې زموږ پام دې ته اړوي چې د ایوب د کیسې پایله څه شوه.

«او څښتن د ایوب حالت هغه وخت بدل کړ کله چې هغه د خپلو ملګرو لپاره دعا وکړه؛ او څښتن ایوب ته د هغه له پخواني حالت څخه دوه برابره ورکړل» (د ایوب دوه څلوېښتم باب ۱۰ آیت).

د ایوب په کتاب کې موږ وینو چې خدای یو داسې انسان له بندګۍ څخه وژغوره، چې د خورا سختو شرایطو سربېره هم د هغه په وړاندې وفادار پاتې شو. خدای چې خپل قوم ته خپله لومړنۍ لیکلې څرګندونه ورکړه، موخه یې دا وه چې هغوی ته امید ورکړي، او دا وښیي چې خدای څنګه د خپلې نېکۍ او مهربانۍ له لارې وفادار ایوب ژغوري او له بند څخه یې راوباسي.

د ایوب کتاب د دې لپاره هم ولیکل شو چې اسرائیلو ته څرګنده کړي چې پر ځمکه یو مخالف، یعنې یو دښمن، کار کوي چې خدای ننګوي او هڅه کوي انسانان د خدای پر ضد بغاوت ته راکاږي.

په زړې لوظنامې کې د «شیطان» نوم ټولټال ۱۹ ځله یاد شوی دی. له دې جملې څخه ۱۴ ځله یوازې د ایوب په کتاب کې راغلی دی. دا هم د پام وړ ده چې په ایوب کتاب کې خدای ته ۳۱ ځله «ټول توانمن» یا «شدای» ویل شوي دي، چې د زړې لوظنامې په پاتې ټولو برخو کې د دې نوم له استعمال څخه هم زیات دی.

د «شدای» معنا ځواکمن دی، او دا د خدای پر قدرت او یا د هغه پر تر ټولو لوړ حاکمیت ټینګار کوي.

ځيني خلک په تېروتنه دې پايلې ته رسېږي چې د ايوب شرايط دا ثابتوي چې ځکه خدای تر ټولو لوړ حاکم دی، نو هغه کله ناکله د ځانګړو موخو لپاره له شيطان څخه کار اخلي ترڅو خلکو ته کړاو ورکړي. خو دا تعبير سم نه دی، ځکه هغه خلکو چې د ايوب کتاب يې په لومړي ځل اورېدلی و، د دې کتاب پيغام يې په دې ډول نه درک کاوه.

راځئ هغه حالت او شاليد ته پام وکړو چې اسرائيلو په کې د ايوب کتاب د لومړي ځل لپاره ترلاسه کړ. تر هغه وخته چې د ايوب کتاب وليکل شو، د خدای څرګندوني د هغه قوم ته د مستقيمې وينا او له يوه نسل څخه بل نسل ته د پاتې شويو شفاهي دودونو له لارې رسېدلې وې.

کله چې خدای ابراهيم ته د لومړي ځل لپاره بلنه ورکړه چې د کنعان هېواد ته لاړ شي، هغه له ابراهيم سره په مستقيم ډول خبرې وکړې او ژمنه يې وکړه چې هغه هېواد به ابراهيم او د هغه نسل ته ورکړي. خدای ابراهيم ته وويل:

«په يقين سره پوه شه چې ستا نسل به په يوه پردي هېواد کې پردی وي، او هغوی به غلامان شي، او څلور سوه کاله به کړاو وګالي. خو پر هغه قوم چې دوی به يې غلامان وي، زه به قضاوت وکړم؛ او له دې وروسته به هغوی له ډېرو شتمنيو سره ووځي» (د پيدايښت پنځلسم باب ۱۳ او ۱۴ آيتونه).

ابراهيم دا خبرې خپلو اولادونو ته ورسولې. له ډېرو کلونو وروسته، کله چې د ابراهيم لمسي يعقوب له خپلې کورنۍ سره په مصر کې اوسېدل پيل کړل، خدای يعقوب ته وويل چې هغه به بېرته کنعان هېواد ته راولي (د پيدايښت شپږ څلوېښتم باب له ۲ څخه تر ۴ آيتونو پورې). يعقوب دا پيغام خپل زوی يوسف ته ورساوه، او يوسف خپلو زامنو ته لارښوونه وکړه چې کله کنعان ته بېرته ستنېږي، نو د هغه هډوکي هم له ځان سره يوسي (د پيدايښت اته څلوېښتم باب ۲۱ آيت، پنځوسم باب له ۲۴ څخه تر ۲۶ آيتونو پورې).

خو د يوسف له مړينې وروسته، مصر اسرائيليان غلامان کړل. لکه څنګه چې د غلامۍ کلونه اوږدېدل، عبراني خلکو به خامخا فکر کاوه چې دوی څنګه په غلامۍ کې راګير شول، او ايا به کله وکولای شي چې هغه هېواد ته په آزادۍ بېرته ستانه شي چې خدای يې له ابراهيم سره د ورکولو ژمنه کړې وه. د ايوب کيسې څرګنده کړه چې يو مخالف شته، چې په حقيقت کې انسانان بندګۍ ته وړي. د اسرائيلو په حالت کې، بت‌پرسته او د شيطان له خوا هڅول شوي نور قومونه، چې د حسد او وېرې له امله اداره کېدل، هغوی يې غلامان کړي وو.

خو د ايوب کيسې هغوی ته دا هڅونه هم ورکړه چې خدای د هغوی د ژغورلو لپاره يوه طرحه لري، بالکل هماغسې لکه څنګه چې يې ايوب وژغوره.

د خدای د قدرت او د شیطان د کار په اړه د دې څرګندوني موخه دا نه وه چې اسرائیلو ته ووایي چې خدای کله ناکله د داسې لاملونو له امله، چې یوازې هغه پرې پوهیږي، له شیطان څخه کار اخلي ترڅو خپلو خلکو ته کړاو ورکړي. بلکې موخه یې دا وه چې اسرائیلو ته دا ډاډ ورکړي:

«شیطان داسې هیڅ کار نه شي کولای چې زه پرې حیران شم، او هغه داسې هیڅ کار نه شي کولای چې زما له واک څخه بهر وي. ستاسې په ژوند کې چې د شیطان د کارونو له امله هر څه راشي، له دې سره سره به زه تاسې له هغې غلامۍ څخه وژغورم چې تاسې پکې اچول شوي یاست، او هر څه چې مو له لاسه ورکړي دي، هغه به بېرته درکړم.»

همدا ډول به اسرائیلو د ایوب په کتاب کې ورکړل شوی د خدای پیغام درک کړی وای.

د ایوب کتاب د خدای تر ټولو لوړ حاکمیت له دې امله نه راښيي چې هغه «شیطان ته اجازه ورکړه» چې ایوب ته کړاو ورکړي، بلکې له دې امله یې راښيي چې خدای پر هغې ټولې بدۍ بریالی شو چې د ایوب پر ضد راغلې وې.

د شیطان تر ټولو لویې وسلې، یعنې غلا، ویجاړول او مرګ، چې دا ټول د ګناه په لعنت شوې ځمکه کې د ژوند یوه برخه ده، د ایوب په حالت کې د خدای په لاس په بشپړه توګه په برکت بدل شول.

همدا هغه لیدلوری دی چې د ایوب کیسې لومړنیو لوستونکو به پرې دا کیسه درک کړې وه.

ایوب: د نجات یوه کیسه

سپېڅلی کتاب یوازې د بېلابېلو او له یو بل سره د نه تړلو آیتونو یوه ټولګه نه ده. دا د یوې واحدې موضوع لرونکی کتاب دی:

د خدای هغه هیله چې یوه کورنۍ ولري، او دا پرېکړه چې هغه به تر کومه حده لاړ شي ترڅو د عیسی له لارې دغه کورنۍ ترلاسه کړي. په سپېڅلي کتاب کې هره خبره، د ایوب د کتاب په ګډون، له همدې کیسې له بهیر سره تړلې ده او هغه مخته وړي.

د ایوب د کتاب د سم تعبیر لپاره او د دې لپاره چې پوه شو چې دا موږ ته د خدای په اړه څه راښيي، موږ باید دا کتاب د سپېڅلي کتاب د اصلي موضوع په چوکاټ کې وګورو.

سپېڅلی کتاب د خدای له خوا د ځمکې له پیدا کولو څخه پیلیږي، چې د خپلې کورنۍ لپاره یې د یوه کور په توګه پیدا کړه. کله چې خدای آدم پیدا کړ، نو په آدم کې یې یو زوی او د زامنو یوه بشپړه کورنۍ پیدا کړه (د اشعیا پنځه څلوېښتم باب ۱۸ آیت، د لوقا درېیم باب ۳۸ آیت، د پیدایښت پنځم باب ۱ آیت).

خو کله چې آدم ګناه وکړه، نو ټوله بشري کورنۍ او خپله ځمکه د ګناه، مرګ او شیطان تر واک لاندې په بندګۍ کې ولوېدل.

سره له دې، خدای سمدستي یوه وعده ورکړه، چې یو داسې کس، یعنې عیسی مسیح، به راشي چې د آدم د ګناه له امله رامنځته شوی زیان به رغوي او انسانان به له بندګۍ څخه وژغوري او نجات به ورکړي، ترڅو خدای خپله کورنۍ بېرته ترلاسه کړي (د پیدایښت درېیم باب ۱۵ آیت).

د نجات دا وعده د موسی تر زمانې پورې له یوه نسل څخه بل نسل ته په شفاهي توګه انتقالېده، او بیا موسی هغه په لیکلې بڼه ثبت کړه، چې وروسته د زړې لوظنامې برخه وګرځېدله، په هغه وخت کې چې اسرائیل څلوېښت کاله په دښته کې سرګردانه ګرځېدل.

په زړې لوظنامې کې خدای په پرلهپسې توګه د یوه ژغورونکي وعده کوي، چې انسانان به د ګناه او د هغې د پایلو له غلامۍ څخه وژغوري.

د زړې لوظنامې پېښې او کسان دواړه د مسیح د شخصیت، یعنې ژغورونکي، او د مسیح د کار، یعنې نجات، سیوری وړاندې کوي.

خدای چې اسرائیل د مصر له غلامۍ څخه وژغورل او د ژمنه شوې ځمکې برکتونو ته یې ورسول، په سپېڅلي کتاب کې په وار وار «نجات» بلل شوی دی، ځکه چې دا په مسیح کې زموږ د نجات یو انځور دی (د خروج شپږم باب ۶ آیت، پنځلسم باب ۱۳ آیت، د زبور یو سل او شپږم باب ۱۰ آیت).

د ایوب کتاب د سپېڅلي کتاب د نجات له موضوع سره په بشپړه توګه سمون لري، ځکه چې دا د نجات یوه «کوچنۍ» کیسه ده، خدای هغه انسان وژغوره چې د شیطان د کارونو تر اغېز لاندې په بندګۍ کې لوېدلی و.

د ایوب کتاب د راتلونکي ستر نجات کیسه هم مخته وړي.

دا په سپېڅلي کتاب کې لومړی ځای دی چېرته چې د «ژغورونکي» کلمه یادېږي:

«زه په یقین پوهېږم چې زما ژغورونکی ژوندی دی، او په پای کې به هغه پر ځمکه ودرېږي. او که څه هم زما دا بدن له منځه لاړ شي، زه به په خپل بدن کې خدایووینم» (د ایوب نولسم باب ۲۵ او ۲۶ آیتونه).

د ټول کتاب په ډېره برخه کې ایوب پر دې ټینګار کوي چې هغه داسې هېڅ کار نه دی کړی چې د هغه په ژوند کې دې دومره وېرونکې بلاوې راغلې وای. که څه هم ایوب بیا بیا خپل ځان بېګناه ثابتاوه، خو هغه په دې هم پوهېده چې د ګناه او د هغې د ویجاړونکو پایلو په

وړاندې خپله بېوسه دی. ایوب د داسې یوه کس لپاره چیغه کوي چې د هغه د ګناه ستونزه حل کړای شي. په دې کولو سره، ایوب د عیسی او د هغه د نجات د کار یو انځور وړاندې کوي.

دې آیتونو ته پام وکړئ:

«اې د ټولو انسانانو څارونکي، ما له تا سره څه کړي دي؟

ولې دې زه خپل هدف ګرځولی دی؟ ...

ولې زما ګناه نه ببښې،

او ولې زما جرم له ما څخه نه لرې کوې؟»

(د ایوب اووم باب ۲۰ او ۲۱ آیتونه)

«خو انسان څنګه د خدای په وړاندې عادل کېدای شي؟

کاشکې زموږ ترمنځ یو منځګړی وای،

چې پر موږ دواړو خپل لاس کېږدي او موږ سره پخلا کړي.

خو داسې هېڅوک نشته.

که یو منځګړی وای، هغه به خدای له دې څخه منع کړی وای چې ما ووژني،

او بیا به زه د هغه له سزا څخه په وېره کې نه وم.

بیا به ما له هغه سره بې له وېرې خبرې کولی،

خو په خپل ځواک سره زه دا کار نه شم کولی».

(د ایوب نهم باب ۲، ۳۳ او ۳۵ آیتونه)

«همدا اوس هم زما شاهد په اسمان کې دی،

او زما ملاتړ کوونکی په لوړو ځایونو کې دی.

زما منځګړی زما ملګری دی،

کله چې زما سترګې د خدای په وړاندې اوښکې تویوي؛

هغه د انسان په استازیتوب خدای ته زاری کوي،

لکه څنګه چې یو انسان د خپل ملګري لپاره زاری کوي».

(د ایوب شپاړسم باب له ۱۹ څخه تر ۲۱ آیتونو پورې)

ایوب په دې نه پوهېده چې د هغه د کړاو تر شا خدای نه و، خو هغه حتماً دا درک کړې وه چې د یوه سپېڅلي خدای په وړاندې هغه د یوه ګناهکار په توګه په بشپړه توګه بې‌وسه دی. ایوب پوهېده چې د خپلې ګناه له امله خدای ته د مستقیم لاسرسي هېڅ لاره نه لري. د خپلې مرستې په چیغه کې، ایوب د عیسی مسیح د راتګ وړاندوینه وکړه، هغه چې د خدای او انسان ترمنځ منځګړی دی. عیسی صلیب ته لاړ ترڅو د ګناه سزا پر خپل ځان واخلي، ګناه له منځه یوسي او خدای او انسان بېرته سره یو کړي (د لومړي تیموتاوس دوهم باب ۵ آیت، د عبرانیانو نهم باب ۲۶ آیت، د لومړي پطروس درېیم باب ۱۸ آیت).

نن ورځ عیسی په اسمان کې زموږ ملاتړ کوونکی او مدافع دی، او هغه تل ژوندی دی ترڅو زموږ لپاره زاری وکړي (د لومړي یوحنا دوهم باب ۱ آیت، د عبرانیانو اووم باب ۲۵ آیت).

د کتاب پای ته نږدې، الیهو خبرې پیلوي. تر هغه وخته پورې هغه په چوپتیا کې اورېدلي وو، کله چې ایوب د داسې یوه کس لپاره چیغه کوله چې د هغه په استازیتوب خدای ته ورشي.

الیهو ایوب ته وویل، که څه هم زه هم ستا په څېر له خاورې جوړ شوی انسان یم:

«وګوره، زه هماغه کس یم چې ته یې غوښتنه کوله، یو داسې کس چې ستا او د خدای ترمنځ ودرېدای شي، او ستا استازی هم وي او د هغه استازی هم».

(د ایوب درې دېرشم باب ۶ آیت)

الیهو نور هم وایي چې کله یو انسان په ناروغۍ او کړاو کې وي، که هغه یو منځګړی ولري، نو ژغورل کېدای شي:

«که د هغه لپاره یو فرښته وي، له زرګونو څخه یو منځګړی، چې انسان ته وښيي چې د هغه لپاره څه سم دي، او پر هغه رحم وکړي او ووایي:

'هغه له دې څخه وژغوره چې کندې ته ښکته شي؛ ما د هغه لپاره د خلاصون بیه ترلاسه کړې ده،'

نو د هغه بدن به د ماشوم په څېر نوی شي؛ هغه به د خپلې ځوانۍ د ورځو په څېر بېرته روغ او تازه شي---

هغه به د خدای له خوا خپلې عادلانه مرتبې ته بېرته راوګرځول شي---

او له کندې ته له تللو څخه به وژغورل شي».

(د ایوب درې دېرشم باب له ۲۳ څخه تر ۲۶ پورې او له ۲۸ آیت پورې)

امپلیفاید سپېڅلی کتاب دا آیت په دې ډول بیانوي:

«بیا هغه [خدای] پر هغه رحم کوي او وايي: هغه له دې څخه وژغورئ چې د تباهۍ کندې ته لاړ شي؛ ما د هغه لپاره د خلاصون بیه تر لاسه کړې ده، یعنې د نجات بیه، د کفارې بیه!» (۲۴ آیت)

الیهو هم د خپلو خبرو له لارې د مسیح، زموږ د ژغورونکي، د شخصیت او کار یو مخکینی انځور وړاندې کړ.

د ایوب کتاب د داسې یوه انسان کیسه بیانوي چې خدای هغه له مصیبتونو څخه وژغوره، او له دې سره یوځای هغه د هغه ستر نجات یو انځور وړاندې کوي چې د مسیح د صلیب له لارې به له ګناه څخه تر لاسه کېده.

په دې کولو سره، د ایوب کتاب د خدای نېکي روښانه کوي.

ایوب لږه رڼا، یعنې لږه څرګندونه، لرله

د ایوب سره د پېښنو په اړه زموږ ډېرې ناسمې نظریې پخپله د ایوب له هغو خبرو څخه سرچینه اخلي چې هغه کړې وې.

د بېلګې په توګه:

«څښتن ورکړي دي، او څښتن واخیستل؛ د څښتن نوم دې مبارک وي» (د ایوب لومړی باب ۲۱ آیت).

«ایا موږ به د خدای له لاسه نېکي واخلو او بدۍ به ترې نه اخلو؟» (د ایوب دوهم باب ۱۰ آیت).

د دې او د ایوب د نورو خبرو پر بنسټ، ډېر خلک دې پایلې ته رسېږي چې خدای کله ناکله خپلو خلکو ته قیمتي شیان ورکوي او بیا یې د کومې لوړې موخې لپاره له هغوی څخه بېرته اخلي. که څه هم د ایوب دا خبرې سمې ښکاري، ځکه چې موږ یې بیا بیا اورېدلي دي، خو په حقیقت کې دا خبرې سمې نه دي.

دا ډېر اړین دي چې پوه شو، که څه هم په سپېڅلي کتاب کې هر څه چې لیکل شوي دي، په سمه توګه ثبت شوي دي، خو هره خبره چې په سپېڅلي کتاب کې لیکل شوې وي، لازمه نه ده چې رښتینې وینا وي.

د بېلګې په توګه، فریسیانو د عیسی په اړه وویل چې هغه ګناهکار دی:

«هغوی هغه ړوند سړی فریسیانو ته بوتلو. هغه ورځ چې عیسی خټه جوړه کړه او د هغه سترګې یې پرانیستې، د سبت ورځ وه. نو فریسیانو هم له هغه څخه وپوښتل چې څنګه یې لید ترلاسه کړ. هغه وویل: 'هغه زما پر سترګو خټه ولګوله، ما خپلې سترګې ومینځلې او اوس وینم.' په دې وخت کې ځینو فریسیانو وویل: 'دا سړی د خدای له خوا نه دی، ځکه چې هغه د سبت ورځ نه ساتي.' خو نورو وویل: 'که دا سړی ګناهکار وای، نو څنګه به یې داسې نښې ترسره کولی؟'... هغوی بیا هغه ړوند سړی راوباله او ورته یې وویل: 'خدای ته جلال ورکړه؛ موږ پوهېږو چې دا سړی ګناهکار دی'».

(د یوحنا نهم باب له ۱۳ څخه تر ۱۶ آیتونو پورې او ۲۴ آیت)

ایا عیسی ګناهکار و؟ هېڅکله نه.

هو، فریسیانو په حقیقت کې د عیسی په اړه دا خبرې کړې وې، خو د هغوی خبرې رښتینې نه وې. په همدې ډول، هغه خبرې چې ایوب په خپل کتاب کې کړې وې، په حقیقت کې د هغه له خولې وتلې خبرې وې، خو د هغه ډېرې خبرې سمې نه وې. دا خبرې سمې نه شي کېدای، ځکه چې دا د هغې څرګندونې خلاف دي چې عیسی موږ ته د خدای په اړه راکړې ده.

تاسو ښایي فکر وکړئ: که د ایوب خبرې ناسمې وې، نو بیا ولې سپېڅلی کتاب وایي: «په دې ټولو خبرو کې ایوب نه ګناه وکړه او نه یې پر خدای تور ولګاوه»؟

(د ایوب لومړی باب ۲۲ آیت)، او «په دې ټولو کې هم ایوب په خپلو شونډو ګناه ونه کړه»؟

(د ایوب دوهم باب ۱۰ آیت).

د دغو آیتونو معنا دا نه ده چې هر څه چې ایوب ویل، هغه ټول سم وو. د دې یوازې معنا دا ده چې کله پر هغه مصیبت راغی، ایوب د خدای په لعنت کولو سره ګناه ونه کړه.

«ښېښتن ورکوي او ښېښتن اخلي»؛ دا یوه ګناهکاره خبره نه ده، بلکې د ناپوهۍ پر بنسټ یوه وینا ده. تاسو ښایي دا هم وپوښتئ: ولې په سپېڅلي کتاب کې داسې کتاب شامل شوی چې دومره «ناسم معلومات» پکې شته؟

د «ناسمو معلوماتو» پر ځای، دا به غوره وي چې ورته «لږ معلومات» یا «لږه رڼا» ووایو.

ایوب د پلرونو په زمانه کې ژوند کاوه، یعنې د ابراهیم، اسحاق او یعقوب په زمانه کې. د خدای په اړه د هغه پوهه نیمګړې وه. هغه نه پوهېده چې د پردې تر شا شیطان کار کوي. ایوب نه پوهېده چې هره نېکه ډالۍ له خدای څخه راځي، او دا چې شیطان د غلا کولو، وژلو او ویجاړولو لپاره راځي (د یعقوب لومړی باب ۱۷ آیت، د یوحنا لسم باب ۱۰ آیت).

د ایوب کیسه په سپېڅلي کتاب کې د لیکل شوې لومړنۍ کیسه ده. ځکه چې خدای د سپېڅلي کتاب د پاڼو له لارې خپل ځان په تدریجي ډول ځرګند کړی دی، نو د ایوب په کتاب کې لږه رڼا شته، مهمه رڼا، خو هغه رڼا نه چې نن موږ یې د عیسی او نوې لوظنامې له لارې لرو.

د ایوب د سم تعبیر لپاره دې مهم ټکي ته پام وکړئ:

که څه هم د ایوب «لږ معلومات» زموږ لپاره «لږه رڼا» ده، خو د اسرائیلو لپاره، چې د ایوب کتاب لومړی ځل هغوی ته لیکل شوی و، دا «زیاته رڼا» وه. د عبراني خلکو لپاره د ایوب کیسې د خدای، شیطان او په ګناه لعنت شوې ځمکه کې د ژوند د طبیعت په اړه لا زیات معلومات وړاندې کول.

ستونزې هغه وخت رامنځته کېږي کله چې موږ، چې په عیسی کې د خدای بشپړه رڼا لرو، هڅه کوو چې خپل حالات د ایوب د «لږې رڼا» له لارې تشریح کړو. موږ ایوب ته ګورو ترڅو د هغو پوښتنو ځوابونه پیدا کړو چې هغه کتاب یې اصلاً ځواب نه وړاندې کوي.

موږ ایوب له دې لیدلوري لولو:

«دا زما لپاره څه معنا لري؟

زما په ځانګړي حالت کې دا له ما سره څه خبرې کوي؟

ولې زما دنده له لاسه ولاړه؟

ولې توپان زما کور ته زیان ورساوه؟

ولې زما یو ګران کس مړ شو؟»

ځکه چې د ایوب کتاب د دغو پوښتنو ځواب نه ورکوي، نو موږ ناسمې پایلې اخلو. د ایوب کتاب د دې لپاره لیکل شوی و چې اسرائیلو ته له غلامۍ څخه د ژغورل کېدو امید ورکړي او هغوی وهڅوي چې د خدای په وړاندې وفادار پاتې شي. د ایوب د کتاب لومړنیو لوستونکو، یعنې اسرائیلیانو، هېڅکله به هغه پوښتنې نه مطرح کولې چې موږ یې په یوویشتمه پېړۍ کې مطرح کوو.

د ایوب سره د څه پېښ شوي په اړه ناسمې نظریې د دې له امله هم رامنځته کېږي چې د هغه خبرې له خپل متن او شالید څخه جلا لوستل کېږي.

د ایوب د درې ویشتم باب ۱۰ آیت د دې یوه بېلګه ده:

«هغه پوهېږي چې زه په کومه لار روان یم؛ کله چې هغه ما وازمېیي، نو زه به د سرو زرو په څېر راووزم».

ډېر خلک وایي چې د دې معنا دا ده چې خدای ایوب د کړاوونو له لارې پاکوي او تصفیه کوي. خو کله چې موږ دا آیت په خپل بشپړ شالید کې لولو، نو وینو چې ایوب دلته د خدای په وړاندې د خپل بېګناهوالي اعلان کوي.

کله چې ایوب له خپلو ملګرو سره د خپل بدمرغه حالت په اړه خبرې کوي، نو بیا بیا وایي چې هغه داسې هېڅ غلط کار نه دی کړی چې له امله یې دې پر هغه دا ډول مصیبتونه راغلي وي. ایوب په ټینګار سره اعلانوي چې که خدای هغه وازمېیي، نو خدای به پخپله ووینې چې دا خبره رښتیا ده.

د ۲۳م څپرکي په پیل کې ایوب یو ځل بیا دا هیله څرګندوي چې کاشکې وکولای شي خپل دریځ د خدای په وړاندې وړاندې کړي:

«کاشکې پوهېدای چې خدای چېرته موندل کېدای شي! زه به د هغه تخت ته ورشم او له هغه سره به خبرې وکړم. زه به خپل دریځ وړاندې کړم او خپل دلیلونه به بیان کړم... خو... زه هغه په هېڅ ځای کې نه شم موندلای... خو هغه پوهېږي چې زه په کومه لار روان یم. او کله چې هغه ما په اور کې د سرو زرو په څېر وازمېیي، نو هغه به ما بېګناه ثابت کړي. ځکه چې زه د خدای په لارو روان پاتې شوی یم؛ ما د هغه لارې تعقیب کړې دي او له هغو څخه نه یم اوښتی. زه د هغه له حکمونو څخه نه یم اوښتی، بلکې د هغه خبره مې په خپل زړه کې ساتلې ده».

دا د داسې انسان وینا نه ده چې وایي خدای هغه د پاکولو لپاره ازمېیي. دا د داسې انسان وینا ده چې خپل صفتونه بیانوي او تشریح کوي چې هغه څه چې ورسره شوي دي، هغه یې مستحق نه و.

«هغه پوهېږي چې زما سره څه کېږي؛ او کله چې هغه ما وازمېیي، نو ما به په بشپړه توګه بېګناه اعلان کړي، لکه د خالص سرو زرو په څېر پاک!»

(۱۰ آیت)

«هغه پوهېږي چې زه چېرته يم او څه مې کړي دي. هغه دې هر څومره چې وغواړي له ما څخه پوښتنې وکړي، زه به په بشپړ درناوي سره په دې ازمېښت کې بريالی ووځم».

(۱۰ آيت)

د ايوب د ديارلسم باب ۱۵ آيت هم داسې يوه بېلګه ده چې له خپل شاليد څخه جلا اخيستل کېږي او په ناسم ډول درک کېږي:

«که څه هم هغه ما ووژني، بيا به هم پر هغه باور ولرم».

خلکو د دې معنا داسې اخيستې ده چې ګواکې خدای د کومې تر ټولو لوړې موخې له امله کولی شي تاسو ووژني، يا شيطان ته اجازه ورکړي چې تاسو ووژني.

خو دا آيت داسې هېڅ نه وايي.

لکه څنګه چې مخکې مو يادونه کړې، ايوب بيا بيا پر دې ټينګار کوي چې که هغه وکولای شي له خدای سره خبرې وکړي، نو خدای به پوه شي چې پر هغه ناحقه کړاو راوړل شوی دی. کله چې موږ دا آيت په خپل شاليد کې لولو، نو وينو چې څکه ايوب د خدای په اړه روښانه پوهه نه لرله، نو هغه په دې انديښمن و چې که له خدای سره په بېوېرې خبرې وکړي، ښايي خدای هغه ووژني. خو سره له دې، ايوب د خپل دريځ په اړه دومره ډاډه و چې چمتو و دا خطر ومني.

«پرېږدئ چې خبرې وکړم، بيا دې هر څه چې کېږي، وشي. ولې زه خپل ژوند په خطر کې اچوم؟ څکه که هغه ما ووژني هم، بيا به هم اميد ولرم. تر پايه به د خپل بېګناهوالي دفاع کوم».

(د ايوب ديارلسم باب له ۱۳ څخه تر ۱۵ آيتونو پورې)

«هو، زه به خپل ژوند په خپل لاس کې ونيسم او هماغه څه به ووايم چې په رښتيا يې فکر کوم. کېدای شي خدای د دې لپاره ما ووژني، په حقيقت کې، زه تمه لرم چې همداسې به وشي. خو بيا هم، زه به د هغه په وړاندې خپل دريځ وړاندې کړم».

(د ايوب ديارلسم باب ۱۴ او ۱۵ آيتونه)

کله چې دا آيتونه په خپل شاليد کې ولوستل شي، نو دا په څرګنده توګه معلومېږي چې ايوب دا نه ويل چې خدای غواړي هغه ووژني يا هغه ته د پاکولو لپاره کړاو ورکړي.

هغه يوازې دا څرګندوله چې د خپلې محدودې پوهې له امله له خدای څخه وېرېده، خو د خپل بېګناهوالي په اړه دومره ډاډه و چې چمتو و د خدای په وړاندې خپل دريځ وړاندې کړي.

د خدای او شیطان ترمنځ خبرې

د آیتونو له خپل شالید څخه جلا لوستلو سربېره، موږ د ایوب د کتاب ناسم تعبیر څکه هم کوو چې د کتاب په پیل کې د خدای او شیطان ترمنځ ثبت شوې دوه خبرې په سمه توګه نه درک کوو. د همدې خبرو پر بنسټ ډېر خلک دې پایلې ته رسېږي چې خدای پر ایوب د شیطان بریدونه ټاکلي یا ورته امر کړی و.

خو دا تعبیر د هغې څرګندونې له بشپړې معنا سره په ښکاره مخالفت کې دی چې عیسی موږ ته د خدای په اړه راکړې ده.

په نوې لوظنامه کې هېڅ ځای داسې اشاره نه شته چې عیسی او شیطان دې کله یوځای کار کړی وي. برعکس، هر ځای چې عیسی لاړ، هغه د شیطان کارونه له منځه یووړل.

سپېڅلی کتاب هېڅکله شیطان د خدای همکار یا وسیله نه بولي. شیطان تل دښمن بلل شوی دی. د «شیطان» نوم خپله د مخالف معنا لري. لکه څنګه چې د ستر انګز په همغږۍ کې د شیطان په اړه ویل شوي، هغه «د خدای او د هرې نېکۍ تر ټولو ستر دښمن» دی. نو بیا ولې به داسې یو دښمن وغواړي چې د خدای له خلکو سره د هغوی د ازمېښت په برخه کې د خدای مرسته وکړي؟

لکه څنګه چې مو په درېیم څپرکي کې وویل، د یعقوب د څلورم باب ۷ آیت موږ ته وایي چې باید د خدای تابع شو او د شیطان مخالفت وکړو. که خدای پخپله شیطان موږ ته د کړاو، زده کړې، پاکېدو یا تأدیب لپاره رالېږي یا اجازه ورکوي، نو بیا موږ څنګه کولی شو د دې آیت له حکم څخه اطاعت وکړو؟

موږ څنګه کولی شو په یوه وخت کې د شیطان مخالفت هم وکړو او له شیطان څخه راتلونکی «د خدای تعلیم، تأدیب او پاکوونکی عمل» هم ومنو؟ دا څنګه ممکنه ده؟

ځینې خلک دا پوښتنه کوي: «نو بیا د لومړي کورنتیانو د پنځم باب له ۱ څخه تر ۱۳ آیتونو پورې څه؟»

د کورنتوس په کلیسا کې یو داسې سړی و چې د خپل پلار له مېرمنې سره یې زنا کوله. پولوس رسول کلیسا ته د دې حالت د حل لپاره لارښوونې ورکړې. هغه ولیکل:

«ایا تاسو باید غمجن شوي نه وای؟ هغه څوک چې دا کار یې کړی، باید ستاسو له منځه ایستل شوی وای... داسې سړی شیطان ته وسپارئ، ترڅو د هغه بدن د ګناه له ویجاړونکو اغېزو سره مخ شي، خو د څښتن په ورځ یې روح وژغورل شي» (۲ او ۵ آیتونه).

ځیني خلک استدلال کوي چې لکه څنګه چې خدای د ایوب په حالت کې شیطان ته د کار کولو اجازه ورکړه، همداسې دلته هم خدای د پولوس له لارې هغه سړی شیطان ته سپارلی و. خو د دې پېښې د ایوب له حالت سره یو شان ګڼل د خدای د کلام د ناسم تعبیر یوه بېلګه ده.

کله چې پولوس وویل: «هغه سړی شیطان ته وسپارئ»، د هغه معنا یوازې دا وه: «هغه له کلیسا څخه بهر کړئ».

پولوس کورنتیانو ته د هغه سړي د ایستلو څو لاملونه بیان کړل:

لومړی، ترڅو خپله کلیسا د هغه له ګناه څخه اغېزمنه نه شي (۷ آیت).

دوهم، ځکه چې پولوس مخکې له دې کورنتیانو ته ویلي وو چې هغوی باید «له داسې چا سره ملګرتیا ونه کړي چې ځان ورور بولي، خو په جنسي ګناه کې ژوند کوي».

درېیم، ځکه چې ګناه زموږ په ژوند کې مرګ رامنځته کوي، او څوک چې د خپل بدن لپاره کري، په بدن کې به فساد رېبي (د رومیانو شپږم باب ۲۳ آیت، د غلاطیانو شپږم باب له ۷ څخه تر ۸ آیتونو پورې).

پولوس کورنتیانو ته دا تشریح کوله:

«هغه توبه نه کوونکی کس د کلیسا له ساتنې، ملګرتیا او برکتونو څخه بهر کړئ. پرېږدئ چې د خپلې ګناه له جسمي پایلو سره مخ شي. کېدای شي همدا کار هغه د توبې پر لور راولي».

دا د کلیسا له تأدیب او د کلیسا له نظم او ادارې سره تړلې موضوع وه. دا له ایوب له حالت سره هېڅ ورته والی نه لري. ایوب کومه ستره ګناه نه وه کړې. هغه له کومې ملګرتیا څخه نه و ایستل شوی. او هغه هم نه پوهېده چې ولې یې په ژوند کې مصیبتونه راغلي وو.

برعکس، د کورنتوس هغه سړی په بشپړه توګه پوهېده چې څه غلط کار یې کړی و، پوهېده چې ولې له کلیسا څخه ایستل شوی و، او پوهېده چې ولې له منفي پایلو سره مخ دی.

له همدې امله، د ایوب په کتاب کې د خدای او شیطان ترمنځ د خبرو څخه دا ثابتول چې خدای د خپلو خلکو د کړاو لپاره له شیطان څخه کار اخلي، نه د سپېڅلي کتاب له بشپړې رڼا سره سمون لري او نه هم په عیسی کې د ځرګند شوي خدای له طبیعت سره.

مخکې له دې چې د خدای او شیطان ترمنځ د شویو خبرو په اړه بحث وکړو، راځئ لومړی هماغه خبرې ولولو.

لومړۍ خبرې د ایوب په لومړي باب کې موندل کېږي:

«یوه ورځ د خدای زامن، یعنې فرښتې، د څښتن په وړاندې د حاضرېدو لپاره راغلل، او شیطان هم د هغوی په منځ کې راغی» (۶ آیت).

«څښتن له شیطان څخه وپوښتل: ‘ته له کومه ځایه راغلی یې؟’

شیطان څښتن ته ځواب ورکړ: ‘پر ځمکه له ګرځېدو او په هغې کې له هرې خوا د تګ راتګ څخه’» (۷ آیت).

«څښتن له شیطان څخه وپوښتل: ‘ایا تا زما بنده ایوب ته پام کړی دی؟ پر ځمکه د هغه په څېر بل څوک نشته؛ هغه رښتینی او نېغ انسان دی، چې له خدای څخه وېرېږي او له بدۍ څخه ځان ساتي’» (۸ آیت).

بیا شیطان څښتن ته ځواب ورکړ او ویې ویل:

«ایا ایوب بې له کوم لامله له خدای څخه وېرېږي؟

ایا تا د هغه، د هغه د کور او د هغه د ټولې شتمنۍ شاوخوا کټاره نه ده جوړه کړې؟

تا د هغه د لاسونو کار ته برکت ورکړی دی، او د هغه شتمني په هېواد کې ډېره زیاته شوې ده.

خو اوس که خپل لاس اوږد کړې او د هغه ټولې شتمنۍ ته لاس ورووړې، نو هغه به ستا په مخ کې پر تا لعنت ووایي».

(له ۹ څخه تر ۱۱ آیتونو پورې)

دوهمه خبرې د ایوب په دوهم باب کې ثبت شوې دي:

«بیا یوه ورځ داسې پېښه وشوه چې د خدای زامن، یعنې فرښتې، د څښتن په وړاندې د حاضرېدو لپاره راغلل، او شیطان هم د هغوی په منځ کې د څښتن په وړاندې حاضر شو» (۱ آیت).

«څښتن له شیطان څخه وپوښتل: ‘ته له کومه ځایه راغلی یې؟’

شیطان څښتن ته ځواب ورکړ: ‘پر ځمکه له ګرځېدو او په هغې کې له هرې خوا د تګ راتګ څخه’» (۲ آیت).

«څښتن له شیطان څخه وپوښتل: ‘ایا تا زما بنده ایوب ته پام کړی دی؟ پر ځمکه د هغه په څېر بل څوک نشته؛ هغه رښتینی او نېغ انسان دی، چې له خدای څخه وېرېږي او له بدۍ

ځخه ځان ساتي؛ او اوس هم په خپل ربښتینولی ټینګ ولاړ دی، که څه هم تا زه د هغه پر ضد راوپارولم چې هغه بې له کوم لامله له منځه یوسم'» (۳ آیت).

بیا ښتن شیطان ته ځواب ورکړ او ویې ویل: «انسان به د خپل ژوند لپاره خپل ټول څه ورکړي. خو اوس که خپل لاس اوږد کړې او د هغه هډوکو او غوښې ته لاس ورووړې، نو هغه به ستا په مخ کې پر تا لعنت ووایي».

(۴ او ۵ آیتونه)

بیا ښتن شیطان ته وویل: «وګوره، هغه ستا په لاس کې دی؛ یوازې د هغه ژوند وساته».

(۶ آیت)

په لومړي نظر کې، دا دواړه خبرې ډېرې اندېښمنوونکې ښکاري.

خو د دې خبرو هره معنا چې وي، دا نه شي ویل کېدای چې خدای خپل بنده ایوب ته د داسې وېرونکو کارونو کولو اجازه شیطان ته ورکړې وه. د دې ډول معنا اخیستل د ټول سپېڅلي کتاب له پیغام او د هغه خدای له طبیعت سره سمون نه لري چې عیسی موږ ته راښکاره کړی دی. که موږ دې دواړو خبرو ته په پاملرنې او ژورتیا وګورو، نو په ځرګنده توګه به ووینو چې د ایوب سره د څه پېښ شوي لپاره خدای مسؤل نه و.

لومړی خبرې

ډېر خلک وایي چې خدای پخپله ایوب ته اشاره وکړه او په دې توګه یې د شیطان برید پیل کړ. «ایا تا زما بنده ایوب ته پام کړی دی، چې پر ځمکه د هغه په څېر بل څوک نشته؛ هغه ربښتینی او نېغ انسان دی، چې له خدای څخه وېرېږي او له بدۍ څخه ځان ساتي؟»

(د ایوب لومړی باب ۸ آیت)

پام وکړئ، خدای دلته د ایوب د روحاني ځانګړنو ستاینه وکړه، خو د هغه د مادي شتمنۍ په اړه یې هېڅ ونه ویل. خو شیطان پوهېده چې ایوب شتمن دی (د ایوب لومړی باب ۹ او ۱۰ آیتونه). شیطان څنګه پوهېده؟

ځکه چې شیطان همدا اوس پر ځمکه ګرځېدلی و، هغه له ایوب سره ښه بلد و او له مخکې څخه یې پر هغه د برید پلان جوړاوه. په عبراني ژبه کې د «پام کول» یا «فکر کول» کلمه دا معنا لري چې خپل زړه د یوه کس پر ضد واړول شي.

د ینګز لفظي ژباړه دا آیت په دې ډول وړاندې کوي:

«او ښځو ته هم مخالف ځځه وپوښتل: ایا تا زما د بنده ایوب پر ضد خپل زړه اړولی دی؟»

(د ایوب لومړی باب ۸ آیت)

دا په بشپړه توګه له هغې خبرې سره سمون لري چې نوې لوظنامه د شیطان په اړه کوي:

«هوښیار اوسئ او ویښ اوسئ؛ ځکه چې ستاسو مخالف شیطان د غړمبار زمري په څېر ګرځي او لټوي چې څوک وخوري».

(د لومړي پطروس پنځم باب ۸ آیت)

د ایوب د عادلانه ژوند په اړه د خدای د ستاینې په ځواب کې، شیطان په ملنډو وویل: «کله چې ته هغه ته دومره ښه اجر ورکوې، نو هغه ولې ښه ژوند ونه کړي؟»

(د ایوب لومړی باب ۹ آیت)

شیطان دا هم وویل چې که د ایوب څخه هر څه واخیستل شي، نو هغه به د خدای په مخ کې پر هغه لعنت ووایي.

په ځواب کې خدای وویل:

«ښه ده، د هغه ټوله شتمني ستا په لاس کې ده؛ خو پر هغه انسان لاس مه غځوه».

(د ایوب لومړی باب ۱۲ آیت)

ډېر خلک باور لري چې دلته خدای شیطان ته پر ایوب د برید اجازه ورکړه او په ورته وخت کې یې د هغه لپاره حد هم وټاکه. خو دا داسې کېدای نه شي، ځکه چې دا د هغې څرګندونې له بشپړې معنا سره په ښکاره مخالفت کې دی چې عیسی موږ ته د خدای په اړه راکړې ده.

څښتن دلته د کومې اجازې اعلان نه کاوه، بلکې یو حقیقت یې بیانوه: ایوب، زموږ په څېر، له مخکې څخه د شیطان د واک په ساحه کې و، ځکه چې هغه د زوال موندلې بشري کورنۍ په منځ کې زېږېدلی و او په ګناه لعنت شوې ځمکه کې اوسېده.

دا تعبیر د نوې لوظنامې له تعلیم سره په بشپړه توګه سمون لري.

په عدن باغ کې آدم د خپلې نافرمانۍ له لارې هغه واک چې خدای پر ځمکه هغه ته ورکړی و، د شیطان لاس ته وسپاره. له همدې امله عیسی شیطان «د دې نړۍ واکمن» وباله، او پولوس رسول هغه «د دې نړۍ خدای» او «د هوا د واکمنۍ مشر» بللی دی (د لوقا څلورم باب ۶ آیت، د یوحنا دولسم باب ۳۱ آیت، د دوهم کورنتیانو څلورم باب ۴ آیت، د افسیانو دوهم باب ۲ آیت).

دوهمه خبرې

د لومړنیو خبرو وروسته، ایوب خپله شتمني او خپل اولادونه له لاسه ورکړل (د ایوب لومړی باب له ۱۳ څخه تر ۱۹ آیتونو پورې). له دې وروسته شیطان دوهم ځل د خدای په وړاندې راغی او د هغوی ترمنځ بیا خبرې وشوې.

د ایوب د دوهم باب ۳ آیت په اصل کې د ایوب د لومړي باب د ۸ آیت تکرار دی، خو یوه اضافي جمله پکې زیاته شوې ده:

«او اوس هم هغه په خپل ربښتینولۍ ټینګ ولاړ دی، که څه هم تا زه د هغه پر ضد راوپارولم چې هغه بې له کوم لامله له منځه یوسم».

په څرګنده توګه، شیطان هېڅ داسې ځواک نه لري چې په هر ډول پر خدای اغېز وکړي یا هغه اړ کړي چې کوم کار وکړي. د سپتواجینت، یعنې یوناني ژباړه، دا آیت په دې ډول وړاندې کوي:

«سره له دې، هغه خپل بېګناهوالی ساتلی دی، که څه هم تا د هغه د شتمنۍ د ویجاړولو امر کړی و، او خپل هدف دې پوره نه کړ».

سره له هغو ټولو مصیبتونو چې پر ایوب راغلل، هغه د خدای په وړاندې وفادار پاتې شو.

له دې وروسته لیکل شوي دي:

«بیا شیطان څښتن ته ځواب ورکړ: 'انسان به د خپل ژوند لپاره خپل ټول څه ورکړي. خو اوس که خپل لاس اوږد کړې او د هغه هډوکو او غوښې ته لاس ورووړې، نو هغه به ستا په مخ کې پر تا لعنت ووایي او له تا به واوړي'.

بیا څښتن شیطان ته وویل: 'وګوره، هغه ستا په لاس کې دی؛ یوازې د هغه ژوند وساته'».

(د ایوب دوهم باب له ۴ څخه تر ۶ آیتونو پورې)

ځیني خلک وایي چې دا آیت ښیي چې خدای شیطان «په رسۍ تړلی» ساتلی او د هغه لپاره حدود ټاکي، یعنې شیطان به یوازې دومره کار کوي څومره چې اجازه ورته ورکړل شوې وي. او که د شیطان له لومړي اقدام څخه هغه پایله تر لاسه نه شي چې هغه یې غواړي، نو خدای هغه ته اجازه ورکوي چې لا زیات ویجاړ کړي. د ایوب په حالت کې، خلک وایي چې خدای یوازې دا حد ټاکلی و:

«بس هغه مه وژنه!»

خو دا تعبیر سم نه شي کېدای، ځکه چې عیسی، چې پخپله خدای دی او موږ ته خدای راښیي، هېڅکله له چا سره داسې چلند نه دی کړی.

په دې برخه کې خدای د جسمي مرګ په اړه خبرې نه کولې.

په عبراني ژبه کې د «ژوند» یا «ځان» کلمه د انسان د باطني وجود معنا لري، چې د هغه فکرونه او احساسات هم پکې شامل دي.

کله چې دا کلمه پر یوه انسان تطبیقېږي، نو د هغه د ټول شخصیت معنا ورکوي.

په دې آیت کې خدای یو ځل بیا هغه حقیقت تکراروي چې ایوب، ځکه چې په یوه زوال موندلې نړۍ کې زیږېدلی و، له مخکې څخه د شیطان د واک په ساحه کې و.

خو خدای لومړنیو لوستونکو ته دا خبره روښانه کوله چې که څه هم د آدم د ګناه له امله انسان د شیطان په ساحه کې دی، خو بیا هم:

«که تاسو زما په وړاندې وفادار پاتې شئ، نو شیطان نه شي کولای تاسو له ما څخه جلا کړي او نه شي کولای ستاسو لپاره زما وروستۍ طرحه ناکامه کړي».

په لومړي نظر کې، د خدای او شیطان ترمنځ دا صحنه داسې ښکاري لکه خدای چې شیطان ته پر ایوب د کړاو ورکولو امر کړی وي او په ورته وخت کې یې دا هم ټاکلي وي چې شیطان له ایوب سره څه کولی شي او څه نه شي کولی.

خو لکه څنګه چې مو په تېر څپرکي کې بیان کړل، روح القدس د زړې لوظنامې لیکوالان داسې لیکلو ته وهڅول چې ویجاړوونکې پېښې له خدای سره وتړي، نه له دې امله چې خدای د هغو لامل و، بلکې د دې لپاره چې انسانان پوه شي چې له خدای پرته بل هېڅ خدای نشته او هېڅ ځواک د خدای په څېر نه دی.

اسرائیل په داسې نړۍ کې اوسېده چې له بت‌پرستۍ څخه ډکه وه. کله چې په مصر کې اوسېدل، ډېرو اسرائیلیانو پخپله د مصریانو د خدایانو عبادت پیل کړی و. که هغوی ته ناڅاپه

د یوه ځواکمن مخالف، یعنې شیطان، په اړه نوې پوهه ورکړل شوې وای، نو ممکنه وه چې عبراني خلک فکر وکړي چې شیطان هم یو بل خدای دی چې هغوی یې عبادت کولی شي.

له همدې امله، د خدای او شیطان ترمنځ دا خبرې په داسې ډول وړاندې شوې دي چې دا خبره په بشپړه توګه روښانه شي:

«زه ټول توانمن خدای یم، یوازینی خدای. هر څه، حتی شیطان هم، زما تابع دي. په کایناتو کې زما له وروستي واک او اختیار څخه بهر هېڅ شی نه پېښېږي».

د دې معنا دا نه ده چې خدای په دې نړۍ کې موجوده بدۍ پیدا کوي، امر ورته کوي یا یې تأییدوي. یوازې دومره معنا لري چې هېڅ پېښه هغه نه حیرانوي، او داسې هېڅ شی نه پېښېږي چې هغه یې د خپلو موخو د پوره کولو لپاره، په داسې حال کې چې خپله کورنۍ راټولوي، ونه شي کارولی.

د اسرائیلو لپاره دا زیاته رڼا وه-- یوه ډاډ ورکوونکې رڼا.

د ایوب پای

لکه څنګه چې مخکې مو وویل، په نوې لوظنامه کې د ایوب یوازینۍ یادونه موږ ته د هغه د کیسې پایلې ته متوجه کوي.

دا فکر چې خدای د کومې پټې یا تر ټولو لوړې موخې لپاره شیطان ته اجازه ورکړه چې ایوب ته کړاو ورکړي، د کیسې له پایلې سره سمون نه خوري.

د ایوب د ازمېښت په پای کې، خدای له توپان څخه ایوب ته خبرې وکړې او د هغه ناپوهۍ او بېوسۍ ته یې ننګونه وکړه (د ایوب اته دېرشم باب ۱ آیت، د څلوېښتم باب ۲ او ۷ آیتونه، او د یو څلوېښتم باب ۳۴ آیت).

خو د پام وړ خبره دا ده چې خدای هېڅ ځای د ایوب د کړاوونو یادونه ونه کړه، او نه یې دا بیان کړل چې ولې پر ایوب بدۍ راغلې.

که د ایوب د کتاب عام تعبیر سم وای، یعنې دا چې خدای د کومې موخې لپاره شیطان ته اجازه ورکړې وه چې ایوب ته کړاو ورکړي، نو بیا ولې د خدای په خبرو کې د ایوب د کړاو هېڅ یادونه نه شته؟

لامل یې دا دی چې د ایوب کتاب د ایوب د کړاو په اړه نه دی.

د سپېڅلي کتاب د نورو ټولو يادونو له مخې، د ايوب کتاب د ايوب د عدالت، د هغه د زغم او د يوه مينه‌ناک خدای په لاس د هغه د ژغورل کېدو په اړه دی (د حزقيال څوارلسم باب ۱۴ او ۲۰ آيتونه، د يعقوب پنځم باب ۱۱ آيت).

راځئ چې د هغو خبرو ځينو مهمو برخو ته پام وکړو چې خدای ايوب ته کړې وې.

خدای وويل:

«ولې ته خبرې ګډې وډې کوې؟

ولې له پوهېدو پرته خبرې کوې؟

ځان ټينګ کړه، ايوبه!

ودرېږه!

نېغ ودرېږه!»

(د ايوب اته دېرشم باب ۲ او ۳ آيتونه)

له دې وروسته خدای له ايوب څخه د مادي پيدايښت د حيرانوونکو کارونو په اړه پوښتنې وکړې:

«کله چې ما د ځمکې بنسټ کېښود، ته چېرته وې؟

ايا ته د هغې بهيرونه يا د هغې مخلوقات درک کولی شې، يا پرې واک چلولی شې؟»

«که ته د ټول توانمن د واکمنۍ د طريقو په اړه پوښتنه کوې، نو اوس خپل ځان په جلال او ښايست سمبال کړه، ځان د تر ټولو لوړ حاکم په څېر وړاندې کړه، او که دومره هوښيار يې، نو د نړۍ واکمني پخپله پر غاړه واخله»۔

(د ايوب څلوېښتم باب ۱۰ آيت)

«زه به په خوښۍ سره يوې خوا ته لاړ شم او هر څه به تا ته وسپارم؛ ته به خامخا زما له مرستې پرته خپل ځان وژغورې!»

(د ايوب څلوېښتم باب ۱۴ آيت)

خدای ایوب د دې لپاره ملامت کړ چې هغه د خدای د کار کولو پر طریقو پوښتنه کوله. خو هغه «خبرو» ته چې خدای ورسره پرې خبرې کولې، د ایوب د حالت ځانګړي جزئیات نه وو.

بلکې خدای له ایوب سره د خپل پیدایښت د حیرانوونکي عظمت په اړه خبرې وکړې، چې د هغه قدرت او حکمت څرګندوي.

ولې؟

ځکه چې ایوب، زموږ په څېر، په ګناه لعنت شوې ځمکه کې د ژوند له بې‌ثباتۍ او بې‌عدالتۍ سره مخامخ و. که څه هم ایوب د خدای په اطاعت او د هغه په وېره کې ژوند کاوه، خو بیا هم خپله شتمني یې د برېښنا د پرېوتلو او غلو له امله له لاسه ورکړه، خپل اولادونه یې په یوه وېرونکي توپان کې له لاسه ورکړل، او خپل روغتیا یې د یوې سختې ناروغۍ له امله له لاسه ورکړه.

ایوب د خپلو شخصي حالاتو په اړه د پوښتنو او شکایت کولو سربېره، د خپل شاوخوا د بې‌ګناه خلکو کړاوونه هم لیدل.

هغه وویل:

«ولې نېک خلک بې‌ګټې د هغه انتظار کوي؟

د جرم څپه هرې خوا ته خپره شوې ده...

د بېوزلو او یتیمانو خره ترې اخیستل کېږي...

بېوزله خلک له لارې څخه ټېل وهل کېږي...

بدکاران یتیم ماشومان د هغوی د مور له سینې څخه شلوي...

په ښار کې د مړو خلکو هډوکي له درد څخه ژاړي؛

ټپیان د مرستې لپاره چیغې وهي؛

خو خدای د هغوی فریاد نه اوري».

(د ایوب څلرویشتم باب له ۱ څخه تر ۱۳ آیتونو پورې)

ایوب ته داسې ښکاره کېدل پیل شوي وو چې خدای نه یوازې د هغه ژوند، بلکې ټول ژوند په سمه توګه نه اداره کوي. کله چې خدای ایوب ملامت کړ او د هغه د کړاوونو یادونه یې ونه

کړه، بلکې د پیدایښت له لارې د خپل څرګند شوي قدرت او حکمت ټینګار یې وکړ، نو دا هغه وخت د پوهېدو وړ ګرځي کله چې موږ د ایوب کیسه د سپېڅلي کتاب د ټولې موضوع په چوکاټ کې وګورو.

خدای انسان د خپلو زامنو په توګه پیدا کړ، او ځمکه یې د خپلې کورنۍ لپاره د یوه کور په توګه جوړه کړه. د ګناه له امله د هغه اصلي طرحه له خپلې لارې واوښته.

خو خدای پر خپله طرحه کار کوي، یعنې د خپلې کورنۍ او د هغوی د کور د بندګۍ څخه د ژغورلو پر طرحه کار کوي.

کېدای شي داسې ښکاره شي چې خدای حالات په سمه توګه نه اداره کوي، ځکه چې د کړاو ځانګړې پېښې سمدستي نه حل کېږي. خو په دې وخت کې د خدای اصلي موخه دا نه ده چې هر کړاو سمدستي ودروي او ژوند اسانه کړي.

د هغه تر ټولو ستره موخه دا ده چې نارینه او ښځې د خپل نجات ورکوونکي معرفت ته ورسوي.

د خدای خبرو ایوب ته دا ننګونه ورکړه:

«ته څوک یې چې دا پوښتنه کوې چې د انسانانو او ځمکې لپاره زما د نجات طرحه څنګه پوره کېږي؟

زه ټول توانمن خدای یم. زه به تا هم وژغورم، او خپله ټوله کورنۍ به هم وژغورم».

د ایوب کتاب پخپله دا خبرې په همدې الفاظو کې نه بیانوي، خو د سپېڅلي کتاب په نورو کتابونو کې داسې آیتونه شته چې دا خبرې روښانه کوي.

کله چې تاسو د ایوب کتاب په هغې سترې رڼا کې درک کړئ، یعنې د ټول سپېڅلي کتاب او په عیسی کې د څرګند شوي خدای په رڼا کې، نو دا کتاب په بشپړه توګه له هغې خبرې سره سمون لري چې عیسی موږ ته د خدای په اړه راښیي، او همدارنګه له هغې موخې سره سمون لري چې د ایوب کتاب په اصل کې د هغې لپاره لیکل شوی و، یعنې د اسرائیلو د مرستې لپاره.

اسرائیلو هم د مصر څخه له وتلو وروسته، ژمنه شوې ځمکې ته د سفر په ترڅ کې باید له هماغو ډول ستونزو سره مخ شوي وای چې ایوب ورسره مخ شوی و.

اسرائیل هم د خدای په اړه پوښتنې کولې، شکایتونه به یې کول او د هغه د پاملرنې په اړه به یې شک کاوه (د خروج شپاړسم باب ۲ او ۷ آیتونه، د شمېر کتاب څوارلسم باب له ۱ څخه تر ۳ آیتونو پورې).

د خدای له خوا اسرائیلو ته د ورکړل شوې لومړنۍ لیکلې څرګندونې پیغام دا و:

«کېدای شي داسې ښکاره شي چې ما حالات په سمه توګه نه دي اداره کړي، خو زه پوهېږم چې څه کوم.

زه به هر څه سم کړم!»

ایوب خپله ناپوهي او خپل اټکلونه ومنل او توبه یې وکړه.

خو دې خبرې ته پام وکړئ، په ایوب کې بدلون د هغه د کړاوونو له امله رامنځته نه شو.

د هغه د ژوند ناسمې نظریې او ستونزې هغه وخت څرګندې او بدلې شوې کله چې خدای ورسره خبرې وکړې.

دا ځکه چې خدای انسانان د خپل کلام له لارې اصلاح کوي او پاکوي، نه د دردناکو شرایطو له لارې.

(په دې ټکي به موږ وروسته په لا ډېر تفصیل سره خبرې وکړو.)

طبیعي شیان، لکه سخت شرایط، روحاني پایلې نه رامنځته کوي.

غمیزې خلک نه پاکوي، لکه څنګه چې یوازې په کلیسا کې ناستېدل خلک نوي مخلوقات نه ګرځوي. د ایوب د ازمېښت په پای کې، خدای خپل ځان ایوب ته هماغسې څرګند کړ لکه څنګه چې هغه په رښتیا دی. په دې کولو سره، خدای ایوب ته داسې د زړه سکون ورکړ چې د هغه د ژوند تر وروستیو ۱۴۰ کلونو پورې یې هغه ټینګ وساته.

«ته پوښتنه کوې چې هغه څوک دی چې ستا طرحه یې په ناپوهۍ کې رد کړه.

هغه زه وم.

ما د هغو خبرو په اړه خبرې کولې چې نه پرې پوهېدم او نه مې درک کولې، هغه خبرې چې زما لپاره ډېرې حیرانوونکې وې... ما ستا په اړه یوازې اورېدلي وو، خو اوس زما سترګو تا لیدلی دی... او په پای کې هغه ډېر زوړ شو او مړ شو، داسې چې اوږد او ښه ژوند یې کړی و».

(د ایوب دوه څلوېښتم باب ۳ او ۵ او ۱۷ آیتونه)

دا خبره له دې پوهېدو سره سره چې د ایوب د ژوند د غمجنو حالاتو تر شا خدای نه و، خلک بیا هم دا پوښتنه کولی شي:

«که دا ټولې بدې خبرې له ایوب سره، چې بېګناه او نېغ انسان بلل شوی و، پېښېدای شي،

نو ایا له ما سره به هم وېرونکي او وحشتناک حالات پېښ شي؟»

هېڅا ته دا تضمین نه دی ورکړل شوی چې داسې ژوند به ولري چې په بشپړه توګه له ستونزو څخه پاک وي.

په حقیقت کې، عیسی وویل: «په نړۍ کې به تاسو کړاو ولرئ؛ خو زړور اوسئ، ما نړۍ فتح کړې ده.»

(د یوحنا شپاړسم باب ۳۳ آیت)

زموږ د غمونو او ستونزو سره سره، سپېڅلی کتاب دا ژمنه کوي چې د مسیح په وسیله موږ کولی شو د هر هغه څه په منځ کې هم بریالي ودرېږو، چې شیطان او ژوند یې زموږ پر لاره راولي.

خدای به تر هغه وخته زموږ پالنه او ساتنه کوي، څو چې موږ په بشپړه توګه له هغه ځایه راوباسي.

ځیني وختونه خلک هڅه کوي پوه شي چې ایوب «څه غلط کړي وو» یا دا چې هغه «شیطان ته څنګه اجازه ورکړه چې هغه ته ورسېږي».

خو د ایوب کتاب اصلاً د دې پوښتنو د حل کولو لپاره نه دی لیکل شوی.

د هغو خبرو په لټون کې چې د ایوب کتاب یې نه وایي، له هغو حقیقتونو څخه ځان مه محروموئ چې هغه په حقیقت کې یې وایي.

پایله.

په پای کې،

د ایوب د کتاب په اړه موږ لا ډېر څه ویلی شو، خو دې وروستنیو فکرونو ته پام وکړئ.

د ایوب کتاب د هغو خلکو لپاره، چې په اصل کې د هغوی لپاره لیکل شوی و، له حیرانتیا څخه ډک او له امید څخه ډک کتاب و. که موږ دا کتاب په دې چوکاټ کې ولولو چې د اسرائیل لپاره یې څه معنا لرله، او بیا یې د نوي عهد نامې د ستري رڼا په وسیله وڅېړو، نو د ایوب کتاب به زموږ لپاره هم له امید څخه ډک او د حیرانتیا وړ کتاب شي.

په دې ځمکه کې، چې د ګناه له امله لعنت شوې ده، موږ به هم د ایوب په څېر داسې خبرې ووینو او تجربه به یې کړو چې په بشپړه توګه به پرې پوه نه شو. داسې حالات به راشي چې زموږ په زړونو او ذهنونو کې به د «ولې» پوښتنې راپورته شي. خو هغه خبرې چې خدای ایوب ته وکړې، موږ ته دا ډاډ راکوي:

«وګوره، زه څومره لوی یم.

زما حکمت ته وګوره.

دا ټول ماته ناڅاپه نه دي پېښ شوي.

زه به دا هر څه سم کړم.

زما د نجات پلان به خامخا بشپړ شي.

شیطان زما هغه پلان ناکامولی نه شي، چې د هغه په وسیله زه غواړم تاسو خپل زامن وګرځوم

او له تاسو سره په یوې بشپړې ځمکې کې اوسېږم—

په داسې ځمکه کې چې له هر ډول فساد او مرګ څخه

په بشپړه توګه ژغورل شوې وي.»

د ایوب کیسه د دې خبرې یو «کوچنی انځور» دی چې خدای څنګه د ایوب لپاره هر څه سم کړل، او دا یوه ژمنه هم ده چې هغه به په پای کې د خپلې ټولې کورنۍ لپاره هم هر څه سم کړي.

د ایوب کتاب لوستل، پرته له دې چې زموږ له مخکې جوړو شویو انګېرنو څخه اغېزمن شي، اسانه نه دي.

خو که موږ وکولی شو چې دا ډول انګېرنې يوې خوا ته کېږدو، او دا کتاب د ټول سپېڅلي کتاب په رڼا کې ولولو، نو موږ کولی شو د ايوب کيسه په سمه توګه درک کړو.

او بيا، يو ځل بيا، موږ دا خبره په روښانه توګه وينو چې

خدای ښه دی---

او د ښه معنا په حقيقت کې هماغه ښه ده.

7

هو، خو د مسیحي کړاوونو په اړه څه؟

تر دې ځایه په رسېدو سره، کېدای شي تاسو داسې فکر کوئ: «ښه، زه پوهېږم چې خدای د ایوب ازمېښتونه نه وو راليږلي. خو د کړاو په اړه څه؟ ايا د څښتن لپاره کړاو ګالل د مسیحي ژوند یوه برخه نه ده؟

ایا موږ د هغه د نوم لپاره د کړاو زغملو ته نه یو رابلل شوي؟»

هو، کړاو د مسیحي ژوند یوه برخه ده،

خو په هغه ډول نه، لکه څنګه چې کېدای شي تاسو فکر کوئ.

حقیقت دا دی چې په دې ژوند کې هر څوک کړاو ګالي، که هغه مسیحي وي او که نه وي.

کړاو په ځمکه کې ځکه شتون لري چې آدم او حوا ګناه وکړه.

د هغوی ګناه پر انسانیت او په ټوله ځمکه ویجاړونکی اغېز وکړ.

د همدې په پایله کې، داسې هېڅ ژوند نشته چې له کړاو څخه خالي وي.

په دې ځمکه کې، چې د ګناه له امله لعنت شوې ده، کړاو د ژوند یوه برخه ده.

نوی عهد د څښتن لپاره کړاو ګالل داسې تعریفوي—

چې موږ په مسیح باندې د خپل ایمان له امله وځورول شو، او کله چې موږ د هغه لپاره ژوند کوو، هر هغه شخصي قرباني یا تکلیف چې د هغه لپاره یې زغمو، هماغه کړاو دی.

سپېڅلی کتاب د مسیحیانو په اړه د کړاو دوه ډولونه بیانوي:

یو، هغه څه چې عیسی زموږ لپاره وزغمل؛

او دوهم، هغه څه چې موږ د هغه لپاره زغمو.

کله چې نوی عهد د ښتن لپاره د کړاو ګاللو په اړه خبرې کوي، هېڅکله ناروغي زغمل، یا د خراب واده ژوند تېرول، یا د موټر په پېښه کې ښکېلېدل، یا په سوداګرۍ کې ناکامي د کړاو په توګه نه بیانوي.

موږ باید تل پرېږدو چې سپېڅلی کتاب خپله معنا د سپېڅلي کتاب له مخې تعریف کړي.

که سپېڅلی کتاب د ښتن لپاره کړاو ګالل د ناروغۍ زغمل یا د ستونزمنو اړیکو تحملول نه بولي، نو موږ هېڅ حق نه لرو چې د «کړاو» پر کلمې دا ډول تعریفونه وتپوو.

عیسی زموږ لپاره کړاو ومانه.

عیسی مسیح پر صلیب زموږ لپاره ځینې ځانګړي شیان وزغمل، څو موږ اړ نه شو چې هغه شیان وزغمو.

په اشعیا درېینځوسم باب له ۴ څخه تر ۶ آیتونو پورې داسې لیکل شوي دي: «یقیناً هغه زموږ کمزورۍ پر ځان واخیستې او زموږ د غمونو بار یې پر ځان پورته کړ؛ خو موږ هغه داسې وګاڼه لکه چې خدای وهلی، سخت ټپي کړی او کړاو یې ورکړی وي.

خو هغه زموږ د سرغړونو له امله ټپي شو، هغه زموږ د ګناهونو له امله وځپل شو؛ هغه سزا چې زموږ د سولې لپاره وه، پر هغه راغله، او د هغه د وهلو په وسیله موږ روغ شو. موږ ټول د پسونو په څېر ورک شوي وو؛ زموږ هر یو خپله خپله لاره غوره کړې وه؛

او ښتن زموږ د ټولو ګناهونه پر هغه بار کړل.»

دا آیت موږ ته په روښانه توګه وایي چې خدای پر صلیب زموږ ګناهونه پر عیسی واچول.

په عبراني ژبه کې د «ګناه» کلمه «عَوون» ده، او دا یوازې د ګناه معنا نه لري، بلکې هغه سزا او بدې پایلې هم پکې شاملې دي چې د ګناه له امله رامنځته کیږي.

پر صلیب خدای نه یوازې زموږ ګناهونه، بلکې زموږ د ګناهونو پایلې هم پر عیسی واچولې.

په ګلاتیانو درېیم باب ۱۳ آیت کې لیکل شوي دي: «مسیح موږ د شریعت له لعنت څخه په بیه واخیستو او آزاد یې کړو، او زموږ لپاره پخپله لعنت شو؛ ځکه لیکل شوي دي: 'هر هغه څوک چې پر صلیب ځړول کیږي، لعنتی دی.'»

د شریعت لعنت ټولې هغه پایلې رانغاړي

چې په تثنیه اته ویشتم باب کې بیان شوې دي—سپکاوی، شنډوالی، بې‌ثمری، رواني او جسمي ناروغی، د کورنۍ له منځه تلل، جسمي او روحاني بېوزلي، مخالفت، ناکامي او ماتې، او ډېر نور شیان. د دې ټولو لعنتونو بار پر صلیب پر عیسی راغی، څو موږ له هغوی څخه آزاد شو.

پر صلیب یوه حیرانوونکې بدله ترسره شوه. هغه ټوله بدي چې زموږ د ګناهونو او نافرمانۍ له امله باید زموږ برخه شوې وای، پر عیسی راغله، څو هغه ټول برکتونه چې د هغه د اطاعت له امله د هغه وړ وو، زموږ برخه شي.

«هغه ځکه ووهل شو چې موږ سوله ومومو.

هغه په دُرو ووهل شو، او موږ روغ شو!»

(د اشعیا درې پنځوسم باب ۵ آیت)

ډېر زیات مسیحیان ناروغي، مرض، کړاو، د کورنۍ له منځه تلل او ماتې زغمي او فکر کوي چې په دې بهیر کې هغوی د څښتن لپاره کړاو ګالي. خو سپېڅلی کتاب موږ ته دا راښیي

چې عیسی دا ټول لعنتونه پر صلیب وزغمل، څو موږ اړ نه شو چې هغه پورته کړو.

موږ د هغه لپاره کړاو ګالو.

د څښتن لپاره په کړاو ګاللو کې هغه ځورونه او هغه شخصي قرباني شامله ده چې موږ یې هغه وخت تجربه کوو، کله چې انجیل تبلیغوو او د عیسی مسیح لپاره ژوند کوو. ځورونه د مسیحي ژوند یوه برخه ده.

عیسی وویل: «هغه خبره چې ما تاسو ته کړې وه، په یاد یې وساتئ—خادم له خپل بادار څخه لوی نه دی. که هغوی زه وځورولم، نو تاسو به هم وځوروي»

(د یوحنا پنځلسم باب ۲۰ آیت).

رسول پولوس ولیکل: «او ټول هغه کسان چې غواړي په مسیح عیسی کې په دینداری سره ژوند وکړي، هغوی به وځورول شي»

(د دوهم تیموتاوس درېیم باب ۱۲ آیت).

پولوس په فیلیپیانو لومړي باب ۲۹ آیت کې دا خبرې هم ولیکلې:

«ځکه چې تاسو ته د مسیح په خاطر دا فضل درکړل شوی دی، چې نه یوازې پر هغه ایمان راوړئ،

بلکې د هغه لپاره هم کړاو وګالئ.»

ما ډېر ځله اورېدلي چې دا آیت د دې ثبوت په توګه نقل شوی چې مسیحیان باید خامخا ناروغي، کړاو او غمجنې پېښې وزغمي. خو د راتلونکي آیت پر بنسټ دا خبره روښانه کېږي چې پولوس دلته د ناروغی یا غمجنو پېښو په اړه خبرې نه کولې، بلکې د ځورونې په اړه یې خبرې کولې.

هغه وروسته وایي: «او تاسو هماغه مبارزه کوئ، کومه چې تاسو په ما کې لیدلې وه

او اوس زما په اړه اورئ چې لا هم یې کوم.»

پولوس په فیلیپیانو لومړي باب ۳۰ آیت کې روښانه کوي چې د فیلیپي ایمانداران هماغه جګړه کوي چې هغوی هغه په جګړه کې لیدلی و او اوس یې په اړه اوري چې هغه لا هم په هغې کې مبارزه کوي.

کله چې پولوس دا خبرې ولیکلې، هغه په روم کې په زندان کې و، ځکه چې هغه د عیسی مسیح د قیامت زېری یې تبلیغاوه. په هغه وخت کې هغه نه پوهېده چې خوشې به شي او که به ووژل شي.

پام وکړئ، پولوس یوازې د هغې مبارزې په اړه خبرې نه کوي چې فیلیپیانو یې په اړه اورېدلي وو، بلکې د هغې مبارزې په اړه هم خبرې کوي چې هغوی پخپله په هغه کې لیدلې وه.

هغوی څه لیدلي وو؟

څو کاله مخکې پولوس د فیلیپي ښار ته راغلی و او د یوې وینځې څخه یې د ناپاک روح د ایستلو له امله زندان ته اچول شوی و (د رسولانو د اعمالو شپاړسم باب له ۱۲ څخه تر ۳۴ آیتونو پورې).

فیلیپیانو لیدلي وو چې پولوس د انجیل د تبلیغ له امله زندان ته تللی و، او اوس یې اورېدل چې هغه د هماغه تبلیغ له امله د روم په زندان کې دی.

همدا هغه معنا ده چې پولوس يې «د څښتن لپاره کړاو ګالل» بولي.

پولوس په روميانو اتم باب ۱۷ آيت کې له مسيح سره د کړاو ګاللو په اړه خبرې کوي:

«او که موږ د هغه اولاد يو، نو وارثان هم يو—د خدای وارثان او له مسيح سره ګډ وارثان؛ که موږ له هغه سره کړاو ګالو، نو له هغه سره به جلال هم ومومو.»

يوازينی هغه کړاو چې موږ يې له عيسی سره شريکولی شو، هغه ځورونه ده.

کله چې عيسی د دمشق پر لاره شاؤل ته ښکاره شو، چې وروسته پولوس وبلل شو، شاؤل د مسيحيانو د نيولو لپاره روان و. عيسی شاؤل ته وويل

چې د مسيحيانو ځورول د هغه د ځورولو په معنا دي.

«او کله چې هغه په لاره و او دمشق ته نږدې شو، ناڅاپه له آسمانه يوه رڼا د هغه شاوخوا وځلېده، او هغه پر ځمکه راولوېد. بيا يې يو غږ واورېد چې ورته يې ويل:

'شاؤله، شاؤله، ته ولې ما ځوروې؟'

هغه وپوښتل: 'اې څښتنه، ته څوک يې؟'

ځواب ورکړل شو: 'زه عيسی يم، هغه څوک چې ته يې ځوروې'»

(د رسولانو د اعمالو نهم باب ۴ او ۵ آيتونه).

مسيحيان د مسيح بدن دي، او موږ له سر، يعنې څښتن عيسی مسيح، سره تړلي يو.

کله چې بدن ځورول کيږي، نو سر هم ځورول کيږي.

د رسولانو د اعمالو په کتاب کې موږ وينو چې د عيسی لومړنيو پيروانو دوه ډوله کړاوونه تجربه کړل. هغوی د انجيل د تبليغ له امله وهل وخوړل، زندان ته واچول شول،

ملامتی او سپکاوی يې وزغمه، او حتی له مرګ سره هم مخ شول.

له دې سره سره، هغوی جسمي تکليفونه هم وزغمل—د سفرونو د ستونزو له امله،

د هغو خنډونو له امله چې د دوی مخې ته راغلل، او د هغو شيانو له امله چې هغوی پرېښودل، کله چې هغوی د عيسی د مرګ، بښخېدو او قيامت پيغام ټولې نړۍ ته رسول پيل کړل.

موږ دا خبره د رسولانو د اعمالو په پنځم باب کې وينو، کله چې د بيت‌المقدس يهودي مشرانو رسولان ونيول، ځکه چې هغوی د عيسی په نوم معجزې کولې. په هغه شپه يوه پرښته رسولان آزاد کړل او هغوی ته يې وويل چې معبد ته لاړ شي او د عيسی پيغام خلکو ته ورسوي.

کله چې مذهبي چارواکو واورېدل چې رسولان په معبد کې تبليغ کوي،

نو هغوی بيا ونيول او د لويې شورا مخې ته يې راوستل.

«او کله چې هغوی رسولان راوغوښتل او و يې وهل، نو هغوی ته يې امر وکړ چې د عيسی په نوم خبرې ونه کړي، او بيا يې خوشې کړل. هغوی د لويې شورا له مخې څخه په خوښۍ سره روان شول او ويل يې چې هغوی د هغه د نوم لپاره د سپکاوي زغملو وړ وبلل شول»

(د رسولانو د اعمالو پنځم باب ۴۰ او ۴۱ آيتونه).

په دې پېښه کې په روښانه توګه تعريف شوی چې د ښښتن لپاره کړاو ګالل څه معنا لري—د انجيل د تبليغ له امله د ځورونې زغمل.

د رسولانو د اعمالو په کتاب کې داسې هېڅ بېلګه نه موندل کېږي چې لومړنيو مسيحيانو ناروغي، جسمي کمزوري، د اړيکو ستونزې، يا دې ته ورته نور ستونزمن حالات «د ښښتن لپاره کړاو ګالل» بللي وي.

کله چې رسولانو د رسولانو د اعمالو په کتاب او په ليکونو کې د ښښتن لپاره د کړاو ګاللو په اړه خبرې يا ليکنې کړې، نو د هغوی اشاره تل له ځورونې او هغو ستونزو سره تړلې وه چې د انجيل د تبليغ له امله رامنځته کېدې—هماغه ډول کړاوونه چې هغوی پخپله تجربه کړي وو.

يو غوره شوی لوښی.

ځيني وختونه خلک وايي چې رسول پولوس يو غوره شوی لوښی و، چې ښتن په ځانګړي ډول د کړاو ګاللو لپاره غوره کړی و، او دا چې مسيحيان هم کېدای شي د همدې ډول کړاو لپاره غوره شي.

خو سپېڅلی کتاب د دې باور ملاتړ نه کوي. سپېڅلی کتاب وايي چې پولوس يو غوره شوی لوښی و، چې د انجيل د تبليغ لپاره رابلل شوی و.

«خو ښتن هغه ته وويل: لاړ شه، ځکه چې هغه زما يو غوره شوی لوښی دی، څو زما نوم د غير يهوديانو، پاچاهانو او د اسرائيلو د اولادونو په وړاندې څرګند کړي؛ ځکه زه به هغه ته وښيم چې زما د نوم لپاره به هغه څومره لوی کړاوونه وزغمي»

(د رسولانو د اعمالو نهم باب ۱۵ او ۱۶ آيتونه).

د رسولانو د اعمالو له نهم باب څخه، چې د پولوس له توبې او د هغه د زړه له بدلېدو سره پيل کېږي، د رسولانو د اعمالو د کتاب تر پايه پورې، موږ د هغو ټولو کړاوونو تفصيلي بيان مومو چې پولوس وزغمل.

د پولوس په ژوند کې راغلي کړاوونه ځورونې او هغه ستونزې وې چې د انجيل له تبليغ او خپرولو سره تړلې وې.

پولوس اړ شو چې دا هر څه وزغمي—نه د دې لپاره چې هغه بشپړ کړل شي، يا تأديب شي، يا ټيټ او ذليل کړل شي—بلکې د دې لپاره چې خلکو ته نجات، روغتيا او خلاصون ورسوي.

پولوس پخپله ومنله چې ولې د هغه په ژوند کې دومره ډېر کړاو راغلی و.

هغه وويل: «که موږ په کړاو کې يو، نو دا ستاسو د سولې او نجات لپاره دی»

(د دوهم کورنتيانو لومړی باب ۶ آيت).

وروسته يې په آسيا کې، په ځانګړي ډول د افسس په ښار کې، پر هغه راغلې ځورونې يادې کړې (د رسولانو د اعمالو نولسم باب له ۲۱ څخه تر ۴۱ آيتونو پورې):

«ځکه ای ورونو، موږ نه غواړو چې تاسو له هغه کړاو څخه ناخبره اوسئ چې په آسيا کې پر موږ راغی، ځکه موږ تر اندازې زيات تر فشار لاندې راغلو، تر دې حده چې موږ حتی د خپل ژوند د پاتې کېدو هيله هم له لاسه ورکړې وه»

(د دوهم کورنتيانو لومړی باب ۸ آيت).

د خپل شهادت څخه لږ وخت مخکې، پولوس له زندانه خپل د ایمان زوی تیموتاوس ته یو لیک ولیکه. هغه تیموتاوس ته وویل:

«همدا زما انجیل دی، چې د هغه له امله زه تر دې ځایه کړاو ګالم چې د یو مجرم په څېر په ځنځیرونو تړل شوی یم؛

خو د خدای کلام تړل شوی نه دی. له همدې امله زه د غوره شویو کسانو لپاره هر څه زغمم، څو هغوی هم هغه نجات ترلاسه کړي چې په مسیح عیسی کې دی، او له هغه سره ابدي جلال هم»

(د دوهم تیموتاوس دوهم باب ۸ او ۱۰ آیتونه).

پولوس ځکه کړاو ګاڼه چې هغه انجیل تبلیغاوه، او هغه دې ته چمتو و چې دا ستونزې وزغمي، څو خلک د عیسی مسیح له لارې د ترلاسه کېدونکي نجات په اړه واوري.

د پولوس په ژوند کې راغلي کړاوونه په خپله کومه موخه نه وه، بلکې یوې موخې ته د رسېدو وسیله وه. پولوس داسې کړاو نه و زغملی چې یوازې خدای ته د معلومې کومې ستړې او پټې موخې لپاره وي. هغه ځکه کړاو ومانه چې غوښتل یې تر ټولو ډېرو خلکو ته د نجات زېری ورسوي.

د ځینو خلکو په ژوند کې کېدای شي داسې بلنه وي چې هغوی د پولوس په څېر د انجیل د تبلیغ لپاره له غیر معمولي حالاتو څخه تېر شي. خو هغه کړاو د خدای له خوا نه جوړېږي او نه هم د هغه له خوا طرحه کېږي.

پولوس کولسیانو ته هم ولیکل:

«اوس هم زه ستاسو لپاره په خپلو کړاوونو کې خوښي کوم، او د مسیح له هغو کړاوونو څخه چې زما له خوا لا پاتې دي، هغه د هغه د بدن، یعنې کلیسا، لپاره په خپل بدن کې بشپړوم»

(د کولسیانو لومړی باب ۲۴ آیت).

د پولوس په دې خبره کې څو مهمو ټکو ته پام وکړئ. پولوس وویل چې هغه د کولسیانو لپاره کړاو ګالي.

هغه د هغوی لپاره کوم کړاو وزغمه؟

هغه ځورونه او هغه ستونزې چې د عیسی د پیغام د تبلیغ پر مهال ورسره مخ شوې.

پولوس وویل چې هغه د مسیح هغه کړاوونه زغمي چې لا پاتې وو.

د مسیح هغه کړاوونه چې هغه زموږ د ګناهونو، زموږ ناروغیو او زموږ سزا په خپل ځان اخیستو سره پر صلیب وزغمل—یوازې د هغه لپاره وو، او هغه وخت بشپړ شول کله چې هغه له مړو څخه راژوندی شو.

د مسیح په هغو کړاوونو کې چې پولوس یا زموږ څخه هر یو پکې شریکېدلی شي، یوازې هغه ځورونه او ستونزې شاملې دي چې د انجیل د تبلیغ پر مهال رامنځته کېږي.

په یاد ولرئ، عیسی ویلي وو چې پر مسیحیانو راتلونکې ځورونه هغه پر ځان راتلونکې ځورونه ګڼي، ځکه چې موږ د هغه بدن یو.

د پولوس په بدن کې اغزی.

د پولوس د کړاوونو په اړه زموږ بحث موږ د سپېڅلي کتاب یوه له تر ټولو ډېرې بحث شوې موضوعاتو ته راولي—د پولوس په بدن کې اغزی:

«او د دې لپاره چې د دې ډېرو مکاشفو له امله زه له حده زیات مغرور نه شم، زما په بدن کې یو اغزی راکړل شو، یعنې د شیطان یو استازی، چې ما په سوکونو ووهي، څو زه له حده زیات مغرور نه شم»

(د دوهم کورنتیانو دولسم باب ۷ آیت).

ډېر خلک باور لري چې د پولوس په بدن کې دا اغزی کومه ناروغي وه چې خدای رالېږلې وه، څو پولوس ټیټ او عاجز وساتي. خو دا آیت پخپله په څرګنده توګه وايي چې د پولوس په بدن کې اغزی د شیطان استازی و. د نوي عهد په اصلي یوناني ژبه کې د «استازي» لپاره کارول شوې کلمه «اګیلوس» ده. د «اګیلوس» کلمه په سپېڅلي کتاب کې ۱۸۸ ځله راغلې ده او هر ځل یې معنا د کوم «موجود» یا «شخص» په توګه ده.

دا کلمه هېڅکله د «ناروغۍ» معنا نه لري.

د «اغزي» کلمه په زاړه عهد او نوي عهد دواړو کې هم په لفظي او هم په مجازي معنا کارول شوې ده. په ځینو ځایونو کې دا د ریښتیني اغزي لپاره کارول شوې ده، او په نورو ځایونو کې

د هغو خلکو لپاره کارول شوې ده چې د ستونزو سبب کېږي (د شمېرنو درې دېرشم باب ۵۵ آیت، د یوشع درویشتم باب ۱۳ آیت، د قاضیانو دوهم باب ۳ آیت).

پولوس په ځرګنده توګه وويل چې دا «استازی» يا «پرښته» د خدای له خوا نه، بلکې د شيطان له خوا و. له متن څخه ځرګندېږي چې دا اغزی د شيطان له خوا رالېږل شوی يو ځورونکی موجود و، چې د پولوس د ځورولو لپاره راغلی و.

پولوس موږ ته وايي چې هغه درې ځله له څښتن څخه غوښتنه وکړه چې دا اغزی له هغه څخه لرې کړي.

د څښتن ځواب دا و:

«زما فضل ستا لپاره بس دی، ځکه زما ځواک په کمزورۍ کې بشپړېږي.»

په ځواب کې پولوس وويل: «نو ځکه به زه په ډېرې خوښۍ سره په خپلو کمزوريو فخر کوم، څو د مسيح ځواک پر ما سيوری واچوي»

(د دوهم کورنتيانو دولسم باب ۹ آيت).

پولوس د دې استازي مخالفت ته «کمزوري» وويل.

اوس پوښتنه دا ده—کمزوري په حقيقت کې څه شی ده؟

ځيني خلک وايي چې دا د سترګو کومه ناروغي وه چې خدای يې د روغولو اجازه ورنه کړه. خو موږ بايد د سپېڅلي کتاب د لوستلو يو بنسټيز اصل هېر نه کړو—موږ بايد پرېږدو چې سپېڅلی کتاب پخپله د سپېڅلي کتاب تفسير وکړي.

د «په بدن کې اغزي» له آيت څخه يوازې څو آيتونه مخکې، پولوس پخپله په تفصيل سره د هغو کمزوريو لړليک وړاندې کوي چې هغه يې زغملي وې:

«ايا هغوی د مسيح خادمان دي؟

(زه د يو ناپوه انسان په څېر خبرې کوم) زه له هغوی څخه ډېر يم—په ډېرو زحمتونو کې، په بې‌شمېره وهلو کې، په ډېرو زنداني کېدو کې، او بيا بيا د مرګ له خطر سره مخ کېدو کې. ما له يهوديانو څخه پنځه ځله هر ځل نهه دېرش درې وهلي دي.

درې ځله په لښتو ووهل شوم، يو ځل په کاڼو ووېشتل شوم، درې ځله مې بېړۍ ماتې شوې، يوه شپه او يوه ورځ مې په سمندر کې تېره کړه.

په بيا بيا سفرونو کې، د سيندونو په خطرونو کې، د غلو په خطرونو کې، د خپل قوم د خلکو له خوا په خطرونو کې، د غير يهوديانو له خوا په خطرونو کې، په ښارونو کې په خطرونو کې، په دښتو کې په خطرونو کې، په سمندر کې په خطرونو کې، د دروغجنو ورونو په منځ

کې په خطرونو کې؛ په زحمت او کړاو کې، په بیا بیا ویښ پاتې کېدو کې، په لوږه او تنده کې، په بیا بیا روژو نیولو کې، په یخنۍ او لوڅوالي کې.

له دې ټولو شیانو پرته، هره ورځ د ټولو کلیساګانو اندېښنه پر ما وي.

څوک کمزوری دی او زه کمزوری نه یم؟

څوک د لوېدو سبب کېږي او زه سوځېږم نه؟

که زه باید فخر وکړم، نو په خپلو کمزوریو به فخر وکړم»

(د دوهم کورنتیانو یوولسم باب له ۲۳ څخه تر ۳۰ آیتونو پورې).

پام وکړئ—

پولوس د خپلو کمزوریو په لړلیک کې هېڅ ځای د ناروغۍ یا مرض یادونه نه ده کړې.

هغه خلک چې باور لري د پولوس اغزی د سترګو ناروغي وه، ډېر ځله د ګلاتیانو څلورم باب ۱۵ آیت ته اشاره کوي:

«نو هغه برکت چې تاسو یې په اړه خبرې کولې، اوس چېرته لاړ؟

زه ستاسو په اړه شاهدي ورکوم چې که ممکنه وای، نو تاسو به خپلې سترګې ایستلې وای او ماته به مو راکړې وای.»

هغوی وایي چې پولوس دا ځکه ویلي و چې د ګلاتیا خلک د هغه د سختې سترګو ناروغۍ څخه د هغه د ژغورلو لپاره تر دې حده تیار وو چې خپلې سترګې هم ورکړي. ګلاتیا د آسیا کوچنۍ یوه سیمه وه. د ګلاتیا په لوستره ښار کې پولوس د انجیل د تبلیغ له امله

په کانو وویشتل شو او داسې پرېښودل شو چې مړ شوی دی.

د دې سختې کانو ویشتنې سره سره، پولوس راپورته شو، له خپل همکار برناباس سره روان شو، او بله ورځ یې نږدې پنځلس میله پلې مزل وکړ او د دربې ښار ته ورسېد.

له دې وروسته هغه بېرته لوستره او دوو نورو ښارونو ته لاړ او هلته یې بیا د انجیل تبلیغ پیل کړ

(د رسولانو د اعمالو څوارلسم باب له ۱۹ څخه تر ۲۱ آیتونو پورې).

کله چې پولوس په دغو ښارونو کې تبلیغ کاوه، هغه یوازې لږه شېبه مخکې له یوې سختې کانو ویشتنې څخه تېر شوی و. که څه هم هغه بېرته راپورته شوی و، خو لا هم د هغه پر بدن د شنو داغونو، ټپونو او پرې کېدو ښکاره نښې موجودې وې.

پولوس پخپله وویل:

«له دې وروسته دې هېڅوک ما ته تکلیف نه راکوي، ځکه چې زه په خپل بدن کې د څښتن عیسی نښې ګرځوم—هغه ټپونه، هغه نښې او د ځورونې هغه ظاهري ثبوتونه چې ښیي زه د هغه یم»

(د ګلاتیانو شپږم باب ۱۷ آیت).

د پولوس هغه د سترګو ستونزه د کومې ناروغۍ له امله نه وه، بلکې په دې وروستیو کې د هغې سختې کانو ویشتنې پایله وه.

تر دې ځایه به کېدای شي تاسو فکر کوئ: «ښه، که اغزی هر څه و، خو خدای خو به خامخا هغه پولوس ته ورکړی وي، څو هغه عاجز وساتي.»

په دې فکر کې څو ستونزې شته.

لومړی خبره—سپېڅلی کتاب په څرګنده توګه وایي چې هغه اغزی د خدای له خوا نه، بلکې د شیطان له خوا راغلی و.

دوهمه خبره—د دوهم کورنتیانو دولسم باب ۷ آیت وایي چې هغه اغزی د دې لپاره و چې پولوس د لوړ مقام او فوق‌العاده کېدو له امله له زیاتېدو څخه وساتي، نه د دې لپاره چې هغه له فخر کولو څخه منع کړي.

اوس راځئ چې دا خبره لږ نوره هم په ژوره توګه درک کړو. پولوس له خدای څخه حیرانوونکي او ستر مکاشفې ترلاسه کړې وې (د دوهم کورنتیانو دولسم باب له ۱ څخه تر ۴ آیتونو پورې).

شیطان نه غوښتل چې د پولوس له خوا ترلاسه شوې دا مکاشفې د خلکو له خوا ومنل شي.

نو هغه یو بد روح، یعنې یوه لوېدلې پرښته، یوه پیریان، د دې لپاره ولېږله چې پولوس وځوروي.

دا په بشپړه توګه له هغه بیان سره سمون لري چې موږ یې د رسولانو د اعمالو په کتاب کې وینو.

پولوس به کوم ښار ته لاړ، انجیل به یې تبلیغاوه، بیا به کوم کس یا کوم ځواک خلک راپارول، او په پایله کې به پر پولوس برید وشو، زندان ته به واچول شو، یا به له ښار څخه وایستل شو (د رسولانو د اعمالو دیارلسم باب ۴۵ آیت، څوارلسم باب له ۲ څخه تر ۶ آیتونو پورې، نولسم باب له ۲۱ څخه تر ۴۱ آیتونو پورې).

شیطان تل د ژوند د ستونزو له لارې راځي، څو د خدای کلام غلا کړي.

(موږ په دریېیم فصل کې د شیطان د کار کولو د طریقې په اړه خبرې کړې دي.)

پولوس وویل چې هغه اغزی د شیطان له خوا راغلی و «څو زه له حده زیات لوړ نه شم».

په یوناني ژبه کې د «لوړ» کلمه له دوو کلمو څخه جوړه شوې ده—«هوپر» چې معنا یې «پورته» ده، او «ایرو» چې معنا یې «پورته کول» ده.

د خدای له کلام څخه ترلاسه شوې پوهه کولی شي هر څوک—حتی پولوس هم—د ژوند له ستونزو او ننګونو څخه پورته کړي. شیطان هڅه وکړه چې پولوس د پورته کېدو او بریالي کېدو څخه منع کړي، او د بدن د اغزي له لارې یې غوښتل د خدای کلام ترې غلا کړي.

خو د شیطان دا هڅه ناکامه شوه. پولوس د ډېرو هغو ستونزو په اړه چې ورسره مخ شوی و،

«لنډمهاله او سپک کړاو» وباله. هغوی ونه شوای کولی چې هغه مات کړي. هغه وویل چې خپله سترګې یې پر لیدل کېدونکو شیانو نه، بلکې پر هغو شیانو ټینګې ساتلې وې چې نه لیدل کېږي

(د دوهم کورنتیانو څلورم باب ۱۷ او ۱۸ آیتونه).

د خدای پر کلام د تمرکز کولو له لارې—هغه کلام چې د خدای نه لیدل کېدونکی ځواک او د هغه نظام څرګندوي—پولوس د خپل ژوند له ډېرو ازمېښتونو څخه پورته شو.

د پولوس خپله شاهدي دا وه:

«زما لپاره د خدای فضل بس دی.

د هغه ځواک زما په کمزورۍ کې بشپړېږي»

(د دوهم کورنتیانو دولسم باب ۹ آیت).

ډېرو خلکو له ما څخه پوښتنه کړې ده:

«که د پولوس اغزی د شیطان استازی و، نو کله چې پولوس د هغه د لرې کولو لپاره دعا وکړه،

خدای ولې هغه لرې نه کړ؟»

کله چې پولوس له خدای څخه د اغزي د لرې کولو غوښتنه وکړه، هغه له خدای څخه د داسې شي غوښتنه کوله چې خدای هېڅکله د هغه ژمنه نه وه کړې. خدای په دې وخت کې د شیطان د لرې کولو هېڅ ژمنه نه ده کړې. سپېڅلی کتاب وايي چې شیطان د دې نړۍ خدای دی او تر هغه وخته چې عیسی بیا راشي، هغه به خپل فعالیتونه ترسره کوي. تر هغه وخته پورې، خدای موږ ته وایي چې زموږ دفاع څه ده ـــد شیطان په وړاندې درېدل.

«نو د خدای تابع شئ؛ د شیطان په وړاندې ودرېږئ، نو هغه به له تاسو څخه وتښتي» (د یعقوب څلورم باب ۷ آیت).

خدای موږ ته دا هم وایي چې د هغه فضل زموږ لپاره او زموږ په استازیتوب بس دی، څو هر هغه څه چې شیطان یې زموږ پر لاره راولي، موږ ورسره مقابله وکړای شو.

ایا د کړاو له لارې بشپړ او پاکېدل؟

د مسیحي کړاو مفهوم ډېری وخت په ناسم ډول درک کېږي، ځکه ډېر خلک باور لري چې خدای موږ ته اجازه راکوي چې له ستونزو څخه تېر شو، څو موږ ته زده کړه راکړي، بشپړ مو کړي او پاک مو کړي. کله ناکله مسیحیان د بنی اسرائیلو د دښتې تجربه د بېلګې په توګه وړاندې کوي او وایي چې دا کړاو د څښتن له خوا ټاکل شوی و، څو د هغه قوم وده وکړي او بلوغ ته ورسېږي. خو کله چې موږ د هغوی تاریخ مطالعه کوو، نو وینو چې بنی اسرائیلو ژمنه شوې ځمکې ته له ننوتلو څخه انکار وکړ او د خپلې سرکشۍ او بې‌ایمانۍ له امله اړ شول چې څلوېښت کاله په دښته کې وګرځي (د شمېرنو څوارلسم باب له ۲۲ څخه تر ۳۵ آیتونو پورې). د هغوی د دښتې سفر د دې پایله نه وه چې خدای هغوی د کوم ځانګړي هدف لپاره هلته بیولي وو. په حقیقت کې، سپېڅلی کتاب د اسرائیلو د هغې تجربې ستاینه نه کوي، بلکې موږ ته خبرداری راکوي چې نه د هغوی مثال تعقیب کړو او نه د هغوی تجربه تکرار کړو (د عبرانیانو درېیم باب له ۱۷ څخه تر ۱۹ آیتونو پورې، څلورم باب ۱ او ۲ او ۱۱ آیتونه).

خدای موږ ته د خپل روح له لارې او د خپل کلام په وسیله تعلیم راکوي او بشپړوي، نه دا چې کړاوونه یا مصیبتونه راولېږي او یا موږ پرېږدي چې هغه وزغمو. روح القدس د کلیسا ښوونکی دی (د یوحنا څوارلسم باب ۲۶ آیت) او د هغه د تعلیم وسیله د خدای کلام دی (د افسیانو شپږم باب ۱۷ آیت). «ټول سپېڅلی کتاب د خدای په الهام لیکل شوی دی او د تعلیم، ملامتولو، سمولو او په نېکۍ کې د روزنې لپاره ګټور دی، څو د خدای انسان بشپړ شي او د

هرې نېکې دندې لپاره چمتو کړل شي» (د دوهم تیموتاوس درېیم باب ۱۶ او ۱۷ آیتونه).
خدای کلیسا ته د خدمت ډالۍ ورکړې دي—رسولان، پیغمبران، د انجیل تبلیغوونکي، شپانه او ښوونکي—«څو مقدسین بشپړ کړل شي» (د افسیانو څلورم باب ۱۱ او ۱۲ آیتونه). کله چې دا د خدمت ډالۍ لرونکي کسان کلام تبلیغوي او تعلیم ورکوي، نو روح القدس د هماغه کلام له لارې مقدسین بشپړوي او یا یې بلوغ ته رسوي.

خدای موږ د خپل کلام په وسیله پاکوي. «ای مېړونو، له خپلو مېرمنو سره مینه وکړئ، لکه څنګه چې مسیح هم له کلیسا سره مینه وکړه او خپل ځان یې د هغې لپاره ورکړ، څو هغه د کلام په وسیله د اوبو په غسل پاکه او مقدسه کړي، او د ځان لپاره یې داسې له جلاله ډکه کلیسا وړاندې کړي چې نه داغ ولري، نه ګونځه او نه داسې بل څه، بلکې مقدسه او بېعیبه وي» (د افسیانو پنځم باب له ۲۵ څخه تر ۲۷ آیتونو پورې). عیسی خپلو شاګردانو ته وویل: «اوس تاسو د هغه کلام له امله پاک یاست چې ما تاسو ته ویلی دی» (د یوحنا پنځلسم باب ۳ آیت). پام وکړئ چې دوهم آیت څه وایي: «هره هغه څانګه چې په ما کې وي او مېوه نه راوړي، هغه پرې کوي؛ او کومه څانګه چې مېوه راوړي، هغه پاکوي، څو لا ډېره مېوه راوړي.» ځینې مسیحیان باور لري چې خدای موږ د کړاو له لارې پاکوي او یا مو پرې کوي، څو موږ د هغه لپاره لا ډېر حاصل راوړو. خو عیسی په درېیم آیت کې په څرګنده توګه وایي چې د هغه پیروان د هغه د کلام له لارې پاکېږي. «پرې کول» او «پاکول» په یوناني ژبه کې د یوې کلمې معناوې دي. عیسی موږ د خپل کلام په وسیله پاکوي.

د عبرانیانو پنځم باب ۸ آیت هم کله ناکله د دې د ثابتولو لپاره یادېږي چې عیسی د کړاو له لارې اطاعت زده کړ او له همدې امله موږ هم باید تمه ولرو چې د کړاو له لارې به زده کړه کوو. هلته لیکل شوي دي: «که څه هم هغه زوی و، خو بیا هم د کړاو په زغملو سره یې اطاعت زده کړ.» د دې آیت معنا دا نه شي کېدای چې عیسی د پلار اطاعت نه کاوه او باید د اطاعت زده کولو لپاره یې کړاو زغملی وای. سپېڅلی کتاب وایي چې عیسی په هر څه کې د پلار بشپړ اطاعت کاوه (د یوحنا اتم باب ۲۹ آیت). نو بیا د دې آیت معنا څه ده؟ د عبرانیانو پنځم باب ۷ آیت موږ ته د دې خبرې زمینه راښیي: «هغه د خپل جسد په ورځو کې په لوړو چیغو او اوښکو سره هغه ته دعاګانې او زارۍ کولې چې هغه یې له مرګه ژغورلی شوای، او د خپلې خدایي وېرې له امله یې دعا واورېدل شوه». دا آیت د جتسیماني په باغ کې د عیسی تجربې ته اشاره کوي، هلته چې هغه په خورا سخت درد کې خپل پلار ته دعا وکړه: «ای زما پلاره، که ممکنه وي، دا پیاله دې له ما څخه تېره شي؛ خو زما د خوښې مطابق نه، بلکې ستا د خوښې مطابق دې وشي» (د متی شپږ ویشتم باب ۳۹ آیت).

سپېڅلی کتاب وایي چې عیسی په خپل انسانیت کې په هر څه کې زموږ په څېر وازمویل شو، خو بیا هم بېګناه پاتې شو. کله چې د هغه د صلیب وخت نږدې کېده او هغه په بشپړه توګه د هغو سختو کړاوونو څخه خبر و چې په وړاندې یې راتلل، نو د هغه په وړاندې دا ازمېښت و چې د خدای له ارادې څخه واوړي او صلیب ته له تلو څخه انکار وکړي. خو هغه د پلار د

ارادې تابع شو او پر هغه ازمېښت یې برې ومونډ. په همدې زمینه کې سپېڅلی کتاب وایي چې عیسی د هغو کړاوونو له لارې چې هغه یې وزغمل، اطاعت زده کړ. یعنې عیسی ــــ د یو انسان په توګه ـــ دا تجربه وکړه چې د ډېرې لوړې بیې په ورکولو، حتی د ځان په لوی کړاو کې اچولو سره، د خدای اطاعت کول څه معنا لري. د عبرانیانو پنځم باب ۸ آیت نورې ژباړې دا خبره لا روښانه کوي: «که څه هم هغه زوی و، بیا هم د هغه څه له لارې چې ویې زغمل، د اطاعت معنا یې بشپړه څرګنده کړه». د بنسټیزې انګلیسي نوې عهدنامې ژباړه وایي: «د هغه درد له لارې چې هغه ترې تېر شو، هغه پوه شو چې د خدای د اطاعت تابع کېدل څه معنا لري.»

د عیسی ژوند زموږ لپاره یوه بېلګه ده چې موږ باید کړاو ته څنګه وګورو او څنګه ورسره مخ شو. لکه څنګه چې عیسی په ډېره لوړه بیه ورکولو سره د پلار اطاعت وکړ، همداسې موږ هم باید د خپل آسماني پلار اطاعت وکړو ــــ حتی که د دې لپاره اړ شو چې خپلې غوښتنې پرېږدو. کله چې عیسی د خپلو ځورونکو په لاسونو کړاو ګاڼه، هغه په مینه ځواب ورکړ او خپل ځان یې پلار ته وسپاره. «ځکه تاسو همدې لپاره رابلل شوي یاست، ځکه مسیح هم ستاسو لپاره کړاو وزغمل او تاسو ته یې یوه بېلګه پرېښوده چې د هغه پر قدمونو روان شئ. هغه نه ګناه وکړه او نه د هغه له خولې د فریب خبره ووتله. کله چې خلکو هغه ته ښکنځل کول، هغه په بدل کې ښکنځل نه کول؛ او کله چې یې کړاو ګاڼه، ګواښ یې نه کاوه، بلکې خپل ځان یې هغه چا ته سپاره چې عادلانه قضاوت کوي» (د لومړي پطروس دوهم باب له ۲۱ څخه تر ۲۳ آیتونو پورې). کله چې موږ ځورونه زغمو، موږ هم باید د عیسی په څېر د روح القدس په مرستې تکیه وکړو او هماغسې ځواب ورکړو.

کېدای شي تاسو اورېدلي وي چې خلک وایي کله چې موږ ناروغي او درد، خراب واده، محرومیت او د ژوند نورې منفي حالاتو زغمو، نو همدا زموږ هغه «صلیبونه» دي چې باید پورته یې کړو. خو انسان اړتیا نه لري چې د ناروغۍ، درد او د ګناه له امله د زیانمنې شوې ځمکې بېلابېل اغېزونه د صلیب په توګه پورته کړي. عیسی د ناروغۍ، درد او ګناه ټول لعنتونه پر خپل صلیب پورته کړل، څو موږ اړ نه شو چې هغه پورته کړو.

سپېڅلی کتاب په یقین سره وایي چې موږ باید خپل صلیب پورته کړو: «که څوک غواړي زما پسې راشي، نو هغه دې له خپل ځان څخه انکار وکړي او هره ورځ دې خپل صلیب پورته کړي او زما پسې دې راشي» (د لوقا نهم باب ۲۳ آیت). خو هغه صلیب څه شی دی چې موږ ته ویل شوي چې پورته یې کړو؟ د عیسی لپاره د هغه صلیب ـــ د نورو شیانو تر څنګ ـــ د پلار د ارادې پر وړاندې د بشپړ تسلیمېدو ځای و. همداسې، ستاسو صلیب ستاسو د ژوند لپاره د خدای د ارادې پر وړاندې د بشپړ تسلیمېدو او اطاعت ځای دی. کله چې عیسی وویل: «هره ورځ خپل صلیب پورته کړئ»، هغه د ناروغۍ، درد او کړاو په اړه خبرې نه کولې. هغه خپلو شاګردانو ته ویل: «که تاسو غواړئ زما پسې راشئ، نو له خپلې ارادې او خپلې لارې

څخه انکار وکړئ او د خپل ژوند په هره برخه کې، هره ورځ، د پلار د ارادې پر وړاندې بشپړ تسلیمېدل غوره کړئ.»

موږ به کړاو وګالو.

نو بیا ولې رښتیني، فرمانبردار او وقف شوي مسیحیان ډېر ځله ځانونه په سختو حالاتو کې مومي؟ د دې پوښتنې لپاره ډېر ځوابونه کېدای شي، خو دې خبرو ته پام وکړئ. دا خو څرګنده ده چې په دې ځمکه کې ژوند سخت دی، ځکه چې ځمکه د ګناه له امله لعنت شوې ده. د دې معنا دا ده چې زموږ څخه هېڅوک په دې ژوند کې خپل منزل ته د رسېدو لپاره کومه اسانه لار نه مومي——نه د دې لپاره چې خدای کړاوونه رالېږي یا په قصدي ډول یې پرېږدي چې پېښ شي، بلکې د دې لپاره چې موږ په داسې نړۍ کې ژوند کوو چې د ګناه له امله په ژوره توګه اغېزمنه شوې ده. لاره کېدای شي ځکه سخته وي چې خپل منزل ته د رسېدو لپاره یوازې یوه لار موجوده وي، او په دې لار کې د ژوند ناڅاپي ستونزې هم شاملې وي. د اسرائیلو لپاره له مصر څخه تر ژمنه شوې ځمکې پورې د رسېدو یوازینۍ لار د سینا ټاپووزمې له لارې وه——یوه وچه او غرنۍ سیمه. اسرائیلو اړ وو چې د هغې سیمې له ټولو ننګونو سره مخ شي.

لاره کېدای شي د ځورونې له امله هم سخته وي. شدرک، میشک او عبدنغو د دې لپاره د اور په بټۍ کې وانه چول شول چې خدای غوښتل هغوی د اور په وسیله پاک کړي، بلکې ځکه چې هغوی د دروغجن خدای په عبادت کولو کې انکار کړی و. لاره ځکه هم سخته کېدای شي چې په دښته کې داسې خلک وي چې زموږ مرستې ته اړتیا لري، او موږ باید هغوی ته ورشو او مرسته ورسره وکړو. پولوس ډېرو داسې ځایونو ته لاړ چې هلته یې ډېر کړاو وزغمه، خو هغه دا کار د دې لپاره وکړ چې خلک له تیارو څخه راوباسي او د مسیح رڼا ته یې راولي.

لاره کېدای شي زموږ د خپلو ناسمو پرېکړو له امله هم سخته شي. اسرائیل د خپلو بدو پرېکړو، بې‌ایمانۍ او نافرمانۍ له امله په دښته کې و. که تاسو د بې‌ایمانۍ او نافرمانۍ له امله د دښتې په یوه تجربه کې یاست، نو توبه کول او له هغه ځایه راوتل خپل لومړیتوب وګرځوئ. د کلونو بدې پرېکړې عموماً په یوه شپه او ورځ کې د یوې ښې پرېکړې په وسیله نه ختمېږي. د حالاتو د بدلېدو لپاره به وخت او د ښو پرېکړو یوې پرله‌پسې لړۍ ته اړتیا وي، خو دا هڅه به ارزښت ولري. کله چې تاسو د خپلې دښتې له تجربې څخه راووځئ، دا خبره په یاد وساتئ: د اسرائیلو ناسمو پرېکړو هغوی دښتې ته راوستل، خو بیا هم د هغوی د پرېکړو سربېره خدای خپله نېکي هغوی ته ښکاره کړه. هغه د پلار په څېر د هغوی پالنه کوله او په دوامداره توګه یې د هغوی اړتیاوې پوره کولې. «په دښته کې... تا ولیدل چې څښتن، ستا خدای، تا هماغسې پورته کاوه لکه څنګه چې یو پلار خپل زوی پورته کوي، په ټوله هغه لاره کې چې ته تر دې ځایه راورسېدې. څښتن، ستا خدای، ستا د لاسونو د ټولو

کارونو په برخه کې تا ته برکت درکاوه؛ هغه په دې لویه دښته کې ستا د سفر څارنه کوله. په دې څلوېښتو کلونو کې څښتن، ستا خدای، له تا سره و، او تا د هېڅ شي کمی نه درلود»

(د تثنیه لومړی باب ۳۱ آیت، دوهم باب ۷ آیت).

هو، موږ د مسیح لپاره کړاو ګالو—نوی عهد دا حقیقت په څرګنده توګه بیانوي. خو هغه کړاوونه چې مسیحیان ورسره مخ کېږي، هغه ځوروني او شخصي قرباني دي چې د څښتن لپاره د ژوند کولو د پرېکړې په پایله کې رامنځته کېږي. د ژوند منفي حالات—لکه ناروغي، ستونزمنې اړیکې، درد، زیان او نورې سختۍ—په دې له ګناه څخه ډکه ځمکه کې د ژوند یوه برخه ده او دا ننګونې پر ټولو خلکو اغېز کوي. ستونزې او تکلیفونه په دې ځمکه کې د ژوند یوه برخه ده چې د ګناه له امله لعنت شوې ده، خو هېڅ یو له دې کړاوونو څخه د خدای له لاسه نه راځي.

کله چې موږ د مسیح لپاره د ژوند کولو او د انجیل د تبلیغ کولو پر مهال کړاو تجربه کوو، سپېڅلی کتاب ژمنه کوي چې په هماغو وختونو کې به خدای ځواک، قوت او خلاصون راکړي. رسول پولوس—په هر حالت کې—د خدای د مرستې او ساتنې دا ژمنه د روم مسیحیانو ته په خپل لیک کې داسې بیان کړه: «څوک به موږ د مسیح له مینې څخه بېل کړي؟ ایا کړاو، که مصیبت، که ځورونه، که لوږه، که لوڅوالی، که خطر، که توره؟ لکه څنګه چې لیکل شوي دي: ستا لپاره موږ ټوله ورځ وژل کېږو؛ موږ د حلالېدونکو پسونو په څېر ګڼل کېږو. خو په دې ټولو شیانو کې موږ د هغه په وسیله چې له موږ سره یې مینه کړې ده، له بریالیو څخه هم زیات بریالي یو»

(د رومیانو اتم باب له ۳۵ څخه تر ۳۷ آیتونو پورې). پولوس دا هم ولیکل: «خو تا زما تعلیم، د ژوند طرز، موخه، ایمان، زغم، مینه، صبر، او هغه ځوروني او کړاوونه په بشپړه توګه پېژندلي دي چې په انطاکیه، ایکونیم او لوستره کې پر ما راغلل؛ ته پوهېږې چې ما څنګه څنګه ځورونې وزغملې؛ خو څښتن زه له ټولو هغو څخه وژغورلم»

(د دوهم تیموتاوس درېیم باب ۱۰ او ۱۱ آیتونه).

8

هو، خو د تنبیه، روزنې یا سمونې په اړه څه؟

«ښه، فرض کړئ چې خدای نه زموږ پر اوږو صلیب ږدي او نه موږ دې ته اړ باسي چې د دې لپاره چې موږ بشپړ کړي، کړاو وزغمو؛ خو د هغه د اصلاح او تأدیب په اړه څه؟ ایا هغه کله هم زموږ د ناسمو کارونو له امله موږ ته ستونزې نه رالیږي، څو موږ بیا بیا هماغه تېروتنې تکرار نه کړو؟» موږ به دې پوښتنو ته څنګه ځواب ووایو؟

هو، سپېڅلی کتاب په یقین سره وایي چې خدای د خپلو اولادونو پاملرنه کوي او هغوی تأدیبوي. په سپېڅلي کتاب کې د دې لپاره کارول شوې کلمه «تأدیب» ده—یوه داسې کلمه او مفهوم چې ډېر ځله په ناسم ډول درک شوی دی. ډېر خلک باور لري چې د څښتن تأدیب په دې معنا دی چې هغه زموږ په ژوند کې د نظم او اصلاح د راوستلو لپاره پېښې، د سرطان په څېر ناروغۍ، یا نورې غمجنې پېښې رالیږي. خلک داسې خبرې کوي او باور پرې لري: «زما موټر حادثه وکړه، خامخا څښتن ما تأدیبوي»، یا «زما یو عزیز په سرطان اخته شوی دی، ښایي څښتن هغه تأدیبوي.» خو په نوي عهد کې د تأدیب معنا دا نه ده.

په نوي عهد کې د «تأدیب» لپاره کارول شوې یوناني کلمه «پایدییا» ده. په لاندې آیتونو کې چېرته چې په اصلي ژبه کې د «پایدییا» کلمه راغلې ده، هلته یې اصلي معنا روښانه کېږي. د رسولانو د اعمالو په اووم باب ۲۲ آیت کې لیکل شوي دي چې «موسی د مصریانو په ټوله پوهه کې وروزل شو.» د افسیانو په شپږم باب ۴ آیت کې ویل شوي چې پلرونه دې خپل اولادونه «د څښتن په تعلیم او نصیحت کې» وروزي. د دوهم تیموتاوس په درېیم باب ۱۶ آیت کې لیکل شوي چې ټول سپېڅلی کتاب د تعلیم، پوهولو، اصلاح کولو او په نېکۍ کې د روزنې لپاره ګټور دی. د طیطوس په دوهم باب ۱۲ آیت کې وایي چې فضل موږ ته تعلیم راکوي چې له بې‌دینۍ او د نړۍ له غوښتنو څخه انکار وکړو او په هوښیارۍ، نېکۍ او د خدای په وېرې سره ژوند وکړو. له دې آیتونو څخه څرګندېږي چې تأدیب معنا لري—تعلیم ورکول، روزل، پالل او روزنه ورکول—نه دا چې پېښې، ناروغۍ یا غمجنې پېښې رالېږل

شي. خدای موږ د سختو حالاتو په راتلونکو سره نه تأدیبوي؛ هغه موږ د خپل کلام له لارې تأدیبوي او روزي.

دا په یاد وساتئ چې عیسی پخپله خدای دی او همااغه موږ ته خدای راښیي. عیسی د خدای د ارادې ژوندی او عملي څرګندونه وه، نو موږ کولی شو د هغه د ژوند په لیدلو سره پوه شو چې خدای څنګه تأدیب کوي. کله چې موږ د عیسی ځمکني خدمت ته ګورو، داسې یو مثال هم نه مومو چې هغه څوک د دې لپاره ناروغ کړی وي چې هغوی ته تعلیم ورکړي، یا یې د هغوی په ژوند کې ناورینونو ته د راتلو اجازه ورکړې وي. کله چې عیسی د چا له چلند څخه ناخوښه کېده، هغه به سمدستي په خپلو خبرو هغوی ته دا خبره څرګندوله. عیسی خلکو ته د خپلو خبرو له لارې نصیحت او تأدیب ورکاوه او اصلاح یې کول. که عیسی خلک په همدې ډول تأدیب کړي وو—او د عیسی کارونه زموږ د آسماني پلار د کارونو څرګندونه کوي—نو موږ په ډاډ سره ویلی شو چې پلار هم خلک په همدې ډول تأدیبوي او روزي. عیسی پخپله ویلي وو چې هغه همااغه څه کوي چې خپل پلار یې په کولو ویني.

له دې څخه نږدې شپېته کاله وروسته چې عیسی له دې ځمکې څخه آسمان ته پورته شو، هغه په یوه لید کې خپل شاګرد یوحنا ته، چې د پتموس په ټاپو کې جلاوطن شوی و، ښکاره شو. په هغه وخت کې عیسی یوحنا ته کومې خبرې وکړې، همااغه د مکاشفې کتاب وګرځېد. په مکاشفه کې عیسی د آسیا کوچنۍ په سیمه کې د اوو کلیساګانو لپاره ځانګړي لارښوونې ورکړې. په دې لارښوونو کې—چې ډېری وخت «لیکونه» بلل کېږي—د عیسی ستاینه او اصلاح دواړه شامل وو. کله چې تاسو دا لیکونه ولولئ، وینئ چې عیسی د کلیساګانو او د هغوی د غړو پاملرنه د خپلو خبرو له لارې وکړه.

عیسی اوو واړو کلیساګانو ته د خپلو پیغامونو پای په دې خبرو وکړ: «څوک چې زه یې مینه کوم، هغه ملامتوم او تأدیبوم یې؛ نو تود اوسه او توبه وباسه» (د مکاشفې درېیم باب ۱۹ آیت). ملامتول او تأدیبول—دواړه لفظي لارښوونې دي. ملامتول د دې معنا لري چې ناسم کار وښودل شي، د هغه په اړه ملامتي څرګنده شي یا ردول څرګند شي؛ او تأدیبول د روزنې، تعلیم، یا د لارښوونې له لارې د اصلاح او نظم راوستلو معنا لري. کله چې عیسی دا خبره وکړه، هغه لا له وړاندې همااغو کلیساګانو ته د خپلو خبرو له لارې ملامتي او تأدیب ورکړی و. پلار هم موږ د خپل کلام له لارې ملامتوي او تأدیبوي. داود په زبور نهه دېرشم باب ۱۱ آیت کې وویل: «کله چې ته یو انسان د هغه د ګناه له امله په ملامتولو سره اصلاح کوې.» زبور څلور نوي باب ۱۲ آیت وایي: «بختور دی هغه انسان چې ته یې، ای څښتنه، تأدیبوې او په خپل شریعت یې ښوېې.»

کله چې عیسی وویل: «څوک چې زه یې مینه کوم، هغه ملامتوم او تأدیبوم یې»، نو هغه ملامتي او تأدیب یو ځای یاد کړل، ځکه چې دا د یوې سکې دوه مخونه دي. د ملامتۍ او تأدیب موخه دا ده چې د نه منلو وړ چلندونه وپېژندل شي او څرګند کړل شي، څو اصلاح

شي. د خدای تأدیب له بدو حالاتو سره هېڅ تړاو نه لري. تأدیب د تعلیم په موخه ورکړل شوي نظم معنا لري، او دا د خبرو له لارې ورکول کېږي. چېرته چې تعلیم وي، هلته د خبرو شتون اړین دی.

دا په خپل ورځني ژوند کې تصور کړئ. که ستاسو کوم ماشوم ناسم چلند وکړي او تاسو هغه په څپېړه ووهئ، خو هغه ته دا ونه وایئ چې هغه څه کړي وو چې له امله یې تاسو وواهه، نو ایا هغه به له دې څخه څه زده کړي؟ ایا دا به د ماشوم د روزنې اغېزمنه طریقه وي؟ هېڅکله نه. خو بیا هم ډېر خلک پر خدای دا تور لګوي چې هغه د داسې مور او پلار په څېر چلند کوي چې خپل اولادونه پرته له کوم روښانه دلیل څخه سزا کوي. کله چې کومه ستونزه راشي، هغوی ګومان کوي چې ښتن یې تأدیبوي. ډېری وخت هغوی ته دا هم روښانه نه وي چې څه یې غلط کړي یا څه باید بدل کړي، خو بیا هم په ټینګه باور کوي چې ښتن هغوی د کوم داسې ستر او پټ دلیل له مخې—چې یوازې هغه پرې پوهېږي—تأدیبوي. ښه ځمکني والدین کله چې خپل اولادونه تأدیبوي یا نظم ورکوي، هغوی ته وایي چې څه یې غلط کړي او څنګه یې اصلاح کړي. په بل عبارت، هغوی خپلو اولادونو ته روزنه او تعلیم ورکوي. خدای، زموږ پلار، هم له موږ سره همداسې چلند کوي.

ایا خدای موږ ته سزا راکوي؟

ځیني خلک وایي: «هو، خو کله ناکله خدای اړ کېږي چې موږ ته سزا راکړي، لکه څنګه چې یو انساني پلار خپل نافرمانه ماشوم وهي.» هغه خلک چې پر دې باور دي، ډېری وخت د عبرانیانو دولسم باب له ۵ څخه تر ۷ آیتونو پورې یادوي: «او تاسو هغه نصیحت هېر کړی دی چې تاسو ته د زامنو په توګه ویل شوی دی—ای زما زویه، د ښتن تأدیب سپک مه ګڼه، او کله چې هغه تا ملامتوي، زړه مه بایله؛ ځکه ښتن هغه څوک تأدیبوي چې مینه ورسره لري، او هغه زوی چې هغه یې مني، په دُرو یې هم وهي. که تاسو تأدیب زغمئ، نو خدای له تاسو سره د زامنو په څېر چلند کوي؛ ځکه کوم زوی دی چې پلار یې تأدیب نه کوي؟» خو د یوه ماشوم له شا څخه څپېړه وهل او د یو چا په سرطان اخته کېدل یا د هغه د کور سوځېدل، د دې دواړو ترمنځ ډېر لوی توپیر دی. هېڅ هوښیار ځمکنی پلار به خپل ماشوم ته د درس ورکولو لپاره د «سرطان» یا «موټر د پیښې» په وسیله سزا ورنه کړي. عیسی موږ ته ښوولي چې زموږ آسماني پلار حتی له ټولو غوره ځمکني پلار څخه هم غوره دی.

لکه د سپېڅلي کتاب د هر آیت په څېر، موږ باید د تأدیب په اړه دا آیت هم په خپل متن او زمینه کې ولولو. دا د عبرانیانو د لیک یوه برخه ده—هغه لیک چې هغو یهودي مسیحیانو ته لیکل شوی و چې د خپل ایمان له امله یې ځورونه زغملې وه او د فشار له امله ستړي شوي وو. له هغوی څخه ځینو بېرته یهودي دین ته مخه کړې وه او مسیح او د هغه قرباني یې رد کړې وه، او ځینو نورو هم د دې کار کولو په اړه فکر کاوه. دا لیک د دې لپاره لیکل شوی و چې لوستونکو ته اصلاح او تعلیم ورکړي او هغوی وهڅوي چې عیسی ته وفادار پاتې شي.

لیکوال څو ځله وايي: «هغه څه واورئ چې خدای يې تاسو ته وايي. شاته مه ګرځئ.» د لیک په پای کې لیکوال وايي: «ای ورونو، زه له تاسو څخه غوښتنه کوم چې زما د نصیحت دا خبرې وزغمئ، ځکه ما تاسو ته په لنډو ټکو کې لیکلي دي» (د عبرانیانو دیارلسم باب ۲۲ آيت). «نصیحت کول» د خبرداري ورکولو، د غلطی څرګندولو یا اصلاح کولو معنا لري— او دا ټول کارونه د خبرو له لارې کېږي، نه د پېښو او ناورینونو له لارې. په بل عبارت، لیکوال له لوستونکو څخه غوښتنه کوي چې په لیک کې ورکړل شوی نظم، اصلاح او تعلیم—یعنې تأدیب—ومني.

اوس د عبرانیانو دولسم باب له ۵ څخه تر ۷ آیتونو پورې څو مهمو ټکو ته پام وکړئ. پنځم آیت وايي چې لوستونکي دې د څښتن تأدیب سپک نه ګڼي. په یاد ولرئ، د «تأدیب» لپاره کارول شوې کلمه «پایدییا» ده، چې په نوي عهد کې په نورو ځایونو کې د «تعلیم» یا «روزنې» په توګه ژباړل شوې ده. که موږ ټول آیت ولولو، نو وینو چې همدغه آیت د تأدیب تعریف هم وړاندې کوي: «ای زما زویه، د څښتن تأدیب سپک مه ګڼه، او کله چې هغه تا ملامتوي، زړه مه بایله.» ملامتول د خبرو له لارې کېږي. په اصلي یوناني ژبه کې د «سپک ګڼلو» معنا «په سپکه نیول» ده—یعنې: «ای زما زویه، د څښتن نظم په سپکه مه نیسه.» تاسو کولی شئ د اصلاح او تعلیم خبرې په سپکه ونیسئ یا یې له پامه وغورځوئ، خو یو انسان څنګه کولی شي د موټر یوه پېښه یا سرطان «له پامه وغورځوي»؟

شپږم آیت وايي چې څښتن خپل زامن تأدیبوي او هغوی په دُرو هم وهي. د «په دُرو وهل» معنا «وهل» یا «په دُرو وهل» ده، او په نوي عهد کې دا کلمه هم په لفظي او هم په مجازي معنا کارول شوې ده. دلته دا کلمه په مجازي معنا کارول شوې ده. خدای موږ د خپل کلام له لارې «په دُرو وهي»، «وهي» یا «راویښوي». په یرمیا درې ویشتم باب ۲۹ آيت کې لیکل شوي دي: «څښتن وايي، ایا زما کلام د اور په څېر نه دی؟ او ایا هغه د داسې څټک په څېر نه دی چې ډبره ټوټه ټوټه کوي؟» زموږ له ډېرو څخه به په خپل ژوند کې یو وخت یا بل د خدای د کلام له امله «اغېزمن» شوي یو. ایا کله مو په کومه وینا کې داسې آیت اورېدلی چې ستاسو د ژوند هغه برخه یې روښانه کړې وي چې بدلون ته اړتیا یې لرله؟ په هغه وخت کې کېدای شي د واعظ خبرې داسې احساس شوې وي لکه ساه یې چې دربانډې بنده کړې وي. همدا د خدای د کلام له لارې تأدیب یا «په دُرو وهل» دي.

په اووم آیت کې لیکوال لوستونکي هڅوي چې تأدیب وزغمي. د «زغملو» لفظي معنا «لاندې ټینګ پاتې کېدل» یا «ټینګ درېدل» ده. په یاد ولرئ، دا لیک هغو یهودي مسیحیانو ته ځکه لیکل شوی و چې هغوی د هغې ځورونې سره سره چې ورسره مخ وو، څښتن ته وفادار پاتې شي. د دې لیک ترلاسه کوونکو دا اختیار درلود چې په دې لیک کې ورکړل شوی د څښتن تعلیم او اصلاح ومني یا یې رد کړي. ځکه چې د څښتن تأدیب د هغه د کلام له لارې راځي، نو موږ کولی شو هغه ومنو یا رد یې کړو. خو هېڅوک نه شي کولی د موټر یوه پېښه یا سرطان «رد» کړي.

د عبرانیانو دولسم باب له ۸ څخه تر ۹ آیتونو پورې موږ ته د «تأدیب» یوه روښانه معنا راکوي: «که تاسو هغه اصلاح نه تجربه کوئ چې ټول زامن یې باید وزغمي، نو ستاسو زوی‌توب تر پوښتنې لاندې راځي. کله چې موږ ماشومان وو، زموږ ځمکنیو پلرونو موږ اصلاح کول او موږ د هغوی درناوی کاوه. نو ایا موږ باید د روحونو د پلار د نظم تابع نه شو او ژوند ترې زده نه کړو؟» دا برخه تأدیب د اصلاح په توګه تعریفوي—هماغه ډول اصلاح چې یو پلار یې خپلو زامنو ته ورکوي. نهم آیت د خدای د تأدیب روښانه حد ټاکي، کله چې هغه یې د انساني پلار له تأدیب سره پرتله کوي. کوم ځمکنی پلار به خپل ماشوم د ناروغۍ یا غمیزو له لارې تأدیب کړي؟ کوم پلار به خپل ماشوم کلونه په کړاو کې وساتي او ماشوم ته به دا هم ونه وایي چې دا هر څه ولې پېښېږي؟ که ځمکني والدین پوهېږي چې له خپلو ماشومانو سره څنګه سم چلند وکړي، نو زموږ آسماني پلار له هغوی څخه ډېر ښه په دې پوهېږي. که تاسو د خپل ماشوم د تأدیب لپاره ستونزې او غمیزې نه رالېږئ، نو خدای هم داسې نه کوي.

نافرماني پایلې لري.

په دې ټولو خبرو کې زه دا نه وایم چې ګناه او نافرماني هېڅ جسمي پایلې نه لري. د رومیانو شپږم باب ۲۳ آیت وایي چې د ګناه مزدوري مرګ دی. کله چې یو څوک ګناه کوي، مرګ د هغه په ژوند کې په کار پیل کوي. سپېڅلی کتاب په ډېرې روښانتیا سره تعلیم ورکوي چې که موږ د خپل جسد په خاطر وکرو، نو فساد به رېبو (د ګلاتیانو شپږم باب ۸ آیت). که موږ د څښتن تأدیب—یعنې د هغه تعلیم او اصلاح—ته ځواب ورنه کړو، خپل چلند اصلاح نه کړو او د هغه د کلام اطاعت ونه کړو، نو موږ به د خپلې نافرمانۍ پایلې وزغمو.

د دې یوه بېلګه موږ د لومړي کورنتیانو په یوولسم باب له ۳۰ څخه تر ۳۲ آیتونو پورې مومو، چې په نوي عهد کې یوازینی ځای دی چې د تأدیب په تړاو د ناروغۍ یادونه پکې شوې ده: «له همدې امله ستاسو په منځ کې ډېر کمزوري او ناروغان دي، او ډېر کسان مړه شوي هم دي. که موږ خپل ځانونه څېړلی، نو سزا به مو نه وه لیدلې. خو کله چې څښتن موږ سزا کوي، نو موږ تأدیبوي، څو له نړۍ سره مجرم ونه ګڼل شو.» که موږ دا ټوله برخه په غور سره مطالعه کړو، نو وینو چې پولوس د کورنتوس کلیسا د دې لپاره ملامتوي چې هغوی د څښتن د ماښامنۍ مراسم څنګه ترسره کول. کورنتیانو د څښتن د ماښامنۍ اصلي موخه نه وه درک کړې. د څښتن د ماښامنۍ موخه دا وه چې «د څښتن مرګ تر هغه وخته څرګند او اعلان کړي، څو چې هغه بیا راشي» (د لومړي کورنتیانو یوولسم باب ۲۶ آیت). خو کورنتیانو په دې مقدسه غونډه کې شخړه، شراب څښل او ډېر خوراک کول.

پولوس د دوی د دې سپکاوي له امله د څښتن د ماښامنۍ د طریقې په اړه هغوی وغندل. په ۲۷ آیت کې هغه وویل: «نو هر څوک چې دا ډوډۍ په نامناسب ډول وخوري یا د څښتن له دې پیالې څخه وڅښي، هغه به د څښتن د بدن او وینې په وړاندې مجرم وي.» په یوناني ژبه

کې د «نامناسب ډول» معنا «بېدرناوي سره» ده. د هغوی همدغه بېدرناوی او پر صلیب د عیسی د قربانۍ د اهمیت نه درک کول—همدا د دې لامل شول چې د ناروغۍ او مرګ په بڼه پرې قضاوت راغی: «ځکه هر څوک چې خوري او څښي او د څښتن بدن نه پېژني، هغه د خپل ځان لپاره سزا خوري او څښي» (د لومړي کورنتیانو یوولسم باب ۲۹ آیت).

ایا خدای کورنتیان د دې لپاره ناروغ کړل چې هغوی تأدیب کړي؟ نه. خدای هېڅوک ناروغ نه کوي. عیسی پخپله دا خبره موږ ته په روښانه توګه ښيي. کورنتیانو د خپل بېدرناوي له لارې د روغتیا او ژوند سرچینه—د مسیح صلیب—سپکه وګڼله. د دې په پایله کې، هغوی د مسیح د قربانۍ د ارزښت د نه پېژندلو او نه منلو ناوړه پایلې تجربه کړې. دا ناروغي او مرګ په بشپړه توګه مخنیوی کېدلی شو. د سپېڅلي کتاب له مخې، کورنتیانو کولی شول خپل ځانونه وڅېړي، توبه وباسي او له هغې ناروغۍ او مرګ څخه وژغورل شي چې هغوی یې تجربه کول: «که موږ خپل ځانونه څېړلی، نو سزا به مو نه وه لیدلې» (د لومړي کورنتیانو یوولسم باب ۳۱ آیت).

انسان په حقیقت کې ازاده اراده لري، او له هر انتخاب سره پایلې تړلې وي. کله چې د یوه انتخاب له امله منفي پایلې رامنځته شوې، خدای په منځ کې مداخله ونه کړه. هغه هغوی پرېښودل چې د خپلې ګناه مېوه ریبي، څو له نړۍ سره مجرم ونه ګڼل شي. دا د هغوی د ګناه جديوالی څرګندوي. هغوی د خپلو کړنو له لارې د څښتن مرګ—چې د هغوی د نجات یوازینۍ سرچینه وه—سپک ګاڼه. خدای هغوی پرېښودل چې د خپلو ګناهونو پایلې تجربه کړي، په دې هیله چې هغوی توبې ته راوګرځي. دا انځور له هغې نظریې څخه په بشپړه توګه توپیر لري چې وایي خدای زموږ په ژوند کې د کوم داسې ستر او پټ هدف لپاره—چې یوازې هغه پرې پوهېږي—ناروغۍ او بد حالات طرحه کوي او د همدې له لارې موږ تأدیبوي.

· ⁃⁃ ·

خدای موږ د خپل کلام له لارې اصلاح کوي، تعلیم راکوي، تأدیبوي او ملامتوي. که خدای تاسو تأدیبوي، نو تاسو به په روښانه توګه پوه شئ چې ستونزه څه ده او څنګه یې سمه کړئ—او دا هر څه به د هغه د کلام له لارې وي. دا ډېره اړینه ده چې موږ په دې اړه سمه

پوهه ولرو چې خدای مور. ځنګه ملامتوي او تأدیبوي، ترڅو وکولای شو د ژوند له ستونزو سره په دې ټینګ باور مخامخ شو چې خدای ښه دی-- او ښه په رښتیا هم ښه وي.

9

هو، خو د خدای د ازمېښتونو په اړه څه؟

ځيني وختونه خلک له ما سره د هغو ازمېښتونو او ستونزو په اړه خبرې کوي چې دوی باور لري خدای يې د دې لپاره د دوی په ژوند کې راليږلي دي، څو د هغوی ايمان وازمويل شي او پياوړی شي او هغوی صبرناک شي. خو حقيقت دا دی چې ازمېښتونه او ستونزې د خدای له لوري نه راځي. اجازه راکړئ تاسو ته هغه بحث درپه ياد کړم چې په درېيم فصل کې مو کړی و. ازمېښتونه او کړاوونه په دې ګناه ځپلې نړۍ کې د ژوند يوه برخه ده، او په پای کې يې سرچينه شيطان دی—هغه چې په مخلوقاتو کې لومړی سرغړونکی و. دا هم په ياد ولرئ چې شيطان د ازمېښتونو، کړاوونو، دردونو او ځوروني له لارې هڅه کوي چې زموږ له دننه څخه د خدای کلام غلا کړي. که له دې خبرو څخه کومه يوه هم تاسو ته روښانه نه وي، نو د دې فصل له لوستلو مخکې به ګټوره وي چې درېيم فصل يو ځل بيا ولولئ. هو، خدای موږ ازمېيي، موږ ته ځواک راکوي او موږ ته د صبر زده کړه راکوي، خو هغه دا هر څه د خپل کلام له لارې او د خپل روح په وسيله ترسره کوي چې زموږ په دننه کې اوسېږي.

ايا د ازمېښتونو له لارې ځواک ترلاسه کېږي؟

ځيني خلک وايي چې د ژوند توپانونه د دې لپاره راليږل کېږي چې موږ ټينګ او ځواکمن کړي. عيسی په دې اړه د متی په اووم باب له ۲۴ څخه تر ۲۷ آيتونو پورې د دوو کورونو مثال ورکړ چې يوې سختې او وېرونکې توپان راګير کړي وو. يو کور په توپان کې ويجاړ شو، خو بل کور وژغورل شو. هماغه يو توپان پر دواړو کورونو راغی، خو پر دواړو يې اغېز په بشپړه توګه توپير درلود. که توپانونه موږ د دې لپاره پياوړي کوي چې ټينګ شو، نو

بیا ولې یو کور ونړېد؟ د ژوند ستونزې په خپله زمونږ لپاره نېکي نه راولي. د ژوند ننګونې ډېر خلک–––حتی مسیحیان هم–––له منځه وړي.

د عیسی په وینا، هغه کور چې په توپان کې ټینګ پاتې شو، پر ډبره جوړ شوی و، او هغه چې ونړېد، پر شګه جوړ شوی و. عیسی هغه کس چې د خدای کلام اوري، خو عمل پرې نه کوي، له هغه کور سره تشبیه کوي چې پر شګه جوړ شوی وي. داسې کس نه شي کولای چې د ژوند له توپانونو سره مقابله وکړي. برعکس، هغه څوک چې د خدای کلام اوري او عمل پرې کوي، د هغه کور په څېر دی چې پر ډبره جوړ شوی وي او د توپان پر وړاندې د درېدو بشپړ توان ولري.

خدای زمونږ د پیاوړي کولو لپاره زمونږ په ژوند کې توپانونه–––یعنې ویجاړوونکي حالات–––نه رالیږي. د ژوند د ازمېښتونو او کړاوونو د زغملو ځواک د خدای د کلام له اورېدو او پرې د عمل کولو څخه راځي. د متلونو په څلیریشتم باب ۳ آیت کې وایي: «کور په حکمت جوړېږي، او په پوهه ټینګ پاتې کېږي.» د ژوند د توپانونو پر وړاندې د درېدو لپاره حکمت او پوهه یوازې د خدای له کلام څخه ترلاسه کېږي. په سختو وختونو کې د بریا ځواک هم د خدای له کلام څخه راځي. «اې ځوانانو، ما تاسو ته ځکه لیکلي دي چې تاسو پیاوړي یاست، او د خدای کلام په تاسو کې پاتې کېږي، او تاسو پر هغه بدکار باندې بریالي شوي یاست» (د لومړي یوحنا دوهم باب ۱۴ آیت).

پولوس د خپل یوه سفر پر مهال د تسالونیکې ښار ته لاړ او هلته یې د انجیل تبلیغ وکړ. ډېر خلک په مسیح کې بدل شول. خو یوازې څو اونۍ وروسته هلته سخته ځورونه پیل شوه او پولوس اړ شو چې له ښاره ووځي. پولوس د خپلو نویو ایماندارانو د خیر په اړه اندېښمن و، نو خپل همکار تیموتاوس یې بېرته ښار ته ولیږه، څو د نویو مسیحیانو حال واخلي. «او مونږ تیموتاوس، چې زمونږ ورور او د مسیح د انجیل په خدمت کې د خدای خادم دی، تاسو ته د دې لپاره ولیږه چې تاسو په ایمان کې ټینګ او ثابت کړي او تاسو ته تسلي درکړي، څو د دغو کړاوونو او ستونزو له امله ستاسو له ډلې څخه هېڅوک هم ونه خوځېږي» (د لومړي تسالونیکیانو درېیم باب ۲ او ۳ آیتونه). پولوس تیموتاوس ځکه ولیږه چې هغه د تسالونیکیانو سره د خدای کلام شریک کړي، ځکه هغه پوهېده چې د ستونزو او ازمېښتونو په منځ کې خلک ټینګوي، هماغه د خدای کلام دی.

پولوس په دې هم پوهېده چې پر تسالونیکیانو راتلونکې ځورونه، که هغوی ورته په سمه توګه ځواب ورنه کړي، کولای شي هغوی له منځه یوسي. هغه ونه ویل: «زړور اوسئ، دا ازمېښتونه به تاسو نور هم پیاوړي کړي.» پولوس په بشپړه توګه پوهېده چې د هغوی د کړاوونو تر شا شیطان کار کوي او هڅه کوي چې د هغوی له دننه څخه د خدای کلام غلا کړي. له همدې امله هغه ولیکل: «له همدې امله، کله چې نور مې د زغملو توان نه درلود، نو تاسو ته مې د دې لپاره ولیږه چې ستاسو د ایمان حال معلوم کړم، ځکه وېرېدم چې هسې نه

ازمېښت کوونکي، يعنې شيطان، تاسو په کومه لاره وغولوي او زموږ زحمت بې‌ګټې شي» (د لومړي تسالونيکيانو درېيم باب ۵ آيت).

پولوس پوهېده چې موږ ته ځواک له بهرنيو حالاتو څخه نه، بلکې د خدای د هغه کار له لارې راځي چې زموږ په دننه کې ترسره کېږي—د هغه د روح او د هغه د کلام له لارې. په بل وخت کې پولوس د افسيانو د مسيحيانو لپاره دعا وکړه چې خدای «د خپل جلال د شتمنۍ په مطابق تاسو ته د خپل روح په وسيله ستاسو په باطني انسان کې ځواک درکړي، څو ټينګ شئ» (د افسيانو درېيم باب ۱۶ آيت). پولوس د کولسيانو د کليسا لپاره هم دعا وکړه: «ترڅو تاسو د هغه د جلالي ځواک په مطابق په هر ډول زغم او صبر کې ځواک ومومئ» (د کولسيانو لومړی باب ۱۱ آيت). که ازمېښتونه هغه څه وای چې ځواک راوړي، نو پولوس به د دغو خلکو لپاره دعا کړې وای چې خدای دې د هغوی د ټينګولو لپاره کړاوونه ورولېږي. خو هغه داسې ونه کړل؛ هغه دعا وکړه چې خدای دې هغوی ته د هغه روح له لارې ځواک ورکړي چې د هغوی په دننه کې اوسېږي.

خدای موږ ته د ټينګولو لپاره ازمېښتونه نه رالېږي. هغه غواړي چې موږ د هغه د کلام، د هغه د روح او د هغه د ځواک په وسيله له دننه څخه ټينګ شو، ترڅو د ژوند له ازمېښتونو څخه په برياليتوب ووځو.

زموږ د ايمان ازمېښت

ځينې خلک ښايي پوښتنه وکړي: «نو بيا زموږ د ايمان د ازمېښت په اړه څه؟ که ازمېښتونه نه راځي، نو خدای څنګه پر هغه زموږ باور ازمېيي؟» تل دا خبره په ياد ولرئ چې د خدای ازمېښت د هغه کلام دی. عيسی—چې پخپله خدای دی او د خدای اراده څرګندوي—همدا خبره موږ ته راښيي. کله چې عيسی پر ځمکه و، هغه خپل شاګردان د خپل کلام له لارې وازمويل. د يوحنا په شپږم باب له ۵ څخه تر ۱۴ آيتونو پورې ليکل شوي چې يوه ډېره لويه ګڼه خلکو د عيسی پسې روانه وه او هغوی د خوړلو لپاره هېڅ نه درلودل. مخکې له دې چې عيسی خلکو ته د ډوډۍ او کبانو په زياتولو سره خواړه ورکړي، له خپل شاګرد فيليپوس څخه يې وپوښتل: «موږ د دې خلکو د خوړلو لپاره له کومه ځايه ډوډۍ واخلو؟»—او هغه دا يوازې د دې لپاره وويل چې هغه وازمېيي، ځکه پخپله پوهېده چې څه به کوي (۵ او ۶ آيتونه). عيسی له فيليپوس څخه دا پوښتنه ځکه وکړه چې هغه او نورو شاګردانو ته فرصت ورکړل شي، څو په دې حالت کې دا ايمان څرګند کړي چې خدای به د هغوی اړتيا پوره کړي. عيسی فيليپوس د خپل کلام له لارې وازمويه.

د خپلې خدمتګزارۍ تر دې پړاو پورې عيسی لا دمخه ډېر څه ښوولي وو—د داسې آسماني پلار په اړه چې له خپلو خلکو سره مينه لري، د هغوی پاملرنه کوي او د هغو ټولو مادي اړتياوې پوره کوي چې لومړی د خدای پاچاهي او د هغه عدالت لټوي (د متی شپږم باب له

۲۵ څخه تر ۳۳ آیتونو پورې). د عیسی ازمېښت پخپله حالت نه و، بلکې په هغه حالت کې د خدای کلام و. پوښتنه دا وه چې ایا هغوی به د هغه څه له لیدلو او احساسولو سره سره چې مخې ته یې دي، د خدای پر وعده باور وکړي؟ نن ورځ هم زموږ لپاره د خدای ازمېښت همدا دی: ایا موږ به د هغه څه له لیدلو او احساسولو سره سره چې زموږ مخې ته دي، د هغه پر کلام باور وکړو؟

راځئ چې د خدای د ازمېښت یو څو نور مثالونه هم وګورو. سپېڅلی کتاب وایي چې خدای ابراهیم وازمویه. «له دغو پېښو وروسته، خدای ابراهیم وازمویه» (د پیدایښت دوه ویشتم باب ۱ آیت). کله چې نور مخته لولو، وینو چې خدای ابراهیم ته وویل چې خپل زوی اسحاق قرباني کړي. خدای له ابراهیم څخه اسحاق ځکه نه غوښت چې وګوري ابراهیم به څه ډول غبرګون وښیي—لکه څنګه چې ډېر خلک د خدای ازمېښت تشریح کوي. هغوی باور لري چې خدای له خلکو څخه د هغوی ګران شیان اخلي، څو د هغوی غبرګون ووېني. خو سپېڅلی کتاب په روښانه توګه وایي چې د ابراهیم ازمېښت د خدای کلام و—«ایا ته به زما اطاعت کوې؟» «ایا ته به هماغه څه کوې چې زه یې درته وایم؟»

تاسو ښایي فکر وکړئ: «کله چې خدای له مخکې پوهېده چې ابراهیم به څه کوي، نو د هغه د ازمېښت اړتیا څه وه؟» خدای د ابراهیم د ازمېښت هېڅ اړتیا نه درلوده. د خدای د طبیعت په اړه د سپېڅلي کتاب د هغې خبرې پر بنسټ چې وایي هغه ښه دی او د ښه معنا په رښتیا هم ښه ده، موږ پوهېدای شو چې له دې موقع څخه ګټه ابراهیم ته ورسېده، ځکه هغه ته فرصت ورکړل شو چې د خدای د کلام په اطاعت کولو سره خپل ایمان څرګند کړي. ابراهیم دومره ایمان درلود چې پوهېده اسحاق هماغه زوی دی چې خدای ورسره د هغه وعده کړې وه، نو «هغه دا باور درلود چې که اسحاق حتی مړ هم شي، خدای یې بېرته له مړو څخه ژوندی کولای شي» (د عبرانیانو یوولسم باب ۱۹ آیت).

په زاړه عهدنامې کې ډېرې پېښې او ډېر کسان د عیسی او په صلیب باندې د هغه د کار سیوری دي. ابراهیم د خپل یوازیني زوی قرباني کولو ته چمتو کېدل هم له همدې ډول پېښو څخه یوه وه. ابراهیم له خپل زوی سره مینه کوله، خو بیا هم چمتو و چې هغه قرباني کړي—لکه څنګه چې خدای پلار له خپل زوی عیسی سره مینه کوله، خو بیا هم چمتو شو چې هغه د انسانانو د ژغورلو لپاره قرباني کړي. «هغه دا باور درلود چې خدای حتی مړي هم له مړو څخه راژوندي کولای شي؛ او له همدې امله هغه اسحاق په مثالي توګه بېرته ترلاسه کړ» (د عبرانیانو یوولسم باب ۱۹ آیت). اسحاق د مسیح یوه نښه وه او د هغه قرباني په کالوري کې د عیسی د قربانۍ یو انځور و. کله چې ابراهیم اسحاق ته وویل چې هغوی د قربانۍ لپاره روان دي، زوی یې وپوښتل چې د قربانۍ لپاره به پسه له کومه شي. ابراهیم ځواب ورکړ: «اې زما زویه، خدای به پخپله د سوځېدونکې قربانۍ لپاره پسه برابر کړي» (د پیدایښت دوه ویشتم باب ۸ آیت). که څه هم په هغه ورځ خدای د ابراهیم او اسحاق لپاره یو پسه برابر کړ، خو

ابراهیم د خدای د هغه یوازیني زوی—عیسی—په اړه خبرې کولې چې په راتلونکي کې به راځي او پلار به یې د انسانانو د ګناهونو لپاره د قرباني د پسه په توګه ورکړي.

سپېڅلی کتاب دا هم وايي چې خدای یوسف د خپل کلام په وسیله وازمویه. «هغه د هغوی په مخکې یو سړی ولېږه، يعنې یوسف چې د غلام په توګه وپلورل شو. د هغه پښې په زنځيرونو کې کړې شوې، هغه د اوسپنې په زنځيرونو وتړل شو—تر هغه پورې چې د هغه خبره پوره شوه، د څښتن کلام هغه وازمویه» (د زبور یو سل او پنځم باب له ۱۷ څخه تر ۱۹ آيتونو پورې). خدای له یوسف سره د لوی مقام وعده کړې وه، خو هغه وعده هغه مهال داسې ښکارېده چې ناکامه کېږي، کله چې د هغه ورونو هغه په غلامۍ وپلوره او د دروغجنو تورونو له امله زندان ته واچول شو (د پیدایښت اووه دېرشم او پنځوسم بابونه). د خدای ازمېښت هغه دردناک حالات نه وو چې یوسف ترې تېرېده. ازمېښت دا و: ایا یوسف به د هغو حالاتو په منځ کې چې ناممکن ښکارېدل—غلامي او زندان—بیا هم د خدای پر وعده خپل باور ټینګ وساتي؟ همدا ډول، زموږ لپاره هم د خدای ازمېښت حالات نه دي؛ د هغه ازمېښت زموږ د حالاتو په منځ کې د هغه کلام دی. پوښتنه دا ده چې ایا موږ به د هر هغه څه سره سره چې وینو، احساسوو او تجربه کوو—پر هغه څه باور وکړو چې خدای ویلي دي او د هغه اطاعت به وکړو؟

ایا ازمېښتونه موږ صبرناک کوي؟

ډېر مسیحیان باور لري چې خدای موږ ته د صبر د زده کولو لپاره ازمېښتونه رالېږي. ما د هغو مسیحیانو خبرې اورېدلي دي چې په ښه نیت وايي: «هر څه چې کوې، د صبر لپاره دعا مه کوه؛ که دعا وکړې، خدای به ستا په ژوند کې سخت حالات او سخت خلک راولي، څو تا نور هم صبرناک کړي.» لږ فکر وکړئ—موږ ټول په یوه نه یوه بڼه له ازمېښتونو او ستونزو څخه تېرېږو. که ازمېښتونه موږ صبرناک کولای، نو ایا موږ ټول به صبرناک نه وو؟

د سپېڅلي کتاب له مخې، ازمېښتونه صبر نه پیدا کوي؛ بلکې موږ ته فرصت راکوي چې صبر عملي کړو. صبر د روح مېوه ده، چې د هر نوي زېږېدلي مسیحی په بیاژوندي شوي روح کې موجوده وي (د ګلتیانو پنځم باب ۲۲ او ۲۳ آيتونه). دا یو روحاني ځواک دی چې موږ ته دا توان راکوي چې د ژوند د ننګونو په منځ کې زغم وکړو او ټینګ پاتې شو. ستونزې، ازمېښتونه او کړاوونه موږ ته فرصت راکوي چې هغه صبر چې له مخکې څخه زموږ په دننه کې شته، په عمل کې راوباسو او وکاروو، ترڅو ټینګ پاتې شو او تر هغه پورې په خپل ځای ولاړ واوسو چې په خپل حالت کې بریا ووینو. د یعقوب په لومړي باب ۲ او ۳ آيتونو کې وايي: «اې زما ورونو، کله چې تاسو په بېلابېلو ازمېښتونو کې پرېوځئ، دا د بشپړې خوښۍ خبره وګڼئ؛ ځکه پوه شئ چې ستاسو د ایمان ازمېښت صبر پیدا کوي».

صبر له بدني تمرين سره پرتله کړئ. تمرين عضلې نه پيدا کوي، بلکې هغو عضلو ته چې له مخکې څخه موجودې وي، د کارولو او پياوړي کولو فرصت ورکوي. همداسې ازمېښتونه صبر نه پيدا کوي؛ بلکې هغه صبر چې د نوي زېږون له امله زموږ په دننه کې شته، د کارولو او پياوړي کولو فرصت راکوي.

خدای صادقان ازمويي

کېدای شي تاسو فکر کوئ: «د زبور د يوولسم باب د ۵ آيت په اړه څه وايئ، چې هلته ليکل شوي دي خدای صادقان ازمويي؟» دا آيت د هغې دعا يوه برخه ده چې داود هغه مهال وکړه کله چې پاچا شاول هڅه کوله هغه له منځه يوسي. نه يوازې د داود ژوند له خطر سره مخ و، بلکې پر هغه دا دروغجن تور هم لګېده چې هغه غواړي د شاول تخت ونيسي.

داود خپله دعا په دې اعلان سره پيل کړه چې که حالات هر څومره هم بد ښکاري، «زه پر څښتن باور لرم... څښتن په خپل سپېڅلي معبد کې دی، د څښتن تخت په اسمان کې دی» (د زبور يوولسم باب له ۱ څخه تر ۴ آيتونو پورې). وروسته داود اعلان وکړ چې خدای له هر څه څخه خبر دی: «د هغه سترګې ويني، د هغه پلکونه انسانان ازمويي؛ څښتن صادقان ازمويي» (د زبور يوولسم باب ۴ او ۵ آيتونه). په اصلي عبراني کې د «ازمېښت» کلمه د «فلز د ازمېښت» معنا لري؛ په مجازي ډول يې معنا «پلټل» يا «ازمويل» ده. يعنې: «هغه هر څه په پاملرنې سره ويني او پر ځمکه هر انسان پلټي؛ څښتن هم صادق او هم بدکار انسان پلټي» (د زبور يوولسم باب ۴ او ۵ آيتونه). دلته دا فکر نه دی چې خدای حالات رامنځته کوي څو انسانان وازمويي، بلکې مطلب دا دی چې هغه انسانان څاري. داود ويل چې خدای پوهېږي چې هغه د شاول په اړه هېڅ ناروا کار نه دی کړی، نو ځکه به هغه ورسره مرسته وکړي. داود پر دې حقيقت باور درلود چې خدای هر څه ويني—حتی د هغه او شاول دواړو زړونه هم—او په پای کې به د هغه په حالت کې عدالت څرګند شي (د زبور يوولسم باب ۶ او ۷ آيتونه).

د داود دا خبرې د سپېڅلي کتاب يوه عامه موضوع څرګندوي: خدای د انسانانو زړونه ويني، د هغوی د زړه دننه فکرونه او موخې پېژني، او له هغوی سره د هماغه په اساس چلند کوي (د لومړي سموئيل شپاړسم باب ۷ آيت، او د لومړي تواريخ اته ويشتم باب ۹ آيت؛ د يرميا اوولسم باب ۱۰ آيت). دغه آيتونه له دې سره هېڅ تړاو نه لري چې خدای د خپلو خلکو د ازمېښت لپاره حالات رامنځته کوي.

ازمېښتونه د سرو زرو په څېر نه دي

د مسيحيانو ترمنځ د ازمېښتونو او کړاوونو په اړه د ډېرو غيرکتابي نظريو سره سره—حتی داسې سندرې هم شته چې وايي خدای موږ د سرو زرو په څېر ازمويي—حقيقت دا دی چې ازمېښتونه د سرو زرو په څېر نه دي. ازمېښتونه پر ځمکه د ګناه پايله او د شيطان د کار مېوه

ده. هغوی د دې لپاره راځي چې زموږ له دننه څخه د خدای کلام غلا کړي او زموږ ایمان له منځه یوسي. او هماغه ایمان ـــــ نه ازمېښتونه ـــــ له سرو زرو څخه هم ډېر ارزښتمن دی.

خدای موږ د دې لپاره ازمېښتونه نه رالېږي چې موږ وازمويي، موږ ځواکمن کړي يا موږ نور هم صبرناک کړي. خدای موږ د خپل کلام په وسیله ازمويي او هم د همدې کلام له لارې موږ ټينګوي. هغه د نوي زېږون له لارې موږ ته صبر راکوي، او بيا د ژوند د ستونزو په منځ کې، د خپل روح په وسيله ـــــ د خپل کلام له لارې ـــــ موږ ته له دننه څخه ځواک راکوي، ترڅو موږ د هغه صبر وړتيا چې زموږ په دننه کې شته، په عمل کې وکاروو او د ژوند له ننګونو سره د مخامخ کېدو پر مهال ټينګ پاتې شو.

10

د کړاو یوه بېلګه

راځئ چې په نوي عهدنامې کې یوې پېښې ته وګورو او پوه شو چې هغه خبرې چې موږ پرې بحث کړی، په یوه سخت حالت کې څنګه عملي کېږي. عیسی او د هغه شاګردان د جلیل د سمندر د تېرېدو لپاره په کښتۍ کې سپاره شول. په همدې وخت کې یوه سخته او وېرونکې توپان راولاړه شوه او کښتۍ له اوبو ډکېدله. عیسی د کښتۍ په شا برخه کې ویده و. شاګردانو هغه راویښ کړ او هغه توپان ارام کړ. که عیسی مداخله نه وای کړې، نو کېدای شي چې هغوی ټول مړه شوي وای (د مرقس څلورم باب له ۳۵ څخه تر ۴۱ آیتونو پورې).

ولې؟

دا پېښه موږ ټولو ته هغه پوښتنه راولاړوي چې په سختو وختونو کې ورسره مخ کېږو: «دا توپان ولې راغی؟» موږ پوهېږو چې خدای دا توپان نه و رالېږلی. موږ دا څنګه پوهېږو؟ ځکه چې عیسی وویل چې خدای حتی تر ټولو غوره ځمکني پلار څخه هم غوره دی. هېڅ ښه ځمکنی پلار به په قصدي توګه خپل ماشومان په داسې مرګونې حالت کې وانچوي. سربېره پر دې، عیسی توپان ودراوه. که خدای توپان رالېږلی وای، نو عیسی به د هغه په درولو سره د خدای کار بېرته شنډ کړی وای. دا به په خپله په خپل منځ کې وېشل شوی کور وای—او خدای د خپل ځان پر ضد کار نه کوي.

ایا خدای اجازه ورکړې وه چې توپان روان پاتې شي؟

خدای توپان په هماغه ډول روان پاتې کېدو ته پرېښود، لکه څنګه چې هغه خلکو ته د ګناه کولو او دوزخ ته د تلو ازادي ورکوي. هغه د دې پلوی نه و او نه په هېڅ ډول د دې تر شا و.

ویجاړوونکي توپانونه په هغې نړۍ کې چې د ګناه له امله زیانمنه شوې ده، د ژوند یوه برخه ده. هغوی د هغو پایلو له ډلې څخه دي چې آدم او حوا په عدن باغ کې د خپل انتخاب له امله رامنځته کړې. د ګناه له داخلېدو مخکې ځمکه په مهلجنو اوبو خړوبېدله (د پیدایښت دوهم باب ۶ آیت). په هغه وخت کې مرګوني توپانونه موجود نه وو. د آدم ګناه پر ځمکه لعنت راخوشې کړ—او په دې لعنت کې ویجاړوونکي توپانونه هم شامل دي.

ایا شیطان توپان رالیږلی و؟

موږ له سپېڅلي کتاب څخه په ډاډ سره دا نه شو ویلی. خو ځکه چې هغه په کایناتو کې لومړی سرغړونکی و، نو په غیرمستقیم ډول د دې لپاره مسؤل و، او لکه څنګه چې به یې وګورو، هغه په دې حالت کې فعال و. خدای د کوم نړیوال هدف لپاره شیطان ته اجازه نه وه ورکړې چې د شاګردانو پر وړاندې کار وکړي. خدای او شیطان یوځای کار نه کوي. شیطان د خدای «وژونکی» نه دی. هغه د خدای کوم ځانګړی د سزا ورکولو استازی هم نه دی چې د هغه تر ټولو غوره خادمانو لپاره ساتل شوی وي. او خدای شیطان «په رسۍ تړلی» هم نه دی ساتلی. د جلیل پر سمندر دا مرګونی توپان ځکه راغی چې په هغې ځمکه کې چې د ګناه له امله لعنت شوې ده، همدا د ژوند حقیقت دی.

په دې پېښه کې موږ په روښانه توګه وینو چې شیطان د ژوند د ستونزو له لارې څنګه کار کوي، څو له انسانانو څخه د خدای کلام غلا کړي. کله چې شاګردان په دې مرګوني توپان کې راګیر شول، له دې مخکې عیسی هغوی ته ښوونه کړې وه چې خدای داسې پلار دی چې حتی تر ټولو غوره ځمکني پلار څخه هم غوره دی. هغه هغوی ته ویلي وو چې د هغوی آسماني پلار د مرغانو او ګلونو پاملرنه کوي او هغوی د مرغانو او ګلونو په پرتله ډېر ارزښت لري. عیسی هغوی ته ښوولي وو چې که هغوی ډوډۍ ته اړتیا ولري، نو پلار به ورته ډېره ورنه کړي، او که کب وغواړي، نو مار به ورنه کړي. او د ډېرو روغتیا ورکولو او ژغورنې له لارې عیسی لا دمخه په روښانه توګه د پلار هغه ځواک څرګند کړی و چې د مرستې لپاره کار کوي.

خو بیا هم، د دې مرګوني حالت په منځ کې موږ وینو چې هغه ټولې حیرانوونکي خبرې چې د عیسی له خولې وتلې وې، داسې ښکاري لکه د شاګردانو له ذهنونو څخه چې غلا شوې وي. عیسی ته د هغوی لومړۍ خبره دا وه: «اې استاده، ایا ته زموږ پروا نه کوې؟ موږ خو مړه کېږو!» هغوی د خپل آسماني پلار د مینې او پاملرنې هېڅ یادونه ونه کړه. هغوی د عیسی له لارې د پلار د څرګند شوي ځواک هېڅ یادونه هم ونه کړه. ولې؟ ځکه چې د خدای کلام له هغوی څخه غلا شوی و.

کلام څنګه غلا شو؟

شاګردان له داسې یوه حالت سره مخ وو چې داسې ښکارېده لکه خدای چې د هغوی پروا نه کوي. کله چې هغوی مخ په زیاتېدونکي او وېرونکي توپان ته وکتل، نو د ښه آسماني پلار په اړه یې د خدای کلام له خپل ذهن څخه پرېښود چې ووځي. هغوی د هغه څه پر ځای چې خدای ویلي وو، د هغه څه سره موافق شول چې حالت ورته ویل.

له دروغجنو څخه ځان وساتئ

له سپېڅلي کتاب څخه دا په روښانه توګه نه معلومېږي چې توپان په مستقیم ډول د شیطان له خوا رامنځته شوی و، که یوازې د آدم د ګناه له امله پر ځمکه راغلی د لعنت پایله وه. په یوه معنا، د توپان مستقیم لامل په حقیقت کې ډېر مهم نه دی. شیطان بیا هم په هغه حالت کې فعال و. د شاګردانو خپلې خبرې—کله چې هغوی عیسی ته غږ وکړ—موږ ته ښیي چې هغوی د خپل حالت په اړه د شیطان دروغ منلي وو. شیطان زموږ پر وړاندې د خام ځواک له لارې کار نه کوي؛ هغه د دروغو له لارې کار کوي. پر موږ د هغه یوازینی واک دا دی چې موږ دې ته وهڅوي چې پر دروغو باور وکړو او د هغو له مخې عمل وکړو. همداسې هغه له موږ څخه د خدای کلام غلا کوي. هغه د خدای د کلام مخالفت کوي. د کړاو، ځورونې او درد په منځ کې هغه زموږ په ذهن کې پټه خبره کوي: «خدای ستا پروا نه کوي. هغه تا هېر کړی یې. ته به ډوب شې.»

سپېڅلی کتاب هېڅ ځای موږ ته نه وایي چې د شیطان له ځواک څخه ځان وساتو، بلکې وایي چې د هغه له ذهني چلونو څخه ځان وساتو. «د خدای ټولې وسلې واغوندئ... ترڅو وکولای شئ د شیطان د ټولو چلونو او فریبونو پر وړاندې ودرېږئ» (د افسیانو شپږم باب ۱۱ آیت). د خدای وسله د هغه کلام دی. «د هغه رښتینې وعدې ستاسو وسله دي» (د زبور یو نوي‌یم باب ۴ آیت). موږ باید د خدای دا وسله—د هغه کلام—له ځان سره واخلو او د خپلو حالاتو په منځ کې د شیطان دروغ څرګند او رد کړو.

د شیطان ځینې تر ټولو ځواکمن دروغ د خدای له طبیعت سره تړاو لري—یعنې دا چې خدای په حقیقت کې څنګه دی. د بشري تاریخ له پیل راهیسې د شیطان له تر ټولو اغېزناکو تګلارو څخه یوه دا وه چې د خدای پر شخصیت برید وکړي. همدا چل یې په عدن باغ کې له حوا سره هم وکړ. خدای آدم او حوا منع کړي وو چې د نېکۍ او بدۍ د پوهې د ونې مېوه ونه خوري او خبرداری یې ورکړی و چې که یې وخوري، مړه به شي. کله چې شیطان حوا ته راغی، نو د خدای د خبرې مخالفت یې وکړ: «مار ښځې ته وویل: تاسو به هېڅکله مړه نه شئ» (د پیدایښت درېیم باب ۴ آیت). بیا یې په مستقیم ډول د خدای پر شخصیت برید وکړ: «ځکه خدای پوهېږي چې په کومه ورځ یې وخورئ، ستاسو سترګې به پرانیستل شي او تاسو به د خدای په څېر شئ» (د پیدایښت درېیم باب ۵ آیت). په بل عبارت، شیطان حوا ته ویل: «خدای ستاسو لپاره یو څه پټ ساتلي دي. هغه تاسو محرومول غواړي. هغه پوهېږي چې دا مېوه ستاسو

لپاره ښه ده، خو بیا هم تاسو ته اجازه نه درکوي چې ویې خورئ. په حقیقت کې، خدای پخپله ستاسو ستونزه ده.» نن ورځ هم شیطان له موږ سره همدا تګلاره کاروي.

زموږ پلار په زموږ مرسته وکړي

اوس راځئ چې بېرته د جلیل سمندر ته، په کښتۍ کې ناستو شاګردانو ته راوګرځو. کله چې عیسی توپان ودراوه، نو شاګردان یې وغندل: «او هغه هغوی ته وویل: ولې دومره وېرېدلي یاست؟ ولې ایمان نه لرئ؟» (د مرقس څلورم باب ۴۰ آیت). پام وکړئ—عیسی د هغوی غبرګون «د ایمان کموالی» وباله. هغوی څه کړي وو؟ هغوی د توپان پر وړاندې څنګه غبرګون ښودلی و؟ ما د ځینو مبلغینو څخه اورېدلي چې وایي په دې پېښه کې عیسی ځکه غوسه و چې غوښتل یې شاګردان پخپله توپان ودروي. کېدای شي په دې کې یو څه حقیقت وي. خو زما په اند، عیسی د یوه لا ډېر بنسټیز دلیل له امله هم له هغوی خپه و. تر دې وخته چې هغه خپلو شاګردانو ته د خپل آسماني پلار په اړه څه ښوولي او ورښودلي وو، سره له دې، هغوی حتی د توپان په منځ کې هم د خدای پر پاملرنې شک کاوه. عیسی له هغوی څخه تمه درلوده چې پر خپل پلار په باور سره داسې غبرګون وښيي: «دا حالت ډېر خراب ښکاري. موږ نه پوهېږو چې څه وکړو. خو موږ پوهېږو چې په اسمان کې یو ښه پلار لرو چې له موږ سره مینه کوي او زموږ پاملرنه کوي، او هغه به موږ له دې توپان څخه وباسي.»

دلته د خدای د شخصیت د سمې پوهې او د اغېزمن ایمان ترمنځ اړیکه وګورئ. تاسو پر هغه چا ټینګ ایمان نه شئ ساتلای چې په بشپړه توګه پرې باور نه کوئ. همدا لامل دی چې شیطان دومره هڅه کوي چې خلک دې باور ته ورسوي چې خدای له خلکو سره بد چلند کوي. دې ته هم پام وکړئ چې ځکه شاګردان د خدای د شخصیت په پوهه کې ټینګ نه وو، نو کله چې حالاتو داسې ښودله لکه خدای چې د هغوی پروا نه کوي، هغوی د خپلې لیدنې او احساساتو خبره ومنله. عیسی پر هغوی رحم وکړ او بیا یې هم د هغوی مرسته وکړه. خو د هغوی له غبرګون څخه موږ پوهېدای شو چې ولې د سپېڅلي کتاب له لارې د خدای د شخصیت سمه پوهه رامنځته کول ډېر اړین دي.

پایله

په دې کتاب کې ورکړل شوي معلومات ولې مهم دي؟

لکه څنګه چې ما په پیل کې وویل، دا ډېره اړینه ده چې تاسو پوه شئ چې ستاسو ستونزې له خدای څخه نه راځي. که موږ دا ومنو چې زموږ د ستونزو تر شا خدای دی، نو موږ به له دوو ویجاړوونکو پایلو څخه د یوې قرباني شو: بې‌عملی یا تریخوالي. بې‌عملي هغه وخت رامنځته کېږي چې موږ دا ومنو چې زموږ ازمېښتونه د خدای له لوري دي او په پایله کې هغه ننګونې ومنو چې موږ باید د عیسی په نوم ورسره مخالفت وکړو. له بلې خوا، که موږ دا ومنو چې خدای زموږ ستونزې طرحه کړې دي یا د هغو پلوی دی، نو زموږ په دننه کې به د خدای پر وړاندې تریخوالی او غوسه پیدا شي.

په دې وخت کې هېڅوک نه شي کولای په بشپړه توګه تشریح کړي چې په نړۍ کې ولې بدۍ شته، یا ولې غم او درد د انسان د وجود دومره لویه برخه ده. خو کله چې تاسو د ژوند له ستونزو سره مخ کېږئ، باید له هېڅ شک پرته پوه شئ چې ستاسو ستونزې له خدای څخه نه راځي. دا پوهه به تاسو له هغې ذهني کړاو څخه آزاد کړي چې له دې پوښتنو څخه راولاړېږي: «خدای ولې اجازه ورکوي چې دا ازمېښت رامنځته شي؟» یا «خدای زما په ژوند کې د کړاو په رالېږلو سره څه ثابتول غواړي؟» دا ډول پوښتنې پر خدای ستاسو باور کمزوری کوي، په داسې حال کې چې همدا خدای د کړاوونو په وخت کې ستاسو د مرستې سرچینه ده. د خدای د شخصیت سمه پوهه له تاسو سره مرسته کوي چې د ژوند له ستونزو سره مخامخ شئ او د «ولې» پوښتنې مو ارامې کړي.

که تاسو پوهېږئ چې خدای ښه دی—او د ښه معنا په رښتیا هم ښه ده—او که تاسو په بشپړه توګه په دې ډاډه یاست چې ستاسو د ستونزو تر شا په هېڅ ډول خدای نشته، نو تاسو کولای شئ د ژوند له ستونزو سره په دې باور مخامخ شئ: «هغه حالت چې زه ورسره مخامخ یم، په رښتیا ډېر بد دی، خو زه پوهېږم چې دا وېرونکي حالات د خدای له لوري نه دي راغلي. زما پلار ښه دی او هغه به هېڅکله د داسې کوم شي تر شا نه وي. دا ولې زما سره کېږي؟ ځکه چې دا په هغې ځمکه کې چې د ګناه له امله لعنت شوې ده، د ژوند حقیقت دی. خو خدای به زه له دې حالت څخه هم تېر کړي او په پای کې به مې ترې راوباسي. خدای به دا د خپلو موخو د پوره کولو لپاره وکاروي—د خپل ځان لپاره تر ټولو زیات جلال او د تر ټولو ډېرو خلکو لپاره تر ټولو ډېره نېکي—او هغه به له ریښتینې بدۍ څخه ریښتینې نېکي راوباسي. خدای ښه دی— او د ښه معنا په رښتیا هم ښه ده.»

یادښتونه

د عیسی کارونه

۱. دا ځینې آیتونه دي چې ښیي عیسی د خپل پلار خبرې کولې او د خپل پلار په ځواک یې د خپل پلار کارونه ترسره کول: د یوحنا څلورم باب ۳۴ آیت، د پنځم باب ۳۶ آیت، د اووم باب ۱۶ آیت، د اتم باب ۲۸ او ۲۹ آیتونه، د نهم باب ۴ آیت، د لسم باب ۳۲ آیت، د څوارلسم باب ۱۰ آیت، او د اوولسم باب ۴ آیت.

شیطان

۲. شیطان یوه فرښته ده. خدای فرښتې د دې لپاره پیدا کړې چې د هغه اطاعت وکړي، د هغه خدمت وکړي او د هغه عبادت وکړي (د ایوب اته دېرشم باب ۷ آیت، د زبور یو سل او درېیم باب ۲۰ او ۲۱ آیتونه). فرښتو ته حکمت، ځواک او ښکلا ورکړل شوې وه (د دوهم سموئیل څوارلسم باب ۲۰ آیت، د حزقیال اته ویشتم باب ۱۲ آیت، د زبور یو سل او درېیم باب ۲۰ آیت). سپېڅلی کتاب اشاره کوي چې هغوی بېلابېل مقامونه، امتیازات او مسؤلیتونه درلودل. د مادي نړۍ او انسان له پیدا کولو څخه مخکې، خدای پر یوه نه لیدل کېدونکي روحاني سلطنت واکمني کوله چې له فرښتو څخه ډک و. د حزقیال په اته ویشتم باب له ۱۲ څخه تر ۱۹ آیتونو پورې د یوې داسې فرښتې، یعنې کروبي، بیان شوی چې نوم یې لوسیفر و، هغه ډېره ښکلې وه او د خدای د تخت په وړاندې یې خدمت کاوه. خو لوسیفر مغرور شو. د اشعیا په څوارلسم باب له ۱۲ څخه تر ۱۴ آیتونو پورې هغه پېښې بیان شوې دي چې د دې ښکلې فرښتې د سقوط سبب شوې. پېغمبر لومړی د بابل د پاچا په اړه خبرې کوي او بیا هغې نه لیدل کېدونکې قوې ته اشاره کوي چې د هغه تر شا یې کار کاوه—لوسیفر. د لوسیفر نوم په عبراني کې د «رڼا» یا «ځلا» معنا لري. هغه هڅه وکړه چې د خدای پر وړاندې خپل واک قائم کړي او پخپله پاچا شي. هغه د خدای مخالف شو—او د «شیطان» معنا هم «مخالف» ده. هغه خپل ځان د یوه بدیل پاچا په توګه وړاندې کړ او ډېرې فرښتې یې په خپل بغاوت کې له ځان سره یوځای کړې، او په دې توګه یې په نه لیدل کېدونکې نړۍ کې خپل جعلي سلطنت جوړ کړ. هغه فرښتې چې په بغاوت کې ورسره یوځای شوې، د شیطان د سلطنت لاندې راغلې.

کله چې خدای ځمکه او انسان پیدا کړ، انسان ته یې پر ځمکه واک ورکړ (د پیدایښت لومړي باب له ۲۶ څخه تر ۲۸ آیتونو پورې). هغه لومړي انسان آدم ته امر وکړ چې د نېکۍ او بدۍ د پوهې د ونې مېوه ونه خوري، خو انسان ته دا فرصت ورکړل شي چې د کاییناتو د ریښتیني پاچا—خدای—واکمني وپېژني او د هغه تابع پاتې شي. شیطان د مار له لارې آدم او حوا وهڅول چې د هغې منع شوې ونې مېوه وخوري (د پیدایښت دوهم باب ۱۶ او ۱۷ آیتونه، او

دریېم باب له ۱ څخه تر ۶ آیتونو پورې). آدم او حوا د پاچا په نافرمانۍ سره خپل ځانونه د شیطان د واکمنۍ لاندې کړل. د شیطان سلطنت، چې مځکې یوازې په آسماني سیمو کې و، اوس پر ځمکه هم قائم شو (د لوقا څلورم باب ۶ آیت، د دوهم کورنتیانو څلورم باب ۴ آیت). د هغه سلطنت د ګډوډۍ، بې‌عدالتۍ، تیارې او فریب له لارې پېژندل کېږي. شیطان له هر هغه څه څخه کرکه کوي چې خدای ورسره مینه لري.

شیطان، څکه چې یو پیدا شوی مخلوق دی، په هر ځای کې په یو وخت کې نه شي موجودېدای. هغه د خپل سلطنت کار د نورو غورځېدلو فرښتو له لارې ترسره کوي، چې بدروحونه یا پېریان بلل کېږي. د هغه په سلطنت کې تنظیم او درجې شته (د افسیانو دوهم باب ۲ آیت، او شپږم باب ۱۲ آیت). «واکمنۍ» هغه مخلوقات دي چې د انسانانو له لارې پر قومونو او لویو سیمو نفوذ کوي. «واکونه» تر هغوی یو څه ټیټه درجه لري او ښایي له حکومت او واکمنۍ سره تړلي کارونه ترسره کوي. «د دې نړۍ د تیارې واکمنان» هغه مخلوقات دي چې خدمت یې فریب دی—په ځانګړې توګه د هغو خلکو پر فکرونو اغېز کول چې د نورو خلکو فکرونو ته لوری ورکوي. «په آسماني ځایونو کې بد روحونه» بې‌شمېره پېریان دي چې له انسانانو سره په اړیکه کې وي او سختې ګناهګانې، فریبونه، حیواني شهوتونه، جنسي غوښتنې او مذهبي فریبونه راپاروي. شیطان او د هغه نه لیدل کېدونکي پیروان د فریب، ځورونې، رووږدي کولو او واک له لارې پر انسانانو اغېز کوي—او دا په نړۍ کې د ډېرو کړاوونو او دردونو یو لامل دی.

خدای د شیطان په اړه حکم صادر کړی دی، خو هغه لا تر اوسه په بشپړه توګه تابع شوی نه دی. د مسیح پر صلیب باندې د شیطان واک مات شو، خو هغه لا تر اوسه له انسانانو څخه په بشپړه توګه جلا شوی نه دی. کله چې عیسی مسیح دویم ځل پر ځمکه راشي، هر زنګون به ټیټ شي او هره ژبه به دا ومني چې عیسی څښتن دی—په دې کې به شیطان هم شامل وي—او بیا به هغه د تل لپاره له انسانانو سره له اړیکې څخه لرې کړل شي (د یوحنا دولسم باب ۳۱ آیت؛ د اشعیا په څوارلسم باب له ۱۵ څخه تر ۱۷ آیتونو پورې، او د مکاشفې شلم باب ۱۰ آیت). په اوسني وخت کې شیطان لا پر ځمکه لږ وخت لري او ګرځي راګرځي او هڅه کوي چې خلک تېر باسي او له منځه یې یوسي (د لومړي پطروس پنځم باب ۸ آیت). په دې کتاب کې د «شیطان» یا «بدکار» اصطلاح په پراخه معنا کارول شوې ده، چې پخپله شیطان او د هغو بدروحونو ګنې ډلې هم پکې شاملې دي چې د دې ځمکې په نه لیدل کېدونکې نړۍ کې ژوند کوي. شیطان د ژوند د هرې ستونزې لامل نه دی، خو هغه او د هغه بدروحونه په فعاله توګه د انسانانو پر زړونو او ذهنونو اغېز کوي، ترڅو هغوی د خدای او د هغه د سلطنت د حقیقت په وړاندې ړانده پاتې شي او داسې کارونه ترسره کړي چې د خدای د ارادې خلاف وي. سربېره پر دې، د ژوند ستونزې او کړاوونه د ګناه له امله دي—چې پیل یې د آدم له ګناه څخه وشو—او په پای کې ببرته د کایناتو لومړي سرغړونکي، شیطان، ته رسېږي.

د رومیانو نهم باب

په نهم، لسم او یوولسم بابونو کې هغه موضوع چې پرې بحث کېږي، له اسرائیل قوم سره د خدای چلند دی. دا بابونه له اسرائیل سره د خدای په چلند کې د هغه حاکمیت او عدالت څرګندوي. دا بابونه د افرادو په ژوند کې د رامنځته کېدونکو کړاوونو د تشریح لپاره نه دي. د رومیانو د نهم باب دې لنډیز ته په پاملرنې سره وګورئ، ځکه په دې کې ډېر داسې آیتونه شته چې د خدای د حاکمیت په نوم ډېر ځله په ناسم ډول درک او په ناسم ډول تطبیق شوي دي.

د رومیانو د نهم باب له ۱ څخه تر ۵ آیتونو پورې پولوس د خپلو خلکو—یعنې یهودیانو—لپاره خپل زړه تشوي. هغه ډېر غمجن دی، ځکه د هغوی ډېرو مسیح رد کړی دی. پولوس وایي چې که څه هم ټول اسرائیل انجیل نه دی منلی، خو بیا هم د خدای کلام ناکام شوی نه دی. غیر یهودیان په مسیح باندې د ایمان له لارې د ابراهیم اولاد شوي دي (د رومیانو نهم باب له ۶ څخه تر ۸ آیتونو پورې). بیا پولوس تشریح کوي چې د خدای لپاره دا ناحقي نه ده چې هغه هغه کسان—چې د ابراهیم جسمي اولاد نه دي—خپل خلک وګرځوي. پولوس بیانوي چې خدای په قصدي توګه یوه ځانګړې نسبنامه غوره کړه، چې په پای کې به ژغورونکی له همدې لارې راشي—او دا کار د ابراهیم له بلنې څخه پیل شو (د رومیانو نهم باب له ۹ څخه تر ۱۲ آیتونو پورې).

خدای له ابراهیم او سارا سره د یوه زوی د ورکولو وعده کړې وه. خو سارا شنډه وه، نو د وعدې په ځواب کې سارا او ابراهیم خپله طرحه جوړه کړه، څو وعده په خپله طریقه پوره کړي. ابراهیم د سارا له وینځې هاجرې سره یوځای شو او اسماعیل پیدا شو. خو د خپلې طریقې له مخې د وعدې د پوره کولو د هغوی هڅې د خدای د پلان مخه ونه نیوله. خدای اسحاق غوره کړی و، نه اسماعیل—د هغه «نسل» په توګه چې له هغه او د هغه له لارې به د ژغورونکي وعده مخته ځي (د پیدایښت شپږویشتم باب له ۱ څخه تر ۵ آیتونو پورې). ډېر کلونه وروسته اسحاق له ربقې سره واده وکړ، او ربقه په خپل رحم کې دوه غبرګوني ماشومان درلودل—عیسو او یعقوب. د غبرګونو ماشومانو له زېږېدو مخکې لا خدای یعقوب د هغې نسبنامې په توګه غوره کړی و چې د هغې له لارې به له ابراهیم سره شوې وعدې پوره کېږي.

د رومیانو په نهم باب ۱۳ آیت کې پولوس د ملاکي د لومړي باب له ۲ او ۳ آیتونو څخه اقتباس کوي، چېرې چې خدای وایي: «ما له یعقوب سره مینه وکړه، خو له عیسو څخه مې کرکه وکړه.» که تاسو د دې خبرې سیاق ونه پېژنئ، نو دا آیت د هغو نورو آیتونو خلاف ښکاري چې وایي خدای له ټولو انسانانو سره مینه کوي. خو د رومیانو د نهم باب له ۱۱ څخه تر ۱۳ آیتونو پورې پولوس د افرادو په اړه نه، بلکې د قومونو په اړه خبرې کوي: «ځکه چې ماشومان لا نه وو زېږېدلي، او نه یې کومه نېکي یا بدي کړې وه—ترڅو د خدای د انتخابولو پلان د عملونو له مخې نه، بلکې د بلونکي له مخې ټینګ پاتې شي— ربقې ته وویل شول:

مشر به د کشر خدمت کوي. لکه څنګه چې لیکل شوي دي: ما له یعقوب سره مینه وکړه، خو له عیسو څخه مې کرکه وکړه.» دلته یعقوب د اسرائیل قوم دی او عیسو د ادوم قوم دی. د «ماشومان» کلمه په اصلي متن کې نشته؛ په دې سیاق کې د «قوم» معنا ډېره مناسبه ده. د اسرائیل قوم له یعقوب څخه پیدا شو او د ادوم قوم له عیسو څخه. کله چې ربقه د یعقوب او عیسو حامله وه، خدای هغې ته وویل چې د هغې په رحم کې دوه قومونه دي (د پیدایښت پنځه ویشتم باب ۲۲ او ۲۳ آیتونه). خبره دا ده چې هېڅ یوې ډلې داسې څه نه وو کړي چې د خدای د ځانګړي قوم کېدو وړتیا یې پیدا کړې وای. دا چې ژغورونکی به د کومې نسبنامې له لارې راځي، د انتخاب حق د خدای و—او هغه یعقوب، یعنې د اسرائیل قوم، غوره کړ.

خدای له ادوم، یعنې عیسو، څخه «کرکه» وکړه، ځکه کله چې موږ د هغوی تاریخ ګورو، وینو چې ادوم قوم په پرله‌پسې توګه د اسرائیل، یعنې یعقوب، مخالفت کړی دی. دلته د «کرکې» معنا «لږه مینه کول» یا «د پرتله کولو له مخې لږ اهمیت ورکول» ده. د امپلیفاید ژباړه دا معنا لا روښانه کوي: «لکه څنګه چې لیکل شوي دي: ما له یعقوب سره مینه وکړه، خو له عیسو څخه مې کرکه وکړه [یعنې د یعقوب په اړه زما د احساس په پرتله مې هغه ته په نسبي ډول لږ اهمیت ورکړ]» (د رومیانو نهم باب ۱۳ آیت).

د رومیانو د نهم باب له ۱۴ څخه تر ۱۶ آیتونو پورې پولوس پوښتنه راپورته کوي او بیا یې ځواب ورکوي: «ایا خدای ظالم دی چې خپله برکت یې پر یوې ځانګړې ډلې—یعنې د ابراهیم، اسحاق او یعقوب پر اولادونو—ایښی دی؟» پولوس ځواب ورکوي: «نه، خدای کولای شي پر هر چا چې وغواړي رحم وکړي.» د رومیانو نهم باب ۱۵ آیت د خروج د درېیم باب له ۱۹ آیت څخه اقتباس دی، چېرې چې خدای وایي چې هغه به پر هغه چا رحم وکړي چې وغواړي—حتی پر هغو یهودیانو هم چې د خروج په دوه دېرشم باب کې د هغوی د وحشتناک بت‌پرستۍ له امله د له منځه وړلو وړ ګرځېدلي وو. په بل عبارت، دا چې د ابراهیم برکتونه به د کومې نسبنامې له لارې مخته ځي، د خدای پرېکړه وه. هغه څښتن چې حاکمیت لري، دا حق لري چې هر هغه چا ته چې وغواړي برکت ورکړي.

اوس په رومیانو کې مخته ځو او یو بل داسې آیت ته رسېږو چې په ډېره پراخه توګه ناسم درک او ناسم استعمال شوی دی. د رومیانو په نهم باب ۱۷ آیت کې وایي: «ځکه سپېڅلی کتاب فرعون ته وایي: ما تا د همدې لپاره راپورته کړ چې په تا کې خپل ځواک څرګند کړم او زما نوم په ټوله ځمکه کې مشهور شي.» ځینې خلک وایي چې د دې معنا دا ده چې خدای فرعون یوازې د دې لپاره راپورته کړ چې هغه له منځه یوسي—او ځکه چې خدای کوزه‌ګر دی او موږ خټه یو، نو هغه له موږ سره هم همداسې کولای شي. خو دا سمه نه ده. ۱۷ آیت د خروج د نهم باب له ۱۳ څخه تر ۱۶ آیتونو پورې اشاره کوي، چېرې چې خدای فرعون ته وویل چې د هغه حاکمیت لرونکي رحمت فرعون او مصریان له مخکینیو افتونو کې له بشپړ هلاکت څخه ژغورلي وو. په خروج کې وروسته داسې لیکل شوي دي: «ځکه که تر اوسه مې خپل لاس غځولی وای او تا او ستا خلک مې په وبا وژلي وای، نو ته به له ځمکې څخه

ورک شوی وای؛ خو د همدې لپاره مې تا ژوندی پرېښود چې خپل ځواک دروښیم او زما نوم په ټوله ځمکه کې مشهور شي» (د خروج نهم باب له ۱۵ څخه تر ۱۶ آیتونو پورې). په اصلي عبراني کې معنا دا ده: «ما تا ودرېدلو ته پرېښود» یا «ما تا ټینګ وساته.» خدای په خپل رحمت کې مصریان وساتل، ترڅو هغوی ته یو بل فرصت ورکړي چې وښیي هماغه—څښتن—ریښتینی خدای دی. لکه څنګه چې موږ په پنځم فصل کې یادونه کړې، ځینو مصریانو د خدای په وړاندې مثبت غبرګون وښود او د هغو ځواکمنو کارونو له امله چې خدای په مصر کې ترسره کړل—د هغو کارونو له لارې چې هغه اسرائیل له غلامۍ څخه راوایستل—هغوی هم وژغورل شول (د خروج اتم باب ۱۹ آیت، نهم باب ۲۰ آیت، د دولسم باب له ۳۷ څخه تر ۳۸ آیتونو پورې، د یوشع دوهم باب له ۹ څخه تر ۱۱ آیتونو پورې).

بیا پولوس دې پایلې ته رسېږي چې خدای د خپلې ارادې او حکمت له مخې—د انسانانو یوې برخې ته، چې په زاړه عهدنامې کې یهودیان او په نوي عهدنامې کې غیر یهودیان دي، برکت ورکوي، او بلې برخې ته اجازه ورکوي چې د خپلو ګناهونو پایلې وزغمي، چې په زاړه عهدنامې کې مصریان او په نوي عهدنامې کې هغه یهودیان دي چې مسیح یې رد کړ. د رومیانو په نهم باب ۱۸ آیت کې وایي: «نو هغه پر هغه چا رحم کوي چې وغواړي، او هغه څوک چې وغواړي سختوي یې.» ځیني خلک د دې آیت معنا داسې اخلي چې خدای کله ناکله د خلکو زړونه سختوي، ځکه هغه کوزه‌ګر دی او هر څه چې وغواړي کولای شي—او هغوی دا هم وایي چې په پای کې خدای د فرعون زړه سخت کړی و. خو «هغه څوک چې وغواړي سختوي یې» یوه عبرانيډوله وینا ده، چې موږ یې په پنځم فصل کې مطالعه کړې ده. په عبراني ژبه کې د خدای په اړه داسې ویل کېږي چې هغه هغه کار وکړ چې یوازې یې اجازه ورکړې وه. که موږ د فرعون په اړه ټولې خبرې په دقت سره ولولو، نو روښانه کېږي چې فرعون پخپله خپل زړه د خدای پر وړاندې سخت کړی و (د لومړي سموئیل شپږم باب ۶ آیت)، لکه څنګه چې د اسرائیلو اولادونو هم د عیسی په ردولو سره خپل زړونه سخت کړل (د متی دیارلسم باب له ۱۳ څخه تر ۱۵ آیتونو پورې، د یوحنا دولسم باب له ۳۷ څخه تر ۳۸ آیتونو پورې).

د رومیانو د نهم باب له ۱۹ او ۲۰ آیتونو کې پولوس د ځینو پوښتنو په اړه خبرې پیلوي: «ته به ماته ووایې: نو بیا ولې هغه ملامتوي؟ څوک کولای شي د هغه د ارادې مخالفت وکړي؟ خو اې انسانه، ته څوک یې چې له خدای سره ځواب او بحث کوې؟ ایا پیدا شوی شی به خپل پیدا کوونکي ته وایي: ولې دې زه داسې جوړ کړم؟» پولوس وایي چې هېڅوک دا حق نه لري چې له خدای څخه په دې ډول پوښتنه وکړي. په دې سیاق کې «پیدا شوي» د قومونو په معنا دي. بیا پولوس د یرمیا د اتلسم باب له ۱ څخه تر ۱۰ آیتونو پورې د کوزه‌ګر مثال رااخلي، چې له اسرائیل سره د خدای د چلند په اړه دی. د دې مثال لنډیز دا دی چې خدای د هغه کوزه‌ګر په توګه چې بشپړ واک لري، دا حق لري چې د اسرائیل د وفادارۍ پر بنسټ هغوی

ومني يا رد يې کړي. د دې مثال هېڅ تړاو له دې سره نه لري چې خدای د تراژيديو او ازمېښتونو له لارې افراد «جوړوي».

که تاسو دا برخې له سياق څخه جلا ولولئ، نو ناسمې پايلې اخيستل ممکن دي. ځيني خلک ادعا کوي چې د روميانو د نهم باب له مخې خدای ځيني خلک د «غوسې لوښي» جوړوي چې د هلاکت لپاره دي، او ځيني خلک د «رحمت لوښي» جوړوي چې د جلال لپاره دي—ځکه هغه کوزه‌گر دی او موږ خټه يو. پولوس د روميانو په نهم باب ۲۲ آيت کې مخته وايي: «که خدای غوښتل چې خپله غوسه څرگنده او خپل ځواک ښکاره کړي، نو هغه د غوسې هغه لوښي چې د هلاکت لپاره چمتو شوي وو، په ډېر زغم سره وزغمل...» دلته «د غوسې لوښي» فرعون، يعنې مصريان، او اسرائيل دي. دواړه ډلې د خدای په وړاندې گناهکارې وې—مصر د بت‌پرستۍ له امله او اسرائيل د خپل مسيح د ردولو له امله. دواړو د خدای د فضل، ځواک او زغم د سترو څرگندونو په وړاندې خپل زړونه سخت کړل، او په دې توگه يې خپل ځانونه د هلاکت لپاره «چمتو» کړل.

د روميانو د نهم باب له ۲۳ څخه تر ۲۴ آيتونو پورې پولوس وايي: «او دا واک هم لري چې پر موږ خلکو—که موږ يهوديان يو او که غير يهوديان—د خپل جلال شتمني په فضل سره راوبهېږي، ترڅو ټول خلک ووينې چې د هغه جلال څومره لوی دی». پولوس خپل استدلال په دې پايلې سره بشپړوي چې خدای د کوزه‌گر په توگه اوس غير يهوديانو ته هم دا حق لري چې د ايمان له لارې نجات ورکړي، ځکه يهوديانو د هغه د نجات وړانديز رد کړی دی.

دا آيتونه دا معنا نه شي لرلای چې خدای ځيني خلک د هلاکت لپاره او ځيني نور د جلال لپاره پيدا کوي، ځکه نوی عهدنامه ښوونه کوي چې په شخصي توگه موږ به د کوم ډول «لوښي» په توگه يو—دا زموږ په ځواب پورې اړه لري، نه د خدای په يوه خپل‌سري پرېکړه پورې. د دوهم تيموتاوس په دوهم باب له ۲۰ څخه تر ۲۱ آيتونو پورې وايي: «په يوه لوی کور کې يوازې د سرو زرو او سپينو زرو لوښي نه وي، بلکې د لرگيو او خټو لوښي هم وي؛ او ځيني د عزت لپاره وي او ځيني د بې‌عزتۍ لپاره. نو که څوک خپل ځان له دغو شيانو څخه پاک کړي، هغه به د عزت لوښی شي، پاک شوی، د مالک د استعمال لپاره وړ او د هرې نېکې دندې لپاره چمتو وي.»

د لومړي تسالونيکيانو په څلورم باب ۳ او ۴ آيتونو کې وايي: «ځکه د خدای اراده دا ده—ستاسو پاکېدل—چې له زنا څخه ځان وساتئ؛ او دا چې ستاسو هر يو پوه شي چې خپل لوښی، يعنې خپل بدن، په پاکوالي او عزت کې څنگه وساتي.» نو دا چې تاسو به «د غوسې لوښی» يا «د عزت لوښی» ياست—دا د خدای پرېکړه نه، بلکې ستاسو ځواب دی.

هغه سببي فعلونه چې د اجازې په معنا کارول کېږي

دا معلومات د ای. ډبلیو. بلینګر په کتاب «د وینا هغه ډولونه چې په سپېڅلي کتاب کې کارول شوي دي» کې تاییدېدای شي. بلینګر تشریح کوي چې کله یو سببي فعل د اجازې په معنا کارول کېږي، نو دا یوه اصطلاحي وینا ده، او سیاق ټاکي چې فعل په سببي معنا کارول شوی دی که د اجازې په معنا (۸۲۳ مخ). اصطلاحي وینا هغه داسې بیان دی چې معنا یې د عادي ګرامري اصولو یا د کلمو له عادي معناوو څخه په اسانه توګه نه شي اټکل کېدای (د وېبسټر نړیواله پوهنتوني قاموس). په انګلیسي ژبه کې هم اصطلاحي ویناوې شته. د بېلګې په توګه، «د پیشوګانو او سپیو باران ورېږي» معنا یې دا ده چې «ډېر سخت باران کېږي». په عادي ډول «پیشوګانې» او «سپي» له باران سره هېڅ تړاو نه لري، خو په سیاق کې یې معنا څرګندېږي. په عبراني ژبه کې هم همداسې ده.

د آدم کلارک «د کلارک تفسیر، له متی څخه تر مکاشفې پورې» هم دا خبره تاییدوي چې په عبراني ژبه کې سببي فعلونه د اجازې په معنا کارېدل. کلارک د ښتن د دعا د دې جملې، «او موږ په ازمېښت کې مه راولئ»، په اړه وایي چې دا «یوه عادي عبرانيډوله وینا ده؛ د خدای په اړه داسې ویل کېږي چې هغه څه کوي چې یوازې یې د رامنځته کېدو اجازه ورکوي یا یې زغمي» (۸۷ مخ).

د رابرټ ینګ د «د ینګ تحلیلي توافقنامه» په یوه پخوانۍ نسخه کې په ضمیمه کې د فعلونو د دې ډول استعمال په اړه بحث شوی دی. اوس دغه کتاب له چاپ څخه وتلی دی. د همدې لیکوال په «د سپېڅلي کتاب د تفسیر لپاره لارښوونې» کې هم د دغو فعلونو په اړه بحث موندل کېږي، او هغه کتاب هم له چاپ څخه وتلی دی.

د انجیل لپاره د څورونې کړاو

د رسولانو د اعمالو په کتاب کې د انجیل د تبلیغ له امله د څورونې زغملو څو نور مثالونه هم شته: د رسولانو د اعمالو څلورم باب له ۳ څخه تر ۲۱ آیتونو پورې، شپږم باب له ۹ څخه تر ۱۵ آیتونو پورې، اووم باب له ۵۴ څخه تر ۶۰ آیتونو پورې، اتم باب له ۱ څخه تر ۴ آیتونو پورې، نهم باب ۱ او ۲ آیتونه، او دولسم باب له ۱ څخه تر ۱۱ آیتونو پورې.

خدای

پاک ښه دی

... او ښه په رښتیا هم ښه معنا لري.